

پیشہ کی

« إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴾ (آل عمران: ١٠٢)

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ (النساء: ١)

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾ (الأحزاب: ٧٠-٧١)

أما بعدُ فإنَّ أصدقَ الحديثِ كتابُ اللهِ، وخيرَ الهدي هديُّ
مُحمَّدٍ (ﷺ)، وشرُّ الأمورِ مُحدثاتها، وكُلُّ مُحدثَةٍ بدعة، وكلُّ بدعةٍ
ضلالةٌ، وكُلُّ ضلالةٍ في النَّارِ.»

مروؤف ئه و زینده وهره یه که مه بهست و ئامانج و ئهرکی سه رشانى
بؤ دیارى کراوه و بهرنامه یه کی تیرو ته و اوى بؤ داریژراوه له لایه ن
خوای خاوه نى یه وه و پیویسته بیكات به کالای بالای، ئه و
بهرنامه یه ش هر له دایک بوونه وه هه تاکو مردن و لههستان
له خه وه وه هه تاکو خه وتنه وه وه هه موو کاته کانی تری ژیانى
گرتوتنه وه. بؤیه شاره زابوون به وه بهرنامه یه ئهرکی
سه رشانى یه تی، وه ذیکره کانیش به شیکه له به شه
سه ره تایى یه کانی ئه و بهرنامه یه.

پاش ئه وه ی چاپی یه که م و دووه م و سئیه می نامیلکه ی (قه لای
موسلمان له ذیکره کانی روژانه و شه وانه له قورئان و سوننه ت دا)
که وته بازاره وه. موسلمانان به تامه زروو په رو شه وه باوه شیان بؤی
گرتنه وه و دیاربوو تاراده یه ک جئى خوئى دیارى کرد. به لام
له لایه کی تریشه وه هه ندیکى تر له و موسلمانان دلسوزانه چهند
تیبینى و ره خنه یه کیان خسته پروو که ئه مه ش هانى منى دا که
زیاتر گرنگى پئبده م و پایدا بچمه وه، له وانه هه ندی ذیکرى
فهرمووده ی لاوازی تیدابوو دهرم هیئاو هه ندیکى ترم بؤ زیاد کرد
له فهرمووده ی چه سپاوو سه حیج که له چاپی یه که م دا نه بوو.

پاشان هه ستام به زیاده پروون کردنه وه ی ذیکره کان و وه رگیپرانى
بؤ سه ر زمانى کوردی و داپشتنه وه ی به شیوه یه کی ریک و پیک تا

موسلمانان ئاگاداربن بەماناۋ مەبەستى ئەۋ ئىكرانەى كەدەيلىن
كەئەمەش زۆر پىۋىستە. ۋە ھەرۋەھا دانانى سەرچاۋەى ئەۋ
فەرمودانە لەپەرەۋىزى خوارەۋەدا بۇ زىاتر متمانە بوون
بەراستىتى فەرمودەكە. چونكە پىۋىستە موسلمانان ھەردەم
چاپرۇشن بن بەراستى و ناراستى ئەۋ ئىكرانەى كە دەيلىن.

ۋە ھەۋلەم داۋە ئىكرەكان بەپىئى پلەپلەيى ژيان و
ھەلس و كەۋتەكان دابنىم و ديارە ئەمەش زۆر وردەكارى پىۋىستە.
پاشان جگە لە ئىكرەكانىش چەند سوننەت و ئادابىكى
ئىسلامىم بۇ زىاد كىردۈۋە بۇ زىاتر سوۋد ۋەرگرتن لىئى.

ئاشكراشە ھىچ كارىكى مروۋقە بى تانەۋ كەم و كورتى نىيەۋ ھەر
ھەلەيەكىشى تىدابىت داۋاى لى خۇش بوون دەكەم لەخۋا لىئى.
ۋە ھەر چاكەيەك و تەۋاۋىيەكى پىۋە دياربى لەخۋاى
گەرەۋەيەۋ ھەر ھەلەيەكەم كىردبى لە شەيطان و نەفسەۋەيە.
شادمانىش دەبم بە ناردنى ھەر پەخنەۋ پىشنىارىك لەسەرى، تا
بەھەموۋ لايەك خىزمەتىكى ئەم بوارەى ترى ئىسلام بگەين.

لەخۋاى گەرە داۋاكارم يارمەتى دەرمان بىت بۇ ھەموۋ كارىكى
چاكە و نىەتمان لە ژەنگ و ژال پاك بىكاتەۋەۋ پەنا دەگرم بەخۋا
لەۋەى كە ئەم كارەم بۇ مەبەستىكى ترى جگە لە پەزاي ئەۋ
كىردبىت. داۋاكارىشم لەدوعاى خىر بى بەشم مەكەن و خۋاى
گەرە ئەم كارەم بىخاتە سەر تەرازۋوى چاكە كەمەكانم لەرۇژى
دوایىدا.

حەمزە بەرزنجى
۱۴۲۰ كۆچى - ۲۰۰۰ زاینى

به نئی به که م:

ناوه جوانه ته و اوه کانی خوی گه وره

﴿ وَاللَّهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ

سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴾ (الأعراف: ۱۸۰)

واته: بۆ خوی گه وره یه جواترینی ناوه کان. جابه و ناوانه لی بیپارینه وه و واز له و که سانه بهینن که له راستیتی ناوه کانی لاده دن و هاوبه شی بۆ په ی داده کن و ناوی تری لی داده تاشن. به سزای کرده وه ی خویان ده گن^(۱).

وه پیغه مبه ری خوا (ﷺ) ده فه رمویت: « إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ إِسْمًا، مِنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ »^(۲). و فی روایة: « إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ إِسْمًا، مِائَةً إِلَّا وَاحِدًا، لَا يَحْفَظُهَا أَحَدٌ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَهُوَ وَتَرٌ يُحِبُّ الْوَتَرَ ».

واته: خوی گه وره نه وه دو نو ناوی هه یه له سه د یه کی که مه، هه ر که سی له به ری بکات [که نه مه وته ی بوخاری و زوربه ی زانایانه، وه ووتراوه ماناکه ی بزانی و بپروای پی ی هه بی، وه ووتراوه تا نه توانی خوی به ماناکه ی پرازی نیته وه] ده چیته به هه شته وه. وه خوی گه وره تاکه و تاکی پی خوشه.

(۱) تفسیر ابن کثیر ۴/۲: ۴۴۲.

(۲) أخرجه البخاري: كتاب الدعوات (۶۴۱۰) ومسلم: كتاب الذكر والدعاء (۳۶۷۷).

به لام زاناکان ده فہرموون خوی گہورہ ہر ئەم نہوہ دو نو ناوہی
نئیہ و بہس، بہ لکو زیاد لہ (۱۵۰) ناویان ہیئاوہ لہ قورئان و
سوننہ تدا، وہ زیادہی دواي فہرموودہ کہ کہ ناوہ کانی ہیئاوہ و
ژمار دوویہ تی و ئیمامی ترمذی پریوایہ تی کردووہ لہ ئەبی
ہورہ یرہ وہ ضہ عیفہ وەك الحافظ دہ فہرمویت لہ
(الفتح) دا (۲۱۵/۱۱)، وہ ئیین تہیمیہ لہ (مجموع
الفتاوی) (۳۷۹، ۳۸۲/۶) باسی ئەوہ دہ کات کہ ئەو زیادہیہ
ووتہی پیغہ مہر (ﷺ) نییہ بہ ہاودہنگی شارہ زایان بہ
فہرموودہ کہ، بہ لکو ئیمامی ترمذی لہ ہندی شیخی شامی یہ وہ
باسی کردووہ.

نهوهدو نو ناو له ناوه پيروژه کانی خواي گه وره

الله: ناوی تاک و پيروزی خوايه. کۆکه ره وهی ناو و سيفه ته کانی يه تی. واته پهرستراوی به حهق.

الأول: يه که مين. پيش هه مووشت هه بووه.

الأخر: دوايه مين. پاش هه مووشت ده مينی.

الظاهر: ديارو ئاشکرايه بو خاوهن ژيری يه کان به هوئی به لگه کانه وه. دهسته لاتدار به زانستی به سهر هه موو شتيك

دا.

الباطن: په نهان و شاراوويه له چاوی بهنده کان و زانايه به ئاشکراو په نهانه کان، نزیکه به زانست و توانای.

العلي: به رزی به دهسته لات.

الأعلى: بلند به هه موو روويه که به ذات و سيفات و قهه ری. بلند بوته وه له سهر عه رشه که ی.

المتعال: به رز به سهر دروستکراوانی يه وه. وه خو پاکگر له سيفاتی دروستکراوان.

العظيم: مه زنايه تی و خاوهنی شکوو دهسته لات و توانای بی کوتا. وه له هه موو گه وره يه که گه وره تر.

المجيد: پایه به رزی ته واو. ریزدارو چاکه کار.

الكبير: گه وره ی بی کوتا له گه وره یی داو هه موو شتيك جگه له و بچوکه.

السَّمِيعُ: بیسه‌ری وه‌لامگۆی بی سنوور به هموو شتیك.
البصیر: بینه‌ری بی سنوور به ئاشکراو په‌نهان و شاره‌زا.
العَلِیم: زانایه به‌بی فی‌رکردن به هموو دروست کراوان و
 نه‌ی‌دی‌یه‌کانیان وه‌ زانایه به چیه‌و ئاشکرا.
الخبیر: شاره‌زا به وورده‌کاری شته‌کان له‌سه‌ر حه‌قیقه‌تی خو‌ی.
الحمید: سوپاس کراوو کاربه‌جی له‌ کرداری‌دا. شایسته‌ی
 ستایشه له خو‌شی و ناخو‌شی‌دا.
العزیز: زال. هه‌رگیز ناشکی. ده‌سه‌لاتداری به‌هی‌زی بی وینه.
القادر: به توانای بی‌سنوور.
المقدر: به توانای ته‌واوه‌و هیچ شتیکی لی عاسی نابیت.
القوی: به‌توانا به‌سه‌ر هموو توانایه‌ک داو هه‌رگیز بی ده‌سته‌لاتی
 رووی تی ناکات.
المتین: به‌هی‌زی بی‌نیاز به‌هاوتاو بی کۆتا.
الفنی: ده‌وله‌مه‌ندی بی‌پی‌ویستی به‌به‌نده‌کانی، به‌لکو
 دروستکراوان موحتاجی نه‌ون.
الحکیم: کاربه‌جی لی‌زان. بی هه‌له له کاره‌کانی‌دا.
الحلیم: هی‌دی. ئارام و پاش خه‌ری سزاو بی په‌له‌یه، رو‌زی ده‌ری
 سه‌رپی‌چی‌که‌ره.
العفو: لی‌بوورده له‌گونا‌ه.

الغفور: لی خوش بوو. گوناھ پوښ.

الغفار: لی بووردهی تهنیاو پوښهری عهیبه. هه رکات تهوبه بکریت له گوناھ ده بوریت.

التواب: تهوبه وهرگری بهندهکانی کاتی تهوبه دهکن.

الرقیب: چاودیږ به بهندهکانی و زاناو ئاگاداره به کارو کردهوهیان.

الشهید: ئاگادار. هیچی لی وون نابی و ئاگاداری بهندهکانیتی چی نهجام دهدهن.

الحفیظ: پاریزهری زهوی و ئاسمانهکان و بهندهکانی. وه ئاگاداری کردارو ووتهو نیهتی بهندهکانیتی.

اللطیف: نهرم و چاکهکار له گهل دروست کراوان له گهل بهندهکانی و رۆزی دهریان.

القریب: نزیکه به زانستی، وه نزیکه لهو کهسانه ی لی ده پارینهوه به وه لامدانهوهیان.

المجیب: وه لامگو. وه لامی پارانهوه ده داتهوه به بهخشین. وه وه لامی ناچارو پیگیراو ده داتهوه به دهرو لی کردنهوهیان.

الودود: خوش ویستراو له دلی دوستهکانی دا. وه بهنده صالحهکانی خوش دهویت و لی یان رازی ده بییت و کردهوهیان قبول دهکات.

الشَّاكِر: سوپاسی کرده‌وهی کهم دهکات و رازی ده‌بیٔ لی و
وه‌ری ده‌گریٔ و پاداشتی ده‌داته‌وهو له گوناھی زور
خوش ده‌بیٔ.

الشُّكُور: سوپاسی چاکه‌ی کهم دهکات و پاداشتی زوری
ده‌داته‌وهو نیعمه‌تی زور ده‌به‌خشی و به شوکری کهم
رازی‌یه.

السَّيِّد: سه‌روهو گه‌ورهو خاوه‌نی سه‌روه‌ری ره‌ها. خاوه‌نی
هه‌موو شته.

الصَّهَد: جی‌ی مه‌به‌ست و جی‌ی نیازه له هه‌موو پیویستی‌یه‌کدا.
وه‌پیویستی به‌که‌س نی‌یه. وه سیفات ته‌واوهو که‌س
له‌سه‌رو ئه‌وه‌وه نی‌یهو سه‌رداری نی‌یه.

القَاهِر: به‌تواناو ده‌سته‌لات‌دار به‌سه‌ر هه‌موو شتیک دا.

القَهَّار: سزاده‌رو زه‌بونکه‌ری بی‌ پرواو هاوبه‌ش په‌یداکه‌ران
به‌توانای خو‌ی.

الجَبَّار: خاوه‌ن ده‌سته‌لاتی ناچارکار.

الحَسِيب: ئه‌وه‌نده ده‌به‌خشیٔ که به‌سیان بیٔ، لی‌پرسه‌ره‌وهو
جی‌ی راز بو‌ به‌نده‌کان و بو‌یان به‌سه.

الهادي: ری‌ پیشانده‌ری که‌سانیک که بیه‌ویٔ بو‌ ری‌گای راست.
رینمویی‌کاری دروستکراوان بو‌ به‌رژه‌وه‌ندی‌یه‌کانیان.

الحَكَم: فه‌رمان‌ره‌وای دادوهر. حوکمران له نیوان هه‌ق و به‌تال.

الثَّدُوسُ: پیروزو پاک لهه موو عهیب و ناته واوی یهک
له سیفه ته کانی داو ئه و خوییه که ته سه ور ناکریت.

السَّلَامُ: بی عهیب. دلنیا که ری ئه و که سانه ی که شایسته ی سزا
نین.

الْبَرُّ: چاکه کاری به به زهیی له گه ل دروست کراوه کانی دا.

الْوَهَّابُ: به خشهری بی داوای پاداشت و به خشهری ته و فیک و
چه سپان له سه ر دین.

الرَّحْمَنُ: به به زهیی. به زهیی یه که ی هه موو شتیکی گرتو ته وه .

الرَّحِيمُ: به خشنده. به رام بهر به و که سانه ی که ویستی لی یه تی له
ئیمان داران.

الْكَرِيمُ: به ریزی نیعمه ت به خش به به نده کانی و بی هه له و
ناته واوی.

الْاَكْرَمُ: ری زگری دو ست و هه لبریز در او ه کانی ته ی و به خشهره
به بی به رانه ر.

الرَّؤُوفُ: زور میهره بان به رانه ر به گونا ه باران.

الْفَتْاحُ: روونکه ره وه ی هه ق و به تال و فه وتینه ری به تال. وه
دادوهری نیوان به نده کان به هه ق، ده روکه ره وه ی
دهرگاکانی ره حمه ت و رۆزی و کاره کان و سه رخه ری
ئیمان داران و سته م لی کراوان.

الرَّازِقُ: رۆزی ده ری هه موو زینده وه ران .

الرَّزَّاقُ: دروستکراوانی دروست کردووو و رۆزی پی گه یاندوون.
رۆزی دانی هه موو دروستکراوانی گرتووو ته ووه و که سیانی
تایبته نه کردووو پی له گوی رایه لانی.

الْحَيُّ: زیندووی بی سه ره تا و کوتایی و نه زه لی .
الْقَيُّومُ: هه لـ سوو پینه ری بوونه ووه رو کارو کردارو
بی ئیحتیاج به کهس و هه موو که سیک هه ژارو موحتاجی
ئه وه .

الرَّبُّ: پهروه ردگاری بی وینه. دروست که رو خاوه نی دروست
کردن و فه رمان کردن، هه لـ سوو پینه ری کارو
بوونه ووه رو پهروه ردگاری سه رجه م بهنده کانی.

الْمَلِكُ: پادشاو خاوه ن مولکی ته و اوو ده ست رۆیشتوو له
مولکه که یدا.

الْمَلِیْکُ: مولک به دهستی دروست کراوه کان.

الْوَحِیْدُ: یه ک و ته نیا، ته نیایه له ذاتی دا.

الْأَحَدُ: تاک. ته نیای بی حه و جی به کهس. ته نیایه له ذات و
سیفاتی دا.

الْمُتَكَبِّرُ: خۆبه گه وره زان. خۆبه گه وره گر له خراپه و سته م، گه وره
له سیفاتی دروست کراوان و ته نیا له گه وره یی دا.

الْخَالِقُ: دروست که ری دروستکراوانی و داهینه ریان له سه ر
شیوازیك که پیشتر وینه ی نه بووه.

الْخَلَّاقُ: بهدی هینهری کار به جی.

الْبَارِيءُ: بهدی هینهری جوانکار.

الْمُصَوِّرُ: وینه کیش، وینه کیشهری هموو دروست کراوان
ههریه که و له سه ر شیوه یه ک.

الْمُؤْمِنُ: دلنیا که ری دوسته کانی له سزاو به خشهری ئەمین بوون له
ترس و خهفت به بنده کانی. وه به راست دانهری
به لینه که ی بو بنده کانی.

الْمُهَيِّمِنُ: ناگادارو پاریزه ی شته کان. چاودییری پاریزهر به ووته ی
کرداری دروست کراوانی.

الْمُحِيطُ: تواناو زانستی دهوری هموو شتیکی داوه.

الْمُقِيْتُ: بژیوگه یین و به خشهری رزق و رۆزی یان. دهسته لاتدار.

الْوَكِيلُ: کار پی سپیردراو. پشت و پهنا.

الْكَافِي: بهس. بو بنده ئیمانداره کانی بهسه ئەگهر بیکه نه پشت و
پهنا.

الْوَاسِعُ: فراوان. رۆزی دانی هموو دروست کراوانی
گرتوته وه و به زهیی یه که ی هموو شتیکی داپوشیوه.

الْحَقُّ: پایه دار. راست و پهواو هه ق به بوونی.

الْجَمِيلُ: جوانی بی سنوور له زات و سیفات دا.

الرَّفِيقُ: نەرم و بە بەزەیییە بە بەندەکانی و ئاسانی دەوێت بۆیان
و گرانی ناوێت و لەسەر و توانایانەو تەکلێفیان ئی ناکات،
بەلکو دەیان بەخشی و نەرمە لەگەڵیان.

الحَيِّ: بەشەرم بەجۆریک هاوتای نزییەو لەهیچ شتیکی ناچی.
السَّتِير: داپۆشەری عەیب و گوناھ.

الإله: پەرستراوی هەق.

القَابِض: پۆزی لی گرهوه. ویک هینەر.

الْبَاسِط: پۆزی بۆ فراوانکەر. لەدوودەر.

المُعْطِي: بەخشەر. هەموو شتیکی چاکی بەخشیوهو داویەتی.

المُقَدِّم: پێشخەری دانەر لەشوینی خۆی داو پێشخەری سزا
بۆ کەسیک شایستەیی بیّت بە حیکمەتی خۆی.

المُؤَخَّر: دواخەری دانەر لە شوینی خۆی داو دواخەری سزا
بۆ کەسیک شایستەیی بیّت بە حیکمەتی خۆی.

المُبِين: پۆشن کەرەوه. پوون کەرەوهی زاتی خۆی کەبی
هاوێلە. یان رۆشنکەرەوهی ریگای چاکەو کرداری وە ئەو
کردهوانەیی هۆکاری سزای ئەون.

المَنَّان: خاوەنی منەت و فەزل و بەخشین، شایستەیی منەت کردنە.

الْوَلِي: یاریدەدەری گوی پاریهلی کەرانی و سەرخەری بەندە
ئیماندارەکانی و سەرپەرشتی کاریان و لە رۆژی داوییدا
خۆی پاداشت و سزایان دەداتەوه.

المولى: پشت و پهناو سهرپهرشتى كارى ئيمانداران.

النصير: سهرخهري بپرواداران.

الشافى: شيفادهرى دهردهكان تهنا ئهوه.

مالك الملك: خاوهنى موك. چون بيهوى دهىگورئ.

جامع الناس: كوكرهوهى خهلكى له پورئى دوايىدا.

نور السموات والارض: به نورى خوى كويران چاو روشن دهكات و

به هيدايهتى خوى سهرگرردان رينموويى دهكات، نورو

پوشنكهرو پووناكى ئاسمانهكان و زهوىيه به هوى

بهلگهكانىيهوه.

ذو الجلال والاکرام: شايستهى شكور رين، خاوهنى

دهستهلآت و بهخشنده.

بديع السموات والارض: داهينهري ئاسمانهكان و زهوى.^(۳)

(۳) بپروانه ئهه ناوانه له گهل بهلگهكانيان له قورئان و سوننه تدا له كتيبى (شرح الأسماء

الحسنى فى ضوء الكتاب والسنة)ى سعيد بن على بن وهف القحطاني، وه بپروانه

(معالم التوحيد)ى د. مروان ابراهيم القيسي..المكتب الاسلامي.

به نئی دوو دم:

چهند تیپینی بهك

ذیکر: بریتی به له دهرپرینی چهند ووشه بهك به دم یان له دهر وون دا بهو شیوه بهی که خوی گه وره پاشان پیغه مبه ره که هی (ﷺ) پی یان پی داوه و تیایدا به گه وره زانین و پاک راگرتن و ستایش کردن و یادکردنی په روه ردگاری تیایده. وه بهنده له سه ری پاداشت و ه رده گریته وه و تای ته رازووی چاکه کانی پی ده و له مهندو قورس ده کات، وه به هو به وه له دنیا شدا ده پاریزی له شه یطان و خراپه.

برای خوم. بزانه که قورئان ذیکره و گه وره ترین ذیکره، خوی گه وره ده فهرموی: ﴿وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَ نَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى..﴾. (طه: ۱۲۴)

واته: هر که سیك پشت هه لبات لهم ذیکره ی من که قورئانه نهوا ژیانیکی ناسوری دنیا و ناو گوپی بو هه به و له پوژی دواپی دا به کویری حه شری ده که یین. (۴)

وه نویژ کردن ذیکره: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ..﴾. (الجمعة: ۹)

(۴) مختصر تفسیر ابن کثیر (۲/۴۹۴-۴۹۵).

واته: ئەهى ئەوانەهى ئيماننان هیناوه کاتیک بانگ درا بو نوئیژی
پوژی ههینی ئەوا به گرنگی پی دانهوه بچن بهرهو زیکری خواو
دهست له مامهلهو کرین و فرۆشتن هه لگرن.^(۵)

ههروهها پارانهوهو صلاوات دان له سههه پیغه مبهه (ﷺ) زیکروهو
فیڕکردنی خه لکی له زانستی شههعی زیکروهو زوربهی هه لئس و
کهوتهکانی تری پوژانهش زیکری تایبهتی ههیه.

۱- هه موو زیکیک تهواو نییه تا به زوبان نهوتریت و دهه نه پردریت
به جوړیک خوئی بی بیستی ئەگهه بیستی تهواو بوو.

۲- یادکردن (ذکر)ی خوای گهوره به دل و زوبان چاکتره له
یادکردنی خوا ته نه به دل، وه یادکردنی خوا ته نه به دل چاکتره
له یادکردنی خوا ته نه به زوبان، وه پیویسته کهسی زیکرکهه
مانای ئەو زیکرانه بزانی و دا لغه ی له لای بی.

۳- زور جار چاک وایه له کاتی زیکرکردن دا بیچریت و دوایی
بچیته وه سههه له بههه چه نه هویه کی گرنگ. وه کو وه لام دانه وهی
سلاوکه ریک یان یه کیک پزمی و وتی (الحمد لله) پیویسته وه لامی
بداته وه به (يَرْحَمُكَ اللهُ) یان وه لام دانه وهی ته له فون...

۴- لهش گران و ئافههتی بی نوئیژو زه یستان (الحائضه والنفساء)
دهتوانی به دل و زوبان زیکر بخوینی و جائیزه وه کو ته سبیحات و
پارانه وه....

(۵) مختصر تفسیر ابن کثیر (۳/۴۹۶-۴۹۷).

۵- خویندنی قورئان ئەگەر ئایهتیک یان چەند ئایهتیک بیټ
دروست نئییه لهسەر لهش گران و ئافرەتی بیئویژو زەییستان.
بهلام ئەگەر زیکیکی دەخویندو له زیکرهکهدا ئایهتیک یان
زیاتری تیدابوو ئەوه دروسته بهمهرجی مهبهستی سوننهتهکه
بیټ.

۶- زیکرکردن له هه‌موو کاتیکیدا چاکه‌و جائیزه‌ ته‌نها له‌چەند
کاتیکی شازدا نه‌بیټ، وه‌کو کاتی سه‌رئاوکردن یان کاتی جی‌ماع
یان کاتی گوی‌گرتن له‌ ووتاری هه‌ینی یان کاتی خه‌والویی.

۷- ئەگەر دهمت پاک نه‌بوو ئەوا به‌ئاو پاکی بکه‌ره‌وه. وه‌ ئەگەر
تامی گو‌ر‌ابوو ئەوا به‌سیواک پاکی بکه‌ره‌وه و ئینجا زیکر بخوینه،
چونکه‌ زیکرکردن یان قورئان خویندن به‌ده‌می ناخاوینه‌وه
مه‌کروه‌ه به‌لام حه‌رام نئییه، وه‌ له‌ شوینیکی پاک و به‌ ده‌ست
نویژه‌وه‌و به‌شیوه‌یه‌کی خشوع دانیشه‌ ئەگەر کرا .

۸- زیکی خوا له‌ هه‌موو حاله‌تیکی له‌شداو به‌هه‌موو شیوه‌یه‌ک
جائیزه‌. ئەگەر به‌وه‌ستانه‌وه‌ بیټ یان دانیشتن یان پراکشای یان
به‌پ‌یگاو‌ه‌و به‌پ‌و‌یشتن یان به‌سواری، خ‌وای گه‌وره‌ ده‌فه‌رم‌و‌یټ:
﴿الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ...﴾.
(آل عمران: ۱۹۱)

واته: ئەو ئيماندارە ژيرو تىگەيشتوانەى كه يادى خوا دەكەن
به پيوه و له كاتى دانىشتن و له كاتىكدا له سه رلا و تەنىشت
كهوتوون. (٦)

٩- ئەگەر بۆ كاتىك يان شوينىكى ديارى كراو چەند ذىكرىك
هاتبوو له فەرموودەى صحیح دا: ئەوا چاك وایه هەر جارەو
یەكیكىان بووترى، چونكه پيغەمبەر (ﷺ) وای كردوو. وه چاك
وایه خوو نەگرين به دانەیه كيانەوه. تا له خيرو پاداشتى
هەموویان بى بهش نەیین.

(٦) مختصر تفسیر ابن کثیر (١/٣٤٦).

پارانہوہ (الدعاء)

خوای گہورہ دہ فہرمویت : ﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ . إِنَّ

الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴾ . (الغافر: ۶۰)

واتہ: خوای پەرودر دگارتان فہرمانتان پی دہکات بہ پارانہوہ و بہ لینی داونہتی بہ وہ لام دانہوہی . ئەوانہی لہ پەرستش و پارانہوہ لیم و یہکتا پەرستی من یاخین ئەچنہ دۆزەخوہ بہ بی ریزی و سووکی و ریسوایی .^(۷)

وہ دہ فہرمویت : ﴿ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِي

إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴾ . (البقرة: ۱۸۶)

واتہ: ئەگەر بہندەکانم پرسیاریان لی کردی لہ بارہی منوہ ئەوہ من نزیکم ، وہ لامی داواکەر دہدەمەوہ ئەگەر داوا بکات ، دہبا وہ لامی فہرمانہکانی من بدەنہوہ و باوہرم پی بینن بہ لکو سہر فزازبین .^(۸)

پیغە مہریش (ﷺ) دہ فہرمویت : ﴿ الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ وَقَالَ رَبُّكُمْ

﴿ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ﴾ .^(۹)

(۷) مختصر تفسیر ابن کثیر ۲۴۹/۳ .

(۸) مختصر تفسیر ابن کثیر ۱۶۴/۱ .

(۹) أبو داود ۷۸/۲ والترمذی ۲۱۱/۵ و ابن ماجہ ۱۲۵۸/۲ و بروانہ صحیح الجامع الصغیر ۱۵۰/۳ و صحیح ابن ماجہ ۳۲۴/۲ .

واته: پارانه وه په رسته شه. په روه ردگار تان ده فرموي: ليم بپارينه وه
وه لامتان دده مه وه.

وه ده فرموي (ﷺ): « إِنَّ رَبَّكُمْ تَبَارَكَ وَتَعَالَى حَيٌّ كَرِيمٌ يَسْتَحِي مِنْ عَبْدِهِ
إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ إِلَيْهِ أَنْ يَرُدَّهُمَا صِفْرًا » (١٠)

واته: په روه ردگاري پاك و به رزي نيوه به شهرم به ريزه شهرمي لي ديت
كاتيك به نده يه كي هه ردو و ده ستي بو به رزبكات ه وه و بپارينه وه كه به بي
نوميدي و به به تالي بگه رينيه وه.

وه ده فرموي (ﷺ): « مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدَعْوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِثْمٌ
وَلَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثٍ: إِمَّا أَنْ تَعَجَّلَ لَهُ دَعْوَتُهُ. وَإِمَّا
أَنْ يَدَّخِرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ. وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا. قَالُوا: إِذَا
نُكِّرَ. قَالَ: اللَّهُ أَكْثَرُ » (١١)

واته: هيچ موسلمانيك نيه كه بپارينه وه له خوي گوره
به داواكار يه كه تاوان و بي به زهي نه بيت ئيلا خوي گوره يه كي
لهم سي شته ي ده داتي:

- ١- يان پارانه وه كه ي بو پيش ده خات و گيرا ده بيت.
 - ٢- يان بوي هه لده گري بو پاداشتي قيامه ت.
 - ٣- يان به نه نده ي پارانه وه كه ي خراپه و به لاي لي دور ده خات ه وه.
- وتيان: كه واته زور ده پارينه وه. نه ويش فرموي: خوي گوره زورتر
پاداشتان پي ده به خشي.

(١٠) أخرجه أبو داود ٧٨/٢ والترمذي ٥٥٧/٥ وابن ماجه ١٢٧١/٢ وقال ابن حجر:

سنده جيد. وه بروانه صحيح الترمذي ١٧٩/٣.

(١١) الترمذي ٥٦٦/٥ و ٤٦٢/٥ واحمد ١٨/٣ وانظر صحيح الجامع ١١٦/٥ وصحيح

الترمذي ١٤٠/٣.

له ئادابه كانى پارانه وهو وهوكانى وهلام دانه وهى (۱۲)

- ۱- دلسوزى (الإخلاص) بۆ خواى گه وره.
- ۲- ده بى به سوپاس و ستايشى خواى گه وره و صلاوات دان له سه ر پيغه مبه ر (ﷺ) ده ست پى بكات .
- ۳- جه زم كردن له پارانه وهو بپروابوون به وه لام دانه وهى.
- ۴- سووربون و دووباره كردنه وه (إلحاح) له پارانه وه داو په له نه كردن. واته نه لئيت پارامه وهو گيرا نه بوو .
- ۵- ئاماده بونى دل له كاتى پارانه وه دا.
- ۶- پارانه وه له كاتى خوئشى و ناخوئشى و تهنگاوى و پى گيراندا.
- ۷- جگه له خواى گه وره له كه س نه پارپيته وه.
- ۸- نه پارانه وه له كه س و كارو سامان و مندال و خوت به خراپه .
- ۹- دهنگ نزم كردنه وه له كاتى پارانه وه دا له نيوان په نهان و ئاشكرادا.
- ۱۰- دان نان به تاوان و داوا كردنى لى خوئش بوون له خوا لى و دان نان به نيعمه ت و سوپاس كردنى خواى گه وره له سه رى.
- ۱۱- زور له خوئنه كردن له ريكخستنى سه روا له پارانه وه دا (عَدَم تَكْلَف السَّجْع).
- ۱۲- كو پروزانه وهو خشوع و ئوميد و ترسان له خواى گه وره.
- ۱۳- گه راندنه وهى مافى سته م لى كراوان له گه ل ته وه دا.
- ۱۴- سى باره كردنه وهى پارانه وه كه.

(۱۲) بپروانه ئه م ئاداب و وهوكانى وه لام دانه وانه له گه ل به لگه كانياندا له (الذکر و العلاج من الكتاب و السنة) لاپه ره ۸۸-۱۲۱.

۱۵- پووکردنه پووگه (القِبلة) .

۱۶- دهست بهرزکردنه وه له پارانه وه دا. (۱۳)

(۱۳) بۆ شیوازه کانی دهست بهرز کردنه وه له پارانه وه دا:

عن ابن عباس (رضی الله عنهما) أن النبي (ﷺ) قال: « المسألة أن ترفع يديك حدو منكبيك أو نحوهما، و الإستغفار أن تُشير بأصبع واحدة، و الإبتهاال أن تُمُدَّ يديك جميعاً ». حديث صحيح أخرجه أبو داود (۱۴۸۹-۱۴۹۱) مرفوعاً و موقوفاً.

واته: بۆ داواکردن و پارانه وهی شتیك له چاكه، یان دوور بوون له خراپه یه كه ههردوو دهستت تا ئاستی شانهاكانت یان نزیکى بهرز دهكه یته وه، وه بۆ داواى ای خووشبوون كردن له خواى گه وه به یه كه په نجه (كه په نجه ی شایه تمانه) ئامازه دهكه یته، وه بۆ كاتی زۆر ناره حه تی و سه غله تی و په ریشانی ههردوو دهستت دريژ دهكه یته.

تییینی:

(ابن باز) (په حه تی خواى گه وه ی لی بیته) ده فه رمویته: (دهست بهرزکردنه وه له پارانه وه دا سوننه ته و یه كیكه له هو كانی گیرابوون و وه لام دانه وه ی.. به لام سوننه تی یه كه دهست بهرز بكریته وه له و شوینانه دا كه له سه رده می پیغه مبه ردا (ﷺ) بهرز نه كراوه ته وه، وه كو دوعای دواى نویژه فه رزه كان و نیوان ههردوو كو پرنوشه كه و پیش سلاودانه وه ی نویژو كاتی ووتاردانی روژی هه ینی و جه ژنه كان. چونكه پیغه مبه ر (ﷺ) له و كاته دا دهستی بهرز نه كردۆته وه. به لام ئه گه ر دوعای باران بارین (الاستسقاء) ی كرد له خوا له ووتاری روژی هه ینی یان دوو جه ژنه كه دا ئه وا ئه توانی دهست بهرز بكاته وه. هه روه ك پیغه مبه ر (ﷺ) كردویه تی. به لام بۆ نویژی سوننه ت ئه وا هیچ ریگریك نازانم له بهرزکردنه وه ی دهست له پارانه وه ی دواى نویژه كه دا. به به لگه ی كارکردن به هه موو ده لیله كان. به لام باشتر وایه به رده وام نه بیته له سه ر ئه مه. چونكه ئه مه له پیغه مبه ر وه (ﷺ) نه هاتوه كه كر دییتی. خو ئه گه ر بیکردایه له دواى هه موو نویژه سوننه ته كانه وه ئه وا هاوه لان بۆیان نقل ده كر دین چونكه هاوه لان هه موو ووتارو كرده وه كانی پیغه مبه ر یان (ﷺ) له سه فه رو مانه وه ی و له هه موو كاته كانی دا بۆ گه یاندوین. خواى گه وه له هه موویان رازی بیته). بڕوانه كتیبی (فتاوى مهمة تتعلق بالصلاة) لاپه ره ۴۷. ۴۹..

- ۱۷- دەست نويژ شتن پيش پارانەوہ ئەگەر گونجا .
- ۱۸- سنوور نەشکاندن لە پارانەوہدا (واتە نەپارانەوہ بە شتی سەتەم و مەحال و دەنگی بەرز یان قولکردنەوہی مەسەلەيەك).
- ۱۹- دەبی دوعاکەر لە پيشدا بپاريتەوہ بۆ خوی پاشان ئەگەر ويستی بۆ غەیری خوی بپاريتەوہ. (۱۴)
- ۲۰- دەبی تەوہسول بکات بۆ لای خوا بەناوہ جوانەکانی و سيفتە بەرزەکانی یان بەکردەوہیەکی چاک کەدوعاکەر خوی ئەنجامی دابیت یان بە پارانەوہی پیاوچاکيکی زيندووی ئامادە کەبۆی بکات .
- ۲۱- دەبی خواردن و خواردنەوہ و پۆشاکي حەلال بیت .
- ۲۲- نابی بپاريتەوہ بەتاوان یان بی بەزەیی .
- ۲۳- دەبی فەرمان بکات بەچاکەو بەرگری بکات لەخراپە .
- ۲۴- دوورکەوتنەوہ لەهەموو جۆرە یاخیبوونیکی خوای گەرە .

(۱۴) چەسپاوە لەپيغەمبەرەوہ (ﷺ) کەسەرەتا بەخوی دەستی بەپارانەوہ کردووە . وەهەرەوہا چەسپاويشە کەبەخوی دەستی پيئەکردووە وەکو پارانەوہی بۆ: (أنس وابن عباس وأم اسماعيل و غیری ئەوان) وەبەروانە دريژەي ئەم مەسەلەيە لەشەرحی نەوہویدا بۆ (صحيح مسلم) (۱۴۴/۱۵) وە(تحفة الاحوذی) شەرحی (سنن الترمذی) ۲۲۸/۹ والبخاري مع الفتح ۲۱۸/۱ .

چەند كات و شىۋازو شويىنىك

كە پارانە ۋە ھى تىادا ۋە لَام دەدرىتە ۋە^(۱۵)

- ۱- شەۋى قەدر.
- ۲- كۆتايى نيوەشەو.
- ۳- لە پاش ھەموو نوپۇزە فەرزەكانە ۋە^(۱۶).
- ۴- لە نىۋان بانگ و قامەتدا.
- ۵- كاتىك لە ھەموو شەۋىكدايە.
- ۶- لە كاتى بانگ دان بۇ نوپۇزە فەرزەكان.
- ۷- لە كاتى باران بارىندا.
- ۸- لە كاتى تىك پۇژانى سوپاكان لە پىناۋى خوادا.

(۱۵) بىروانە ئەم كات و شىۋازو شويىنانە لە گەل بەنگە كانىان بەدرىژى لە (الذکر و

الدعاء و العلاج بالرقى من الكتاب والسنة) لاپەرە ۱۰۱ ، ۱۱۸ .

(۱۶) ابن تەيمىيە (رەحمەتى خۋاى لى بىت) ئامازە بە ۋە دەكات كە ۋا پىغەمبەرى

خۋا (ﷺ) فەرمانى كرد بە مەعان كە لە پاش ھەموو نوپۇزەكانە ۋە بلى: «اللَّهُمَّ اعْنِي

على ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ» ۋە باسى ئە ۋە دەكات كە (دُبُر الصلاة)

ۋاتاي پىش سلاۋدانە ۋە يە ۋە ماناى دۋاى تە ۋا ۋا بۋونى نوپۇزەكەش دەگە يەنى.

بە لَام لە پىغەمبەر ۋە (ﷺ) نە ھاتۋە كە لە دۋاى تە ۋا ۋا بۋونى نوپۇزە فەرزەكانە ۋە بە

كۆمەل پارابنە ۋە خۇ ئەگەر بىكردايە دەگە يشت پىمان. بۇ زياتر شارەزا بۋون

بىروانە (مجموع الفتاوى) (۳/۱۲، ۳، ۲۹۳، ۲۸۹) كە واتە ۋا باشە مۇسلمان زۆرىەى

دوكانى لە ناو نوپۇزەكەى دا بىت.

- ۹- کاتیک له پوژي هيني دايه: وه راست ترين ووته له مه دا
 نهويه كه كوټايي كاته له كاته كاني عسري پوژي هيني،
 وه وارديش بووه كه نهگونجي له و نيوانه دا بيت كه ئيمام له
 كاتي ووتارداندا دائه نيشي تا نويژه كه ته واو ده بي.
- ۱۰- له كاتي خواردنه وه ي ئاوي (زه مزه م) له گه ل نيه تيكي
 راست دا. (له كاتي نه خو شي دا ده خوريته وه به لام بو
 دوعا كردن له م كاته دا به لگه م نه ديوه له سه ري) م. عبدالكريم.
- ۱۱- له كورنوش دا (السجود).
- ۱۲- له كاتي به خه به ره اتن له شه و داو پارانه وه به سوننه تي
 (مأثور) ي نه وكاته دا.
- ۱۳- نه گهر له سه ر پاكي تي (ده ست نويژ) خه وت و پاشان
 له شه و دا به خه به ره ات و پارايه وه.
- ۱۴- له كاتي پارانه وه دا به: « لا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ
 الظَّالِمِينَ ».
- ۱۵- پارانه وه ي خه لكي له پاش مردني كه سيك.
- ۱۶- پارانه وه له دواي ستايشي خواو صلاوات دان له سه ر
 پيغه مبه ر (ﷺ) له ته حيات دا .
- ۱۷- له كاتي پارانه وه له خوا به و ناوه گوره يه ي (الإِسْمُ الْأَعْظَمُ) كه
 نه گهر هه ركه سيك پي ي بپارپي ته وه وه لام ده دري ته وه وه نه گهر
 داواي پي بكري پي ي ده به خشري. (۱۷)

(۱۷) بپوانه ناوه گوره كه ي خواي گوره له لاپه ره (۲۷-۲۸) له م نامي لكه دايه.

- ۱۸- پارانہوہی موسلمان بو برا موسلمانہکھی به پنهانی.
- ۱۹- پارانہوہ له پوژی عه ره فهدا له عه ره فہ.
- ۲۰- پارانہوہ له مانگی ره مه زان دا.
- ۲۱- له کاتی کو بوونهوہی موسلماناندا له کوپری ذیکردا.
- ۲۲- پارانہوہ له کاتی به لاو موسیبهت دا به ووتنی: « إنا لله وإنا إليه راجعون اللهم أجرني في مصيبي وأخلف لي خيراً منها ».
- ۲۳- پارانہوہ له کاتی پووکردنی دل بولای خوی گه وره و تاوسه ندنی دلسوزی (الإخلاص).
- ۲۴- پارانہوہی ستهم لی کراو له و کهسهی ستهمی لی کردووه.
- ۲۵- پارانہوہی باوک له کوپه کهی به چاکه و خراپه.
- ۲۶- پارانہوہی گه شتیار (المسافر).
- ۲۷- پارانہوہی پوژوووه وان هه تا به ربانگ ده کاته وه.
- ۲۸- پارانہوہی پوژوووه وان له کاتی به ربانگ کردنه وهدا.
- ۲۹- پارانہوہی ناچارو لی قه و ماوو پی گیراو.
- ۳۰- پارانہوہی پیشه وای دادپه روه.
- ۳۱- پارانہوہی کوپری چاکه کار له گهل دایک و باوکی دا.
- ۳۲- پارانہوہ له دواي دست نویژ نه گه ر پارایه وه به سوننه تی (مأثور) ی نه وکاته.
- ۳۳- پارانہوہی دواي ره جم کردنی (الجمرة الصغرى).
- ۳۴- پارانہوہی دواي ره جم کردنی (الجمرة الوسطى).

۳۵- پارانه وه له ناو كه عبه دا. ههركهس نوپژي كرد له ناو
(الحجر) دا نهوا هه به (البیت) حسابه.

۳۶- پارانه وه له سهه (صهفا).

۳۷- پارانه وه له سهه (مهروه).

۳۸- پارانه وه له لای (المشعر الحرام) دا.

وه بروادار ههردهم له پهروهردگاری خوئی دهپارپتهوه له ههه
شوپنیكدای بیته ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ
إِذَا دَعَانِ...﴾، بهلام نهه كاته و شوپن و شیوازانه پیویستی یان
به چاودییری و گرنگی پیدانی زیاتر ههیه. (۱۸)

ناوه گه وره كه ی خوی پهروهردگار (إِسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمِ)

۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدُ. لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ (وَحَدَّكَ لَا

شَرِيكَ لَكَ) الْمَنَّان (يَا) بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. يَا ذَا الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ. يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ. إِنِّي أَسْأَلُكَ (الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ)» (۱۹)

واته: خوییه من دهپارپتهوه و داوات لی دهكهه به وهی
كه سوپاس و ستایش ههه بو توپه. هپچ په رستراویك نپه به ههه

(۱۸) بو مه بهستی زیاتر شاره زابوون بروانه (الدعاء ویلیه العلاج...) لا ۶ - ۱۷.
(۱۹) أبوداود ۸۰/۲ وابن ماجه ۱۲۶۸/۲ والنسائي ۵۲/۳ والترمذي ۵۵۰/۵ وه بروانه
صحيح النسائي ۲۷۹/۱.

جگه لهتۆ، تهنهای بیهاوهلی، خاوهنی فهزل و منهتی. ئەهی بهدییهنهری ئاسمانهکان و زهوی. ئەهی خاوهن پایهی بهرزو پریز. ئەهی زیندووی مشوورگیپری ههلسورپینهری بوونهوهر. من داوای بههشتت لیدهکهم و پهناات پیدهگرم لهئاگری دۆزهخ.

۲- ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَحَدُ. الصَّمَدُ. الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ. وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ)) (۲۰)

واته: خوايه من داوات لیدهکهم بهوهی کهمن شایهتی دهدهم کهتۆ ئەو خوايهیت که هیچ پهراویک نیه بههق جگه لهتۆ. تهنیای جی می مهبهستی. ئەو خوايهی کهکهست لی نهبوهو لهکهس نهبوویت و کهس هاوشیوهی تۆ نیه.

۳- ((رَبِّ اغْفِرْ لِي. وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْغَفُورُ)) (۲۱)

واته: پهروهردگار لیم خوش ببهو تۆبهم لیوهرگره، بهراستی ههرتۆ تهوبه وهرگری لی بووردهی.

(۲۰) أبوداود ۷۹/۲ والترمذي ۵۱۵/۵ وابن ماجه ۱۲۶۷/۲ وأحمد ۳۶۰/۵ وه پروانه صحیح السنن الترمذي ۱۶۳/۳.

(۲۱) أبوداود. والترمذي واللفظ له. والنسائي وابن ماجه ۱۳۵۳/۲. وه پروانه صحیح ابن ماجه ۳۲۱/۲ وصحیح الترمذي ۱۵۳/۳.

به نشی چواردم:

فهزل و گه ورهیی (ذیکر) کردن

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿ فاذکرونی اذکركم واشکروا لی
وَلَا تَكْفُرُونَ ﴾ (البقرة: ۱۵۲).

واته: ذیکر و یادم بکن، باس و یادتان ده کم و بی باوه پی
مه کن به رام به رم. (۲۲)

وه پیغه مبه ر(ﷺ) ده فهرمویت: « مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي
لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ ». (۲۳)

واته: نمونه ی نهو که سه ی که یادی په روه ردگاری ده کات و
نهو که سه ی که یادی په روه ردگاری ناکات وه کو نمونه ی زیندوو
مردوو وایه.

وه ده فهرمویت(ﷺ): « مَا مِنْ قَوْمٍ يَقُومُونَ مِنْ مَجْلِسٍ لَا يَذْكُرُونَ
اللَّهَ فِيهِ إِلَّا قَامُوا عَنْ مِثْلِ جِيْفَةِ حِمَارٍ وَكَانَ لَهُمْ حَسْرَةٌ ». (۲۴)

(۲۲) مختصر تفسیر ابن کثیر ۱/۱۴۲.

(۲۳) البخاری مع الفتح ۱۱/۲۰۸ و مسلم به له فظی: « مَثَلُ الْبَيْتِ الَّذِي يَذْكُرُ اللَّهَ فِيهِ
وَالْبَيْتِ الَّذِي لَا يَذْكُرُ اللَّهَ فِيهِ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ » ۱/۵۳۹

واته: نمونه ی نهو ماله ی یادی خوای تییدا ده کریت و نهو ماله ی یادی خوای
تییدا ناکری و ه کوو نمونه ی زیندوو و مردوو وایه.

(۲۴) أبوداود ۴/۲۶۴ و أحمد ۲/۳۸۹ بروانه صحیح الجامع ۵/۱۷۶.

واته: هر کومهلک له مه جلیسیک ههستن و یادی خویان نه کردبئ تیایدا. ئەوا وهکو ئەوه وایه که له سهه لاکى گوی دریزیک ههلسن و له پوژی دواى دا دهبیته په شیمانی بویان.

وه دهه رمویت (ﷺ): « أَلَا أُبَيِّنُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ. وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ. وَأَرْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ وَخَيْرَ لَكُمْ مِنْ إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرَقِ. وَخَيْرَ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟ قَالُوا بَلَى. قَالَ: (ذَكَرَ اللَّهُ) ». (٢٥)

واته: ئایا هه وائتان بدهمی به چاکترینی کرده وه کانتان و پاکترینیان له لای خوی گه ورتان و بهرترینیان له پله تانداو چاکتر له په خشینی ئالتون و زیوو. وه چاکتر له وهی که بگه به دوژمنه که تان و بدن له گهردنیان و بدن له گهردنتان؟ ووتیان: بهلئ فه رموی: یاد (ذیکر) کردنی خوی گه وره.

وه دهه رمویت (ﷺ): « مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ. وَلَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ تَرَةٌ. فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ ». (٢٦)

واته: هیچ کاتیک کومهلک دانانیشن له مه جلیسیکدا که ذیکری خوی تییدا نه کهن و صلاواتیان تیایدا نه دابئ له سهه پیغه مبه ره که یان (ﷺ) ئیلا دهبیته خراپی و ناته واوی و په شیمانی بویان، ئەگه خوی گه وره ویستی بیئ سزایان ده دات و ئەگه ویستی بوو لی یان خوش دهبی.

(٢٥) الترمذی ٤٥٩/٥ وابن ماجه ١٢٤٥/٢ وه بروانه صحیح ابن ماجه ٣١٦/٢ و صحیح الترمذی ١٣٩/٣.

(٢٦) الترمذی. وه بروانه صحیح الترمذی ١٤٠/٣.

به نئی پیئجه م:

له هه ئس و كه وته دووباره بووه كانی رۆژانه

ههستان له خه و

۱- « اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اٰحْيَاْنَا بَعْدَ مَا اَمَاتَنَا وَاِلَيْهِ النُّشُوْرُ » (۲۷).

واته: سوپاس بو ئه و خوايهی كه ژياندينی یه وه دوای ئه وهی كه مراندينی (مه بهست به مراندينکی مه جازی یه كه خه وتنه) وه زیندوبونه وهش هه ر بو لای ئه وه.

۲- پیئجه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویت: هه ر كه سيك به شه و به خه به ر هات بلی: « لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا اِلهَ اِلاَّ اللهُ، وَاللهُ اَكْبَرُ. وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلاَّ بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ » واته: هه چ په رستراویك نیه به هه ق جگه له (الله). ته نه ایه و بی ها وه له. مو لك و ستایش و سوپاس هه ر بو ئه وه و به سه ر هه موو شتی كدا به توانایه. پاکی هه ربو خوايه و سوپاس بو خوا و هه چ په رستراویك نیه به هه ق جگه له (الله) وه خوا گه وره یه و هه چ گوپان و هه زیك نیه مه گه ر به خوا ی به رزی مه زنه وه. - پاشان بپاریته وه و بلی (رَبُّ اغْفِرْ لِي) په وه ر دگار لیم خو ش ببه. خوا لی خو ش ده بییت) وه لید ده فه رمویت: یان فه رمووی (ئه گه ر بپاریته وه وه لامی ده دریتته وه و

(۲۷) البخاري مع الفتح ۱۱۳/۱۱ و مسلم ۲۰۸۳/۴.

ئەگەر ھەلسىت و دەست نويژ بشورى و پاشان نويژ بکات
نويژهکەى وەر دەگىرى). (٢٨)

٣- ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي فِي جَسَدِي وَرَدَّ عَلَيَّ رُوحِي وَأَذِنَ لِي
بذکره)) . (٢٩)

واته: سوپاس بو ئەو خوايهى که لهش ساغى کردم و پوحي بو
گه راندمه وه بواری دام نیکرو يادی بکه م.

٤- خویندنى سوره تى (آل عمران) له ئايه تى (١٩٠-٢٠٠):

﴿ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ آيَاتٍ
لِّأُولِي الْأَلْبَابِ * الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ
وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا
سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ * رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا
لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ * رَبَّنَا إِنَّنا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا
بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ
الْأَبْرَارِ * رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ * فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ

(٢٨) البخاري مع الفتح ٣/٣٩ وغيره واللفظ لابن ماجه برونه صحيح ابن ماجه
٣٣٥/٢.

(٢٩) الترمذي ٥/٤٧٣ وانظر صحيح الترمذي ٣/١٤٤.

مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَى بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ* لَا يَغْرَنَكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ* مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَاوَاهُمْ جَهَنَّمَ وَيَسَّ الْمِهَادِ* لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ* وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَاشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ* يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٠﴾.

پیش خهوتن

۱- (نهگهر چووه ناو جیگهی نوستن دهستی بدات لهیهک و پاشان فووی پیدابکات و سورهتی ﴿ قل هو الله أحد ﴾ و ﴿ قل أعوذ برب الفلق ﴾ و ﴿ قل أعوذ برب الناس ﴾ ی پیادا بخوینی.

(٣٠) البخاري مع الفتح ٢٣٧/٨ ومسلم ٥٣٠/١.

پاشان دهستی بهینی به سهر ئه و شوینه دا ئه توانی له له شی . وه
له سهری له گه ل دهم و چاوی و پی شه وه ی له شی یه وه ده ست
پی بکات، وه ئه مه سی باره بکاته وه) (۳۱)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ * وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا
أَحَدٌ ﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ * مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ * وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ *
* وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ * وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴾ .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ * مَلِكِ النَّاسِ * إِلَهِ النَّاسِ * مِنْ شَرِّ
الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ * الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ * مِنَ الْجِنَّةِ وَ
النَّاسِ ﴾ .

۲- ((ئه گهر چو یته سهر جیگا که ت (آیه الكرسي) بخوینه و
ته واوی بکه . چونکه پاریزه ریکت له لایه ن خواوه له گه لدا ده بییت و
شه یطان نزیکت ناکه ویته وه تا به یانی)) (۳۲)

(۳۱) البخاري مع الفتح ۶۲/۹ ومسلم ۱۷۲۳/۴ چونکه پیغه مبه ر (ﷺ) ئاوا ی ده کرد .

(۳۲) البخاري مع الفتح ۴۸۷/۴ .

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

﴿ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴾.

٣- ((ههركهسى دوو نايهتى كوٽايى سورهتى (البقرة) بخويىنى له شهودا نه بيته پاراستن بوى و بهسيهتى)) (٣٣)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

﴿ آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ * لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لِطَاقَةِ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴾.

(٣٣) البخاري مع الفتح ٩٤/٩ ومسلم ٥٥٤/١.

۴- ﴿ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴾ بخوینه چونکه بۆت ده بیته (بهرائهت له شيرك) (۳۴)، واته: پرگار بوون یان قوتار بوون له هاوبه شی پهیدا کردن (وه سوود به خشه بۆ یه کتا په رستی).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ * لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ * وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ * وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ * وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ * لَكُمْ دِينُكُمْ وَ لِي دِينِ ﴾

۵- (نه گهر له سهر جیگا کهت هه ستایت و گه پرایته وه سهری. سئ جار به لویچیکی کراس و جله کهت جیگا کهت بته کینه. وه (بسم الله) بکه چونکه تو نازانی دواي خوټ چی تی چوو له زینده و هرو شتی زیان به خشن وه که پراکشایت بلی: « بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنْبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ فَإِنْ أَمَسَّتْ نَفْسِي فَارْحَمْهَا . وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ » (۳۵).

(۳۴) له (فروهی کوپی نوفل) هوه هاته لای پیغه مبهه (ﷺ) فرمووی: (ئهی پیغه مبهه ری خوا شتی کم فی ریکه که چوومه سهر جیگا کهم بیلیم. ئه ویش فرمووی... فرمووده که) رواه الترمذي وابوداود وقد صححه الالباني في صحيح السنن الترمذي ۱۴۵/۳. وفي صحيح سنن أبي داود ۹۵۳/۳ - ۹۵۴ رقم (۵۰۵۵) وَ فِيهِ: عن فروة بن نوفل عن أبيه. وه زياده يه كي له گه له له (سنن أبي داود) دا ئه ویش ئه مهيه: (پاشان به کۆتایی پی هیانی بنوو، چونکه بۆت ده بیته بهرائهت له شيرك).

(۳۵) البخاري ۱۲۶/۱۱ و مسلم ۲۰۸۴ / ۴ .

واته: به ناوی تو پوره دگارم تهنیشتم داناو به ناوی تووه
به رزی ده که مه وه . ئەگەر نه فسی منت گرتەوه به زهیت پيدا
بيته وه . وه ئەگەر ناردتەوه ئەوا بپاريزه به وهی که به نده
صالحه کانتی پی ده پاريزی.

۶- «اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَوَفَّاهَا، لَكَ مَمَاتُهَا
وَمَحْيَاهَا. إِنْ أَحْيَيْتَهَا فَاحْفَظْهَا . وَإِنْ أَمَتَّهَا فَاغْفِرْهَا. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
العافية» (۳۶)

واته: خوايه تو نه فسی منت به دی هیناوه و تو ده میرینی.
مردن و ژيانی بو تو یه. ئەگەر ژياندت بپاريزه و ئەگەر مراندت
لی خۆش ببه. خوايه داوای پاريزراوی و لهش ساغیت
لی ده که م.

۷- پیغه مبهری خوا (ﷺ) ئەگەر بیویستایه بخه ویت دهستی
راستی ده خسته ژیر پومه تی و ده یفه رموو: «اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ
يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ» (۳۷) واته: خوايه بمپاريزه له سزا که ت لهو
پۆژهدا که به نده کانت زیندوو ده که یته وه.

۸- «بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا» (۳۸)

واته: به ناوی تووه خوايه ده مریم و ده ژیم.

۹- «نَايَا شَتِيكْتَانِ پِي بَلِيْمِ كِه چَاكْتَر بِيْتِ بُو هِر دُوو كْتَانِ
له خزمه تكارِيك، ئەگەر چوونه سه ر جیگا (۳۳) جار (سُبْحَانَ اللَّهِ) و

(۳۶) اخرجه مسلم ۲۰۸۳/۴ وأحمد بلفظه ۷۹/۲ .

(۳۷) أبوداود بلفظه ۳۱۱/۴ وانظر صحيح الترمذي ۱۴۳/۳ .

(۳۸) البخاري مع الفتح ۱۱۳/۱۱ ومسلم ۲۰۸۳/۴ .

(۳۳) جار (الْحَمْدُ لِلَّهِ) و (۳۴) جار (الله أكبر) بکهن ئەوه چاکتره بۆ ئیوه له خزمهتکار» (۳۹)

۱۰- «اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ. وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. وَرَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ. فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى. وَمُنْزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ. وَالْفُرْقَانِ. أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ. وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ. وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ. وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ. إِقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ» (۴۰)

واته: خوايه پهروهردگاری حهوت ئاسمانهکان و پهروهردگاری عهرشی گهوره. پهروهردگارمان و پهروهردگاری ههموو شتیك. تهقینهری تووی دانهویله و ناوک و دابهزینهری تهورات و ئینجیل و قورئان، پهنادهگرم پیت له خراپهیی ههموو شتیك که ناوچهوان و چاره‌نوس و نسیبی به‌دهست توویه. خوايه توۆ یه‌که‌مینى و کهس له‌پیش تووه نى‌یه و توۆ دوایه‌مینى و کهس له‌دوای تووه نى‌یه و توۆ به‌دهسته‌لات و زال و دیارو ئاشکرایت به زانستت و کهس له‌سه‌رو تووه نى‌یه و توۆ په‌نهانى به‌سه‌ر هه‌موو شتیك دا به‌زانستت و به‌ئاگای به‌شاراوه‌کان و جی نیاز نى‌یه جگه له توۆ. سا قه‌رزاریمان له‌سه‌ر هه‌لگه‌رو بى‌نیازو ده‌وله‌مه‌ندمان بکه له هه‌ژارى.

(۳۹) پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) ئەمه‌ی به‌ ئیمامى عه‌لى و فاطمه‌ی كچى فه‌رموو كاتى داواى خزمه‌تكارىان لى كرد كه بۆيان بگري/ البخاري مع الفتح ۷/۷ و مسلم ۴/۲۰۹۱. (۴۰) مسلم ۴/۲۰۸۴.

۱۱- « الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا. وَكَفَانَا. وَأَوَانَا. فَكَمْ مِمَّنْ لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤْوِيَّ » (۴۱)

واته: سوپاس بۆ ئه و خوایه ی که تیری کردین و تیرئاوی کردین و پیویستی نه خستینه غهیری خوئی و کیفایه تی داین و جئ نشینی کردین. زور کهس ههیه خوا به بهس نازانی. (به هاوبهش دانان بۆی). وه مولگه ی نیشته جئ ی ذییه.

۱۲- « اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ. فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَه. وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا أَوْ أَجْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ » (۴۲)

واته: خوایه ئه ی زانای غهیب و ئاشکرا. ئه ی به دیهینهری ئاسمانه کان و زهوی. پهروهردگار و پاشای هه موو شته کان. شایه تی دهدم که هیچ په رستراویک ذییه به هه ق جگه له تو. په نا دهگرم پیت له خراپه ی نه فسم. وه له خراپه ی شهیطان و هاوبهش دانانی. وه له وهی که خراپه یه ک بهینم به سهر نه فسمدا یان بیئالینم له موسلمانیکه وه.

۱۳- پیغه مبه ر(ﷺ) نه ده خه وت هه تا سوهره تی (السجدة) ﴿ آلم.. تنزیل .. ﴾ و ﴿ تَبَارَكَ الَّذِي يَدِهِ الْمَلِكُ.. ﴾ ی ده خویند. (۴۳)

(۴۱) مسلم ۲۰۸۵/۴.

(۴۲) ابوداود ۳۱۷/۴ وانظر صحيح الترمذي ۱۴۲/۳.

(۴۳) الترمذي والنسائي وانظر صحيح الجامع ۲۵۵/۴. له گه ل سوهره تی (الأسراء) و (الزمر) دا. الصحیحة (۶۴۲/۲) رقم الحديث: (۶۴۱).

۱۴- ئەگەر چوویتە سەرجیڭای نوستن دەست نوژی نوژی
بشۆرەو پاشان لەسەرلای راستت رابکشی و پاشان بلی:

«اللَّهُمَّ أَسَلْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ. وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ. وَوَجَّهْتُ
وَجْهِي إِلَيْكَ. وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ. رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ. لَا مَلْجَأَ
وَلَا مَنجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ. آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي
أَرْسَلْتَ» (۴۴)

واتە: خوايه نەفسم تەسليمی تۆ کردو کاروباری خۆم دایە
دەستی تۆ، وە پووم کردە تۆو پشتم بەست بەتۆ. بە پی
خۆشبوون حەز پی کردن و بەترسان لە تۆ. هیچ حەشارگەو
شوینی رزگاربونیکی نییە مەگەر بۆلای تۆ. باوەرم هیناوە
بەکتیبەکەت کە داتبەزاندۆتە خوارەو، وە بەو پیغەمبەرەت (ﷺ)
کە ناردۆتەو رەوانەت کردووە.

(۴۴) ئەگەر ئەمە بلییت و بمریت لەسەر فیطرەت دەمری. (وە باکوئا شتیکی بییت کە
دەیلییت). البخاری مع الفتح ۱۱ / ۱۱۳ و مسلم ۴ / ۲۰۸۱.

تیبینی / سوننەتە ئەگەر لەشی گران بوو دەست نوژی بشۆری پیش خەوتن.
لە عبدالله وە فەرمووی: عومەر پرسیاری لە پیغەمبەر (ﷺ) کرد: ئایا یەکیک لە
ئیمە ئەتوانییت بخەویت بە لەش گرانی یەو؟ فەرمووی: ((بەلی ئەگەر دەست
نوژی هەلگرت)) البخاری ۱ / ۳۹۳، وە هەرەها بوخاری پیاویەتی کردووە
لەعائیشەو لە کرداری پیغەمبەرەو (ﷺ) کە خۆی وای کردووە ۱ / ۳۹۳ .

وهرگه ران له سهر جيگا له شهودا (له باريكه وه بو باريك)

له عايشه وه (رهاى خواى گورهى لى بيت) ده فهرمويت:
پيغه مبهري خوا (ﷺ) نه گهر له شهودا وهر بگه پرايه ته سه رلايه كى
ترى ده يفهرموو: « لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ. رَبُّ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ » (٤٥).
واته: هيچ په رستراويك نى يه به هه ق جگه له (الله) ي تاكى سزا
دهرى بى پرواو مو شريكين. كه په روه ردگارى ئاسمانه كان و
زهوى و نه وهى له نيوانياندايه و دهسته لا تدارى لى بورده يه.

دا چله كين له خهودا و خه و لى نه كه وتن

« أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ. وَشَرِّ عِبَادِهِ وَمِنْ
هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونَ » (٤٦).

واته: په نا نه گرم به ووشه ته و او ه كانى خواى گوره له خه شم و
سزاي و له خراپه ي بهنده كانى و له شيتى شهيطانه كان و له و كاتانه ي
كه له ژياندا دينه لام بو گومر كردنم يان كاتى له سهر مهرگ دام دينه
لام.

(٤٥) أخرجه الحاكم وصححه ووافقه الذهبي ٥٤٠/١ والنسائي في عمل اليوم واليلة

وابن السني وصححه الالباني. وانظر صحيح الجامع ٢١٣/٤.

(٤٦) أبو داود ١٢/٤ وانظر صحيح الترمذي ١٧١/٣. وهو حديث حسن، حسنه

الألباني في صحيح أبي داود برقم (٣٢٩٤) بلفظ متقارب.

ئەگەر خەونى راست و خوڭش (الرؤيا)

يان خەونى درؤو ناخوڭش (الحلم) ت بينى

خەونى خوڭش و چاك له لايەن خواوەيه و خەونى ناخوڭش له شەيطانەوويه. ئەگەر يەكئىك له ئيوه خەونى خوڭشى بينى با له لاي خوڭشەويستى خوئى نەبئ باسى نەكات... فەرموودهكە...^(٤٧) وه كورتهى ئەو شتانەى كه دەيكات لهكاتى بينينى خەونى ناخوڭش دا ئەمانەن:

- ١- سئ جار تف دەكات به لاي چەپى دا.^(٤٨)
- ٢- سئ جار پەنا دەگرئ بەخوای گەورە له شەيطان و له خراپەى ئەوهى كه بينوويهتى.^(٤٩)
- ٣- له لاي كەس باسى ناكات و ناگيرئتەوه.^(٥٠)
- ٤- لەسەرئەو لايە وەردەگەرئ كه لەسەرى بووه.^(٥١)
- ٥- هەلدەستئ و نوئز دەكات ئەگەر ويستى.^(٥٢)

(٤٧) مسلم بلفظه ١٧٧٢/٤ والبخاري ٢٤/٧.

(٤٨) مسلم ١٧٧٢/٤.

(٤٩) مسلم ١٧٧٢/٤، ١٧٧٣.

(٥٠) مسلم ١٧٧٢/٤. ئەمەش لەوانەيه حيكمةتەكەى ئەوه بيئت تا حەسوودى پئ

نەبرئت.. و الله اعلم.

(٥١) مسلم ١٧٧٣/٤.

(٥٢) مسلم ١٧٧٣/٤.

ذیکری به یانیان و ئیواران و کاتی خویندنیان

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا
* وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلاً ﴾. (الأحزاب: ٤١ ، ٤٢)

واته: ئەهی ئەوانەهی ئیمانتان هیناوه ذیکری خوا بکەن بە
ذیکریکی زۆرو تەسبیحاتی ئەو بکەن و بە پاک پرایگرن لە
به یانیان و ئیواران دا. (٥٣)

(بکرة): له زمانی عەرەبی دا بە نیوان نویژی به یانی و خۆرهلان
دهوتری. (٥٤)

(أصیل): الجوهری دهلیت: ئەو کاتیه له پاش نویژی عەسرەوه
تاوه کو نویژی شیوان (مه غریب). (٥٥)

وه خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ
الشمسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ﴾ (ق: ٣٩)

واته: تەسبیحات و ستایشی خوای پهروهردگارت بکه له پیش
خۆر کهوتن و پیش ئاوابوونی دا.

(٥٣) مختصر تفسیر ابن کثیر ١٠١/٢.

(٥٤) بېروانه (مختار الصحاح) للرازي (ب ك ر) و ههروهها (غ د ا).

(٥٥) بېروانه (الصحاح) للجوهري (أ ص ل) ههروهها (مختار الصحاح) للرازي
(أ ص ل). وأنظر لسان العرب ١١/١٧.

ابن القيم (پرحمتهی خوای گهورهی لی بیئت) دهفهرمویت: ئەمهش
 راقهی ئەو مانایهیه که له فهرموودهکاندا هاتوو: که دهفهرموئی
 ههرکهسی له بهیانیان و ئیواراندا ئاوا و ئاوا بلی، مهبهست به
 بهیانی و ئیواره له فهرموودهکاندا پیش ههلهاتنی خورو پیش
 ئاوا بوونیهتی. وه ئەمه کاتی ووتنی زیکرهکانی دواى بهیانی و
 دواى عهسره. (۵۶)

عن انس يرفعه: «لأن أقعد مع قوم يذكرون الله تعالى من صلاة
 الغداة حتى تطلع الشمس أحب إلي من أن أعتق أربعة من ولد
 إسماعيل. ولأن أقعد مع قوم يذكرون الله من صلاة العصر إلى أن
 تغرب الشمس أحب إلي من أن أعتق أربعة» (۵۷)

واته: ئەگەر لهگهڵ کۆمهلیک دا دانیشم که زیکری خوای گهوره
 بکهن له نوێژی بهیانییهوه تا خۆرهلانن لام خۆشتره لهوهی که
 چوارکهس له نهوهکانی ئیسماعیل پیغه مبهه (عليه الصلاة و السلام)
 ئازاد بکهم، وه ئەگەر لهگهڵ کۆمهلیک دا بنیشم که زیکری خوای
 گهوره بکهن له نوێژی عهسرهوه تا خۆرئاوا دهبی لام خۆشتره
 لهوهی چوار کهس ئازاد بکهم.

(۵۶) الوابل الصيب لابن القيم ص ۱۹۲.

(۵۷) أبوداود برقم (۳۶۶۷) وحسنه الألباني. صحيح أبوداود ۶۹۸/۲.

ذیکره کانی به یانیان و ئیواران

۱- ((هەر کەسیک بە یانیان (آیة الكرسي) بخوینیت له جنۆکه دە پارێزری هەتا ئیوارە ی دە بیتهوه. وه هەر کەس ئیوارە بیخوینێ دە پارێزری لی یان تا به یانی)) . (۵۸)

۲- له عبدالله ی کورپی خوبه یبه وه فه رموی: پیغه مبه ر (ﷺ) فه رموی: (قُلْ) واته: بلی، وتم: ئە ی پیغه مبه ری خوا چی بلیم؟ فه رموی: ﴿ قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ﴾ و ﴿ الْفَلَقُ ﴾ و ﴿ النَّاسُ ﴾ بخوینه ئیواران و به یانیان سی جار به ستەو له هەموو شتیك دە پارێزییت. (۵۹)

۳- به یانیان بلی: ((أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ اللهُ (۶۰) ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ. (۶۱) وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ. رَبِّ أَعُوذُ بِكَ

(۵۸) أخرجه الحاكم ۵۶۲/۱ وصححه الالباني في صحيح الترغيب والترهيب ۲۷۳/۱ وعزاه الى النسائي والطبراني وقال: إسناد الطبراني جيد. بروانه لاپه ره (۳۲) بؤ (آیة الكرسي).

(۵۹) أخرجه أبوداود ۳۲۲/۴ والترمذي ۵۶۷/۵ وانظر صحيح الترمذي ۱۸۲/۳. وهو حديث حسن.

(۶۰) وه ئیواران بلی: ((أمسينا وأمسي الملك لله.....)) .

(۶۱) وه ئیواران بلی: ((رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا.....)) .

مِنَ الْكَسَلِ وَسُوءِ الْكِبَرِ. رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ
وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ» (٦٢)

واته: به یانیمان به سهردا هات و مولک به یانی به سهردا هات بۆ
خوای گهوره، وه ستایش بۆ خوییه و هیچ په رستراویک ذییه
به هه ق جگه له (الله) ته نه ییه و هاوبه شی ذییه. مولک و سوپاس بۆ
ئه وه و به سهر هه موو شتی کدا به تواناییه. په روهردگار داوای خیری
ئه مپوو خیر و چاکه ی داوای ئه مپوت لی ده کم و په نات پی ئه گرم
له خراپه ی ئه وه ی له مپوداییه و له داوای ئه مپوداییه.
په روهردگار په نات پی ئه گرم له ته مبه لی و له ش قورسی و خراپه ی
ته من پیری. په روهردگار په نات پی ئه گرم له سزایه ک له ئاگری
دۆزه خ و سزایه ک له گوڤدا توشم بییت.

٤- « أَللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا. وَبِكَ أَمْسَيْنَا. (٦٣) وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ
وَإِلَيْكَ النُّشُورُ» (٦٤)

واته: خوییه به ناوی تۆوه به یانیمان به سهردا هات و ئیوارهمان
به سهردا هاتوو به ناوی تۆوه ده ژیم و ده مرم و زیندوو بوونه وه بۆ
لای تۆیه.

(٦٢) مسلم ٢٠٨٨/٤.

(٦٣) وه ئیواران بلی: « أَللَّهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا وَبِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ

المَصِيرُ » واته: خوییه به ناوی تۆوه ئیوارهمان به سهردا هات و به ناوی تۆوه

به یانیمان به سهردا هات و به ناوی تۆوه ده ژیم و ده مرم وه چاره نوس بۆ لای تۆیه.

(٦٤) الترمذی ٤٦٦ / ٥ وانظر صحيح الترمذی ١٤٢/٣.

٥- « اللهم أنت ربِّي لا إله إلا أنت خلقتني وأنا عبدك، وأنا على عهدك ووعدك ما استطعت. أعوذ بك من شر ما صنعت. أبوء لك بنعمتك عليّ وأبوء بذنبي. فاغفر لي فإنه لا يغفر الذنوب إلا أنت » (٦٥)

واته: خوايه تۆ پهروهردگارمی هیچ پهستراویک نزیه به ههق جگه له تۆ. بهدیت هیناوم و من بهندهی تۆم و من لهسهه پهیما و بهلینهکه م که بهتۆم داوه تا بتوانم. په نات پئی دهگرم له خراپه ی ئه وهی ئه نجام داوه له گوناھ. دان ئه نیم به نیعمه ته کانتدا له سهه رم و دان ئه نیم به گوناھه کانم دا. ساخوايه لیم خووش به ، به راستی کهس له گوناھ خووش نابئی جگه له تۆ.

٦- « اللهم عافني في بدني. اللهم عافني في سمعي. اللهم عافني في بصري. لا إله إلا أنت. اللهم إني أعوذ بك من الكفر والفقر. وأعوذ بك من عذاب القبر لا إله إلا أنت » بهيانیان و ئیواران سی جار. (٦٦)

(٦٥) هه رکه سی ئیواره به یه قینه وه پئی بیلی و شهو بمری ده چیتته به هه شته وه. وه هه رکه سی به یانی به یه قینه وه بیلی و شهو پوژه بمری ده چیتته به هه شته وه / أخرجه البخاري ١٥٠/٧.

(٦٦) رواه أحمد (٤٢/٥) وأبوداود (٣٢٤/٤) والنسائي في عمل اليوم والليلة (ص ١٤٦) رقم (٢٢) وابن السني في عمل اليوم والليلة (ص ٣٥) رقم (٦٩) والبخاري في (الأدب المفرد) رقم (٧٠١) وحسنه سماحة الشيخ عبدالعزيز بن باز (رحمه الله) في تحفة الأختيار (ص ٢٦) والعلامة الالباني في صحيح الجامع (٣٣٨٢).

واته: خوايه لهش و بيستن و بينينم پاريزراو بکه هيچ پهرستراويك ذىيه بههق جگه لهتو. خوايه پهناټ پى ئهگرم له بى باوهپرى و ههژارى و پهناټ پى ئهگرم له سزاي گور، هيچ پهرستراويك ذىيه بههق جگه له تو.

٧- « اللّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. اللّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي. وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي. وَمَالِي. اللّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي. وَآمِنْ رَوْعَاتِي. اللّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْي وَمِنْ خَلْفِي. وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي. وَمِنْ فَوْقِي. وَأَعُوذُ بِعُظْمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي » بهيانيان و ئيواران. (٦٧)

واته: خوايه من داواى لىخوش بوون و پاريزراويت لى دهكهم له دنياو دوا پوژدا. خوايه داواى لى بووردن و پاريزراويت لى دهكهم له دين و دنياو كهس و كارو مال و سهروهتم دا. خوايه عهيبم داپوشه و ترس و دلپراوكى و وهرست بوونم مهيلله. خوايه بمپاريزه له بهردهممهوهو له دوامهوهو له پاستم و چهپم و سهروهوم. وهپهنا ئهگرم به گهورهى تو كه له ژيرهوه سزا بدريم و پى بكريم.

(٦٧) رواه أبوداود برقم(٥٠٧٤) وصحّحه الألباني في صحيح أبو داود برقم(٤٣٣٩) وابن ماجه وصحّحه ووافقه الذهبي. وحسنه الحافظ في (آمالى الأذكار) انظر صحيح ابن ماجه ٣٣٢/٢ وصحيح الكلم الطيب (ص٣٤) رقم (٢٣) للعلامة الألباني.

٨- « اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ. فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي. وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَه. وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا أَوْ أُجْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ » به يانيان و ئيواران. (٦٨)

واته: خوايه زاناي نهيندي و ئاشكراي. به ديهينهري ئاسمانهكان و زهوي پهروهردگارو پادشاي هه موو شتيك. شايه تي ددهم كه هيچ په رستراويك نيه به حهق جگه له تو. په نا ئه گرم پيت له خراپه ي نه فسم و له شهرو خراپه و هاوبه ش داناني شهيطان. وه له وه ي كه نه فسم تووشي خراپه يهك بكه م يان بيئالينم له موسلمانيكه وه.

٩- « بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ » به يانيان و ئيواران سي جار. (٦٩)

واته: به ناوي ئه و خوايه ي له گه ل ناوي ئه ودا هيچ شتيك زيان ناگه يه ني نه له زهوي و نه له ئاسماندا ئه و خوايه بيسه رو زانايه.

(٦٨) الترمذي وأبوداود وانظر(صحيح الترمذي) ١٤٢/٢. وصحيح الكلم الطيب(ص٣٣،٣٢) للعلامة الألباني.

(٦٩) هه ركه سي به يانيان سي جار و ئيواران سي جار بيئي هيچ زيان ي ناگه يه ني / أخرجه أبوداود رقم(٣٢٣/٤) وصححه الألباني في صحيح أبي داود برقم(٤٢٤٤) والترمذي ٤٦٥/٥ وابن ماجه وأحمد. انظر صحيح ابن ماجه ٣٣٢/٢ وصحيح الترمذي ١٤١/٣. وحسن إسناده العلامة ابن باز في تحفة الاخير (ص٣٩).

۱۰- به یانیان یهك جار بلی: « رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا. وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا
وَبِمُحَمَّدٍ (ﷺ) نَبِيًّا » (۷۰)

واته: رازیم به (الله) که پهروهردگارم بی و ئیسلام دین و بهرنامه
بی و موحه مه دیش (ﷺ) پیغه مبهرو پیشه وام بی.

۱۱- « يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ. أَصْلِحْ لِيْ شَأْنِيْ كُلَّهُ، وَلَا
تَكْلِنِيْ إِلَى نَفْسِيْ طَرْفَةَ عَيْنٍ » به یانیان و ئیواران. (۷۱)

واته: نهی زیندووی راگرو هه لسوپرینه ری بوونه وهر، به بهزهیت
داوای فریاکه وتنت لی ده که م. هه موو کاروبارم چاک بکه و بو
چاولیک نانیك مه مدهره دهستی نه فسی خو م.

(۷۰) هه ر که سی به یانیان هه موو روژیک بلی (فهرمووده که) ... من که فیل و
گرنتی ده ده می که دهستی بگرم تا دهیبه مه به هه شته وه). آورده المنذري في
الترغيب ۲۲۹/۱ وقال: رواه الطبراني بإسناد حسن. انظر سلسلة الصحيحة
مجلد (۶) رقم (۲۶۸۶). وه له فهرمووده یه کی ترده هاتووه که هه ر که سیك
به یانیان و ئیواران سی جار بیلی نهوا مافه له سه ر خوای گه وره (که خوای گه وره
خوی به مافی داناوه) که له پوژی دواپی دا رازی بکات / رواه أحمد ۳۳۷/۴
والنسائي وابن السني وأبوداود والترمذي وحسنه ابن باز في تحفة
الأخيار/ص ۳۹ به لام شیخی نه لبانی (په حمه تی خوای گه وره ی لی بییت) نه م
له فزه ی به ضه عیف داناوه / پروانه ضعیف الجامع (۵۷۳۵) و (۵۷۳۴).

(۷۱) رواه النسائي والبخاري والحاكم وصححه و وافقه الذهبي ۵۴۵/۱ ورواه ابن السني
برقم (۴۸) وحسنه الارنؤوط في الزاد ۳۷۵ / ۲ وصححه الالباني في صحيح
الترغيب والترهيب ۱ / ۲۷۳.

۱۲- « أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ (۷۲) وَعَلَى كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ.
وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ (ﷺ). وَعَلَى مِلَّةِ أَبِينَا إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا مُسْلِمًا
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ » (۷۳).

واته: به یانیمان به سهردا هات له سهر فیطره تی ئیسلام و
ووشهی دلسوزی و ئیخلاص که بریتییه له (لا إله إلا الله)،
وه دینی پیغمبه رمان محمد (ﷺ) و له سهر میلله تی باو کمان
ئیراهیم پیغمبه ر (عليه الصلاة والسلام) که لای دابوو له به تاله وه
بوهق و موسلمان بووه له هاوبهش دانهران نه بووه.

۱۳- « سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ » سه د جار. (۷۴)

واته: ته واوی و بی کهم و کوری و سوپاس و ستایش بو خواجه.

(۷۲) ئیواران بلی: « أَمْسَيْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ..... ».

(۷۳) رواه أحمد ۴۰۶/۳، ۴۰۷، ۱۲۳/۵ والدارمی ۲۶۲/۲ وابن السنی فی عمل
الیوم واللیلة ص ۱۲ رقم (۳۴). وانظر صحیح الجامع الصغیر ۴/۲۰۹.
رقم (۴۶۷۴) للعلامة الالبانی. وحسنه ابن حجر فی نتائج الأفكار ۲/۳۷۹.

(۷۴) (هه رکه سی به یانیا ن (سه د) جار و ئیواران (سه د) جار بیلئ له روژیکدا کهس
له روژی دوا ییدا به کرده وهی له م باشتره وه نایه ت مه گه ر که سی ک وه ک نه می وتبئ
یان ذیکری زیاتری وتبئ). مسلم ۴/۲۰۷۱.

۱۴- « لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ » (ده) جار (۷۵). یان (یهک جار له کاتی بی توانایی دا) (۷۶).

واته: هیچ په ستر او یك ذی یه به ههق جگه له (الله) تاکی بی هاو به شه و مولك و سوپاس هه ر بو ئه وه و به سهر هه موو شتیكدا به توانایه.

۱۵- « سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ: عَدَدَ خَلْقِهِ. وَرِضَا نَفْسِهِ. وَزِينَةَ عَرْشِهِ. وَمَدَادَ كَلِمَاتِهِ » (تهنها به یانیان سی جار). (۷۷).

(۷۵) (هه ركه سیك) (ده) جار دواى نو یژى به یانی بیلی ئه وا (ده) چا كه ی بو ده نووسری و (ده) خراپه ی له سهر لاده چى و (ده) پله به رزده بیته وه. وه به نه ندازه ی رزگار کردنی دوو کویله له نه وه کانی ئیسماعیل پیغه مبه ر (علیه الصلاة و السلام) چا كه ی ده گات. وه ئیوارانیش بیلی هه روه هایه. وه ده بیته پاریزه ریک بو ی له شه یطان تا کوو روژی لی ده بیته وه). النسائي في عمل اليوم والليلة برقم (۲۴) وانظر: صحيح الترغيب والترهيب ۲۷۲/۱ وتحفة الاخيار لابن باز ص (۴۴) ورواه الخطيب في تاريخ (۳۸۹ و ۴۷۲/۱۲) وقال العلامة الالباني في (سلسلة الصحيحة) رقم (۱۱۳): وهذا إسناد صحيح رجاله ثقات رجال مسلم غير قران هذا وهو ثقة. أ. ه.

(۷۶) (هه ركه سیك به یانیان یهك) جار بیلی خواى گه وره به نه ندازه ی ئه و كه سه خیری بو ده نووسى كه به نده یه کی رزگار کرد بی له نه وه کانی ئیسماعیل پیغه مبه ر (علیه الصلاة و السلام). وه (ده) خراپه ی له سهر لاده بات و (ده) پله به رزی ده کاته وه و پاریزراو ده بی له شه یطان هه تا ئیواره ی لی ده بیته وه. وه نه گه ر ئیواره بیلی به و جو ره یه هه تا به یانی لی ده بیته وه). ابوداود ۳۱۹ / ۴ وابن ماجه وأحمد ۶۰ / ۴ وانظر صحيح الترغيب والترهيب ۲۷۰ / ۱ وصحيح ابوداود ۹۵۷ / ۳. وصحيح ابن ماجه ۳۳۱ / ۲ وزاد المعاد ۳۷۷ / ۲.

(۷۷) مسلم ۲۰۹۰ / ۴.

واته: پاکی و بی کهم و کورتی و گه وره یی سوپاس بوخوای
گه وره: به نه دازه ی ژماره ی دروست کراوه کانی و رهزای خوئی و
قورسای ی و سه نگینی عه رشه که ی و زور و دریژی و وشه کانی.
۱۶- «أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ» سئی جار
تهنها ئیواران. (۷۸)

واته: په نا نه گرم به و وشه ته و اوه کانی خوای گه وره له خراپه ی
دروست کراوه کانی.

(۷۸) هه رکه سئی ئیواران سئی جار بیلیئ شه و شه وه پیوه دان زیانی پیئ
ناگه ی نیئ/أخرجه أحمد ۲/ ۲۹۰. والنسائي في عمل اليوم والليلة برقم (۵۹۰) وابن
السنني برقم (۶۸) وانظر صحيح الترمذي ۳/ ۲۸۷. وصحيح ابن ماجه ۲/ ۲۶۶
وتحفة الاخير ص (۴۵).

خواردن و خواردنهوه

پیش خواردن بلی (بِسْمِ اللّٰهِ). واته: به ناوی خوا. به لام نه گهر
بیرت چوو ئهوا هه رکاتی بیرت کهوتهوه بلی: «بِسْمِ اللّٰهِ فِيْ اَوَّلِهِ
وَآخِرِهِ» (۸۰)

واته: به ناوی خوی گهوره له سه ره تاو کو تاییدا.
یان پیش خواردن بلی: «اللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيْهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ».
واته: خوی به ره کهت برژه به سه ره ماندا له مه داو لهم خواردنه
چاکترمان بدهری.

به لام نه گهر شیرت خواردنهوه له سه ره تاو بلی: «اللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا
فِيْهِ وَزِدْنَا مِنْهُ» (۸۱)

واته: خوی به ره کهت برژه به سه ره مان دا له مه داو له مه مان بو
زیاد بکه.

(وه به دهستی راستت و له به ردهمی خوتهوه بخو) (۸۲)
(وه به سی پهنجهی گهوره و شایه تمان و ناوه راست بخو دواپی
[پیش دهست سپین] ههرسیکیان بلیسه ره وه) (۸۳)

(۸۰) أخرجه ابوداود ۳/۳۴۷ والترمذي ۴/۲۸۸ وأنظر صحيح الترمذي ۲/۱۶۷.

(۸۱) الترمذي ۵/۵۰۶ وأنظر صحيح الترمذي ۲/۱۵۸. چونکه له شیر چاکتر نییه.

(۸۲) البخاري ۹/۴۵۸ ومسلم (۲۰۲۲).

(۸۳) مسلم (۲۰۲۲). چونکه پیغه مبهری خوا (ﷺ) پیش دهست سپین ههرسی

پهنجه کانی دهلیسایه وه.

وه (قابه كەش بلیسه ره وه و هه رچی یه كت له ده ست كه وته خواره وه له پارو هه لی بگره وه و پاکی بگره وه و بیخوو فری ی مه ده بو شه یطان).^(۸۴)

وه (به پیوه خواردن ه وه و خواردن نه خویت).^(۸۵)
وه (به راکشانیشه وه خواردن مه خو).^(۸۶)

وه كه ته واو بوویت و لی بوویته وه بلی: ((**الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ**)).^(۸۷)

(۸۴) مسلم (۲۰۳۴).

(۸۵) مسلم (۲۰۲۴) - (۱۱۳). به لام شت خواردن به دهم ریگاوه و به پویشتنه وه دروسته و هاوه له كان (ره زای خوی گه وره یان لی بیت) کردویانه / رواه الترمذی (۱۸۸۱) وقال: حدیث حسن صحیح عن ابن عمر (رضی الله عنهما) هه رچه نده له وانیه (عورفهن) هه ندی ناوچه به جوانی نه زانن.

(۸۶) چونكه پیغه مبهه (ﷺ) ده فه رمویت: ((**لَا أَكُلُ مُتَكَبِّراً**)) رواه البخاری (۴۷۲/۹).
ئیمامی الخطابی ده فه رمویت: مه به ست به (التكبيء) لی ره دا بریتی یه له دانیشتن له سهه ر پارچه دوشهك و شتی نه رم. وه مه به ستی نه وه یه كه وا له سهه ر نه و پارچه قوماشانه دانانیشنی وه كو كه سیك بیه وی زور بخوات به ئیسراحت، به لكو به شیوه یه کی له سهه ر په له یی دانه نیشنی و به پی پیویست ده خوات. نه مه و ته ی (الخطابی) یه.
وه غه یری نه ویش ئاماژه ده كه ن به وه ی كه (التكبيء): نه و كه سه یه كه راکشاوه وه له سهه ر ته نیشتی كه و تووه. **والله أعلم** / پروانه ریاض الصالحین (ص/۲۶۵).

(۸۷) هه ركه سی نه مه بلی خوا له گونا هه كانی له وه پیشی خوش ده بی / أخرجه أصحاب السنن الأربع إلا النسائي وانظر صحيح الترمذي ۱۵۹/۳. وصحيح سنن أبي داود ۷۶۰/۲ وهو حدیث حسن.

به لام وهك تیبینی یه كه فه رموده ی: ((**الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ**))
فه رموده یه کی ضه عیفه (پروانه تخریج الكلم الطیب لاپه ره ۱۸۸).

واته: سوپاس و ستایش بۆ ئەو خوایه‌ی که ئەم خواردنه‌ی دامی و پزق و پۆزی دام به بی گوپان و توانای خۆم.
یان بلی:

« أَلْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرَ [مَكْفِيٍّ وَلَا] مُودِّعٍ وَلَا مُسْتَعْنَى عَنْهُ رَبَّنَا » (٨٨).

واته: سوپاس و ستایش بۆ خوا، ستایشیکی زۆری پاکی پیروز بی، خوای گه‌وره به‌سمانه‌و وازمان لی نه‌هینراوه‌و وه‌لا نه‌نراوین و که‌س نی‌یه بی‌نیاز بی پی‌ی په‌روه‌دگارمان.

یان بلی: « أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَ وَسَقَى وَسَوَّغَهُ وَجَعَلَ لَهُ مَخْرَجًا » (٨٩).

واته: سوپاس بۆ ئەو خوایه‌ی که خواردنی داینی و تیئرناوی کردین و دابه‌زاندنی خواردنه‌که‌ی ئاسان کردوه له گه‌رووداو دهرچه‌ی بۆ داناوه.

یان بلی: « أَللَّهُمَّ أَطْعَمْتَ وَأَسْقَيْتَ وَأَقْنَيْتَ. وَهَدَيْتَ وَأَحْيَيْتَ. فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا أَعْطَيْتَ » (٩٠).

واته: خوایه تو خواردن و خواردنه‌ت داوه و مال و هه‌موو شتیکی تهرت به‌خشیوه‌و هیدایه‌تت داوه و ژیاندووته. سا ستایش و سوپاس بۆ تو‌یه له‌سه‌ر ئەوه‌ی که به‌خشیوته.

(٨٨) البخاري ٢١٤/٦ والترمذي بلفظه ٥٠٧/٥. وفي رواية: « أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَفَانَا وَأَرْوَانَا غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَلَا مَكْفُورٍ » رواه البخاري (٥٤٥٩).

(٨٩) رواه أبو داود (٣٨٥١) وصححه الألباني انظر (صحيح سنن أبي داود ٧٣٠/٢).

(٩٠) رواه أحمد وصححه الألباني: سلسلة الأحاديث الصحيحة رقم (١٧).

(وه ئه گهر ئاو يان شيرت خوارده وه به دانيشتنه وه
بيخوره وه). (۹۱)

وه (هه ناسه ي له سه ر مه ده و فووي لي مه كه). (۹۲) وه (سي هه ناسه
بده له دهره وه ي جامه كه له كاتي خواردنه وه دا). (۹۳)

وه ئه گهر يه كي ك ئاوي دايتي يان ويستي ئاوت بداتي بلي:
« اَللّٰهُمَّ اطْعِمْ مَنْ اطْعَمَنِيْ وَاَسْقِ مَنْ سَقَانِيْ » (۹۴).

واته: خوايه خواردن بده به و كه سه ي خواردني دامئ و ئه و
كه سه تير ئاو بكه كه ئاوي دامئ.

وه (ئه و كه سه ي كه ئاو ده گيريت با خو ي كو تا كه س
بيخواته وه). (۹۵) وه (ئه گهر كه زت له خواردني ك نه بو و
عه يبي لي مه گره و يان بيخو يان وازي لي بينه). (۹۶)

(۹۱) مسلم (۲۰۲۴) – (۱۱۳).

(۹۲) الترمذي (۱۸۸۹) وقال: حديث حسن صحيح، وأخرجه أبو داود (۳۷۲۸) وابن
ماجه (۳۴۲۸) وإسناده صحيح عن ابن عباس (رضي الله عنهما).

(۹۳) البخاري ۸۱/۱۰ ومسلم (۲۰۲۸).

(۹۴) مسلم ۱۲۶/۳.

(۹۵) الترمذي (۱۸۹۵) وقال: حديث حسن صحيح. وأخرجه مسلم (۶۸۱) في حديث
مُطَوَّل.

(۹۶) چونكه پيغه مبه ر (ﷺ) هه رگيز عه يبي له خواردن نه گرتو وه / البخاري ۴۷۷/۹
ومسلم (۲۰۶۴).

(له كاتى ئاۋو شىر گىپراندا له لاي راستەۋەى خۆتەۋە دەست پى
بكه). (۹۷)

(ئادەمىزاد ھىچ دەفرىكى پىر نەكردوۋە له وورگى خراپتر بىت،
ۋە چەند پاروويەك بەسە بۆ مروۆڤ كە پشتى پراگىر بكات ئەگەر نا
با سى يەكى گەدەى دابنى بۆ خواردن و سى يەكى بۆ
خواردنەۋە سى يەكى بۆ ھەناسە). (۹۸)

(ۋە ئەگەر مېشكىك كەوتە ناو خواردنەۋەى يەكىكتانەۋە با
ھەمووى نوقم بكات و دەرى بەھىنئەتەۋە تىادا. چونكە له بالئىكىدا
دەردو له بالەكەى ترىدا دەرمان ھەيە). (۹۹)

تېبىنى: دەست نوپزگرتن پيش نان خواردن سوننەتە بۆ كەسى
لەش گران. (۱۰۰)

(۹۷) البخاري ۵ / ۱۴۸ و ۱۰ / ۶۶ و مسلم (۲۰۲۹).

(۹۸) رواه الامام أحمد والترمذي (۲۳۸۱) والنسائي وابن ماجه وقال الترمذي: حديث
حسن، عند المقدم بن معد يكرب (ﷺ). انظر أربعين النووية.

(۹۹) أخرجه البخاري والدارمي وابن ماجه واخرون والزيادة للبخاري. انظر سلسلة
الاحاديث الصحيحة رقم (۳۸).

(۱۰۰) رواه أبوداود ۱ / ۲۲۲ / ۳۷۵ وانظر سلسلة الأحاديث الصحيحة (۱ / ۶۷۴) رقم
الحديث (۳۹۰).

نزا و پارانهوهی میوان بو خاوهن مال

« أَللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي مَا رَزَقْتَهُمْ وَاعْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمَّهُمْ » (۱۰۱)

واته: خوايه بهرکهت بخهره ئه و پۆزییهی داوتنهتی و لییان خوش به و بهزهیت پییان دا بیتهوه.

له کاتی بینینی نۆبهرهی میوهدا

« أَللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا. وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مُدَّنَا » (۱۰۲)

واته: خوايه بهرکهت بخهیته ناو میوهمانهوه و بهرکهت بخهره شارهکهمانهوه و بهرکهت بخهره دهفری (صاع) مانهوه (که چوار مشت دهگریت) و بهرکهت بخهره ناو (مُد) واته مشتمانهوه.

دامالین و داکه ندنی پۆشاک و جل

(پهردهی نیوان چاوی جنۆکه و داوین (عهورتهی) ئاده میزاد ئهوهیه که کاتی یهکیکیان پۆشاک دانا بلی (بِسْمِ اللَّهِ). (۱۰۳)

(۱۰۱) مسلم ۱۶۱۵/۳.

(۱۰۲) وه پاشان دهیدات به بچوکتین منال لهو شوینهدا/ مسلم ۱۰۰۰/۲.

(۱۰۳) رواه الطبري في الأوسط وصححه الألباني (صحيح الجامع ۲۰۳/۳).

چوونه سهر ئاو

له پيش چوونه ژورهوه بلى: « [بِسْمِ اللّٰهِ] اللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ
الْحُبْثِ وَالْحَبَائِثِ ». (۱۰۴)

واته: به ناوى خوا، خوايه په نات پى ئه گرم له شهيطانه نيرهو
مى يه كان.

وه كه هاتيه دهرهوه بلى: « غُفْرَانَكَ ». (۱۰۵)

واته: خوايه ليم خوش به – ماويه كه يادى توم نه كرد.

تېبينى: زانايان پيان وايه چاك وايه له پيش دا قاچى چهپ
پيش بخريت بو چوونه ژورهوهو قاچى راستيش پيش بخريت بو
هاتنه دهرهوه.

(۱۰۴) أخرجه البخاري ٤٥/١ ومسلم ٢٨٣/١ (الْحُبْثِ) به سکونی سهر (باء) هكهو به

ضمهش ده خویندریته وه. وه زیادهى (بِسْمِ اللّٰهِ) لهو فهرموده یه دا ذییه به لکو

أخرجها سعيد بن منصور، (انظر الفتح الباري ٢٤٤/١)

وه پیغهمبهر (ﷺ) ده فهرمویت: (په ردهى نیوان چاوى جنوکهو داوینى ئاده میزاد

ئوه یه كه كاتى چوهه سهر ئاو بلى (بِسْمِ اللّٰهِ). رواه الطبراني في الاوسط وصححه

الالباني (صحيح الجامع ٢٠٣/٣)

(۱۰۵) ابوداود ٣٠/١ رقم (٣٠) والترمذي ١٢/١ رقم (٧) وقال: حديث حسن غريب،

وابن ماجه ١١٠/١ رقم (٣٠٠). وصححه الألباني في صحيح أبي داود برقم (٢٣).

جل و بهرگ له بهر کردن

له پیش دا لای راست له بهر بکه، (۱۰۶) وه بلی « أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ ». (۱۰۷)
واته: ستایش بو ئه و خواجهی که ئه م پوڤشاکه ی پوڤشیم و پیی به خشیم به بی هیچ گوڤان و توانای خوم.

له بهر کردن و پوڤشینی جل و بهرگی نوی

« اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ. أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ. أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ ». (۱۰۸)
واته: خواجه ستایش بو تو یه تو پوڤشیمت و پوڤشتهت کردم، داوای چاکه ی ئه م پوڤشاکهت لی ئه که م (که بریتیییه له مانه وه له ژیاندا) وه داوای ئه و خیر و چاکه یهت لی ده که م که بو ی دروست کراوه (که بریتیییه له لادانی به لای ئه و کاره دا که په زامه ندی خوی گه وره ی تیایه)، وه په نات پی ئه گرم له خراپه ی و ئه و خراپه یه ی بو یی دروست کراوه (که بریتیییه له لادانی به لای ئه وه ی به خو به زل زانین و فیزه وه له بهری بکات).

(۱۰۶) ابوداود (۴۱۴۱) وسنده صحیح وأخرجه الترمذي (۱۷۶۶) وصححه ابن حبان (۱۴۷). وهو حدیث صحیح. انظر زاد المعاد ۲/۳۸۷ وصحیح الترمذي ۵/۱.

(۱۰۷) (هه رکه سیك ئه مه بلی خوی گه وره له تاوانه کانی پیشووی خوش ده بی / أخرجه أهل السنن الا النسائي انظر إرواء الغلیل ۷/۴۷ هذا حدیث حسن. وانظر (صحیح أبي داود ۲/۷۶۰).

(۱۰۸) أبو داود ۴/۱۲ وأنظر صحیح الترمذي ۳/۱۷۱. وهو حدیث حسن. وانظر مختصر شمائل الترمذي للألباني ص/۴۷.

نه گهر په كيك بهرگي نوئی له بهر كړدبوو

۱- پئی بلی: « تُبْلِي وَيُخْلِفُ اللَّهُ تَعَالَى » (۱۰۹).

واته: ياخوا بيزينيت (نوهنده له ش ساغ و ته مه ن دريژ بدي و بيدرینیت) وه خوی گه وره پوښاکی تر بخاته وه شوینی.

۲- « اِلْبَسَ جَدِيدًا. وَعَشَّ حَمِيدًا. وَمُتَّ شَهِيدًا » (۱۱۰).

واته: ياخوا پوښاکی تازه له بهر بکهیت و به سوپاس کراوی و بژیت و به شهیدی سهر بنیته وه و بمریت.

له پي كړدنی نه عمل و پيالو

له پيشدا لای راست له پي بکهو له کاتي داکه ندندا لای چه پ دابکه نه. (۱۱۱).

(۱۰۹) اخرجه ابوداود (۴۱/۴) رقم (۴۰۲۰) وانظر صحيح أبي داود ۷۶۰/۲ وسنده

صحيح، نه مه ووتهی هاوه له کانی پیغه مبه ره (ﷺ) که به یه کتريان فهرمووه و

هروه ها له وته ی پیغه مبه ره (ﷺ) هاتووه به له فزی: (أبْلِي وَ أَخْلَفِي) پړیوایه ت

کراوه وه به (وَأَخْلَفِي) به (فاء) دوو یان سی جار بیلی / واخرجه البخاري كتاب

الجهاد ۱۸۸ واللباس ۲۲ والادب ۱۷.

(۱۱۰) ابن ماجه ۱۱۷۸/۲ والبغوي ۴۱/۱۲ وانظر صحيح ابن ماجه ۲۷۵/۲.

وهو صحيح.

(۱۱۱) البخاري ۲۶۳/۱۰ ومسلم (۲۰۹۷).

وه پیغه مبهری خوا (ﷺ) نه هی کردوو له له پیی کردنی نه عمل به پیوه. (۱۱۲) وه به یهک تاکه وه مهرو به ری دا. یان هردووکی له پیی بکه یان هردووکیان دابکه نه. (۱۱۳)

چوونه دهره وه له مال

۱- « بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ». (۱۱۴)

واته: به ناوی خوا پشتم به خوی گه وره به ست و هیچ گوړان و توانایهک زییه مه گهر به خوی گه وره وه.

(۱۱۲) ابوداود (۴۱۳۵) یاسناد حسن عن جابر ورجاله ثقات وهو حدیث صحیح بشواهد عن ابي هريرة وعبدالله بن عمر وانس (رضي الله عنهم).

تیبینی:

ئیمامی (المنای) ده فهرمویت: فهرموده که بو پیی نیشان دان و ئیرشاده. چونکه به دانیشتنه وه له پیی کردنی ئاسان تره. بویه ئیمامی (الطیبی) وه غهیری نه وه نه هی یه که یان تایبته کردوو به له پیی کردنی نه و پیلاوه ی که له پیی کردنی به پیوه نارحه ته وه و ماندووت دهکات وه کو (ناسومه و خوف) (که قهیتانی هیه) نهک (قابقاب و سرموزه) وه خوی گه وره ش زاناره به حکمه تی ته شریع و نه هی یه کانی/بروانه سلسله الصحیحة للألبانی (۳۵۰/۲).

(۱۱۳) البخاری ۱۰/۱۶۱، ۲۶۲ و مسلم (۲۰۹۷).

(۱۱۴) (نه گهر له مال دهرچیت و نه مه بللی نه و پیی ده و تریت: هیدایهت درایت و کیفایهت کرایت و پاریزرایت، وه شهیطانی ئی دور ده خریته وه. وه شهیطانیکی تر ده لی: توچ دهسته لاتیکت هیه به سهر که سیک دا که هیدایهت درابیت و کیفایهت کرابیت و پاریزرابیت/ رواه ابوداود ۴/۳۲۵ رقم (۵۰۹۵) و الترمذی رقم (۳۴۲۶) وصحة الألبانی فی صحیح الجامع برقم (۶۴۱۹) وانظر صحیح الترمذی ۱۵۱/۳.

۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضِلَّ. أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَ. أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ. أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ.» (۱۱۵)

واته: خوايه په نات پيئه گرم له وهی خه لك گومرا بکه م یان گومرا بکریم. یان هه له بکه م یان هه له م له گه ل بکرئ، یان سته م بکه م یان سته م لی بکرئ. یان نه فامی بکه م یان نه فامیم له گه ل دا بکرئ.

گه رانه وه بو مال

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً..﴾ (النور: ۶۱)

واته: نه گه ر چوونه مائیکه وه سلأو له یه کتری و خوتان بکه ن به سلأویکی خوایی پیروزو به فهرپو پاک. (۱۱۶)

پیغه مبه ری خوا (ﷺ) ده فهرمویت: «سئ که س هه موویان مسوگه ر زامنن له ژیر چاودیری خوای گه وره دان...» وه له وانه: «رَجُلٌ دَخَلَ بَيْتَهُ بِسَلَامٍ فَهُوَ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ عِزًّا وَجَلًّا.» (۱۱۷)

(۱۱۵) أخرجهُ أهل السنن وانظر صحيح الترمذي ۱۵۲/۳ وصحيح ابن ماجه ۳۳۶/۲.

(۱۱۶) تفسير القرآن العظيم ۲۷۰/۳-۲۷۱.

(۱۱۷) صحيح (صحيح سنن أبي داود ۴۷۳/۲) وه له فهرمووده ی صحیح دا هاتووه:

نه گه ر پیاویک گه رایه وه ماله وه و یادی خوای گه وره کرد له کاتی چوونه ژووره وه و

نان خواردنی دا. نه و شعیطان به هاوه له کانی ده لیت: لی ره نه جیگه و نه شیوو

خواردنتان نییه) مسلم ژماره (۲۰۱۸).

واته: پیاویک بگه پریته وه ماله وه به سلاو کردن زامنه له لایه ن
خواوه.

وه عائیشه (په زای خوی لی بیّت) ده فهرمویت: پیغه مبهری
خوا (ﷺ) نه گهر بگه پرایه ته وه ماله وه به سیواک دهستی پی
ده کرد- واته: یه کهم شت سیواکی ده کرد- (۱۱۸).

له کاتی رویشتن دا به ره و مزگه وت

«أَللّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا. وَفِي لِسَانِي نُورًا. وَفِي سَمْعِي نُورًا.
وَفِي بَصَرِي نُورًا. وَمِنْ فَوْقِي نُورًا. وَمِنْ تَحْتِي نُورًا. وَعَنْ يَمِينِي نُورًا.
وَعَنْ شِمَالِي نُورًا. وَمِنْ أَمَامِي نُورًا. وَمِنْ خَلْفِي نُورًا.
وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا. وَأَعْظِمْ لِي نُورًا. وَعَظِّمْ لِي نُورًا. وَاجْعَلْ لِي
نُورًا. وَاجْعَلْنِي نُورًا. اللَّهُمَّ اعْطِنِي نُورًا. وَاجْعَلْ فِي عَصَبِي نُورًا. وَفِي
لَحْمِي نُورًا. وَفِي دَمِي نُورًا. وَفِي شَعْرِي نُورًا وَفِي بَشْرِي نُورًا» (۱۱۹)
«وَزِدْنِي نُورًا. وَزِدْنِي نُورًا. وَزِدْنِي نُورًا» (۱۲۰)

(۱۱۸) صحیح مسلم / کتاب الطهارة باب ۱۵ / رقم (۴۴).

(۱۱۹) هه موو ئهه خالانه هاتوو له البخاری ۱۱۶/۱۱ رقم ۶۳۱۶ و مسلم ۵۲۶/۱ ،
۵۲۹،۵۳۰ برقم ۷۶۳.

(۱۲۰) أخرجه البخاري في الادب المفرد برقم ۶۹۵. ص ۲۵۸ وصَحَّحَ إِسْنَادُهُ الْأَلْبَانِي
في صحیح الأدب المفرد برقم ۵۳۶.

«وَهَبْ لِي نُوراً عَلَى نُورٍ». (۱۲۱)

واته: خوايه له دلم دا نور بهر پايگه‌ی، وه له زوبانم و بیستن و بینین و سه‌ره‌وه و خواره‌وه‌م و راست و چه‌پیم و پیشه‌وه و پاشه‌وه‌م و له‌ده‌رونمدا، وه نورم بو گه‌وره‌بک‌ه‌یت و نورم تیا گه‌وره‌بک‌ه‌یت و نورم بو بک‌ه‌یت و بمک‌ه‌یته نور. خوايه نورم پی ببه‌خشی و له‌ده‌مارمدا نورم بده‌یتتی. وه له گوشت و خوین و موو پیستمد. وه نورم بو زیاد بکه - سی جار - وه نور له‌سه‌ر نورم پی ببه‌خشه.

یان به کورتی بلئی:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُوراً، وَفِي لِسَانِي نُوراً، وَاجْعَلْ فِي سَمْعِي نُوراً. وَاجْعَلْ فِي بَصَرِي نُوراً. وَاجْعَلْ مِنْ خَلْفِي نُوراً. وَمِنْ أَمَامِي نُوراً. وَاجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُوراً وَمِنْ تَحْتِي نُوراً. اللَّهُمَّ اعْطِنِي نُوراً». (۱۲۲)

واته: خوايه نور بخه‌یته دل و زوبان و بیستن و بینین و پاش و پیش و سه‌رو خواره‌وه‌م. سا خوايه نورم پی ببه‌خشی.

(۱۲۱) ابن حجر هیناویه‌تی له (فتح الباری) دا و داویه‌ته پال ابن ابی عاصم له (کتاب

الدعاء). بروانه (الفتح ۱۱/۱۱۸). وه فه‌رموویه‌تی: له کوی جیاوازی

ریوایه‌ته‌کانه‌وه بیست و پینج خال هاتووه.

(۱۲۲) رواه مسلم ۵۱/۶ وابن خزيمة في صحيحه (۴۴۸).

چوونه ناو مزگهوت

«أعوذُ باللهِ العَظيمِ وبوَجْهِهِ الكَرِيمِ. وَسُلْطَانِهِ القَدِيمِ. مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ»^(١٢٣) «بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةُ»^(١٢٤) «وَالسَّلَامُ عَلَي رَسُولِ اللَّهِ»^(١٢٥) «اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ»^(١٢٦).

واته: په ناو ته گرم به خوی مه زنو به پووی به پریزی و دهسته لاتی هه ربووی به رده و امی له شیطانی نه فرهت لی کراوی له په حمهت ده رکراو. به ناوی خوی گه وره و درود و ساو له سهه پیغه مبهری خوا (ﷺ). خوی به رگا کانی ره حمهتی خوتم لی بکه ره وه.

هاتنه دهره وه له مزگهوت

«بِسْمِ اللَّهِ. وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَي رَسُولِ اللَّهِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ. اللَّهُمَّ أَعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ»^(١٢٧).

(١٢٣) نه گهر نه مه بلئی شیطانی ده لئی: به درئیژی هی موو روژکه پارئیژاوه لیم / حدیث صحیح (انظر صحیح سنن أبي داود ٩٣/١) وانظر صحیح الجامع برقم ٤٥٩١.

(١٢٤) رواه ابن السني برقم (٨٨) وحسنه الألباني.

(١٢٥) أبوداود ١٢٦/١ وانظر صحیح الجامع ٥٢٨/١.

(١٢٦) مسلم ٤٩٤/١.

(١٢٧) بروانه ته خریجی ریوایه ته کانی فهرمووده ی چوونه ناو مزگهوت له په راویزی لاپه ره (٦٤) دا . وه زیاده ی: «اللَّهُمَّ أَعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ» لابن ماجه وهو صحیح . انظر صحیح ابن ماجه ١٢٩/١.

واته: به ناوی خوا، درودو سلاو له سهر پیغه مبهری خوا (ﷺ)،
 خوییه من داوای فه زلی خوتت لی ده کم. خوییه بمپاریزه له
 شهیطانی نه فرهت لی کراو.
تیبینی: بۆ چوونه مزگهوت قاچی راست پیش ده خریت. به لام
 بۆ هاتنه دهره وه قاچی چهپ پیش ده خریت.

بینینی نه و کرده وانهی که له مزگهوتدا دروست نین

ئه گهر که سیك له مزگهوتدا جارێ بۆ شتیکی وون بوو ئه دا پیی
 بلی: « لا رَدَّهَا اللهُ عَلَيْكَ ».

واته: خوا بۆت نه گهرینیتته وه.

وه ئه گهر بینیت کرین و فروشتن ده کرا له مزگهوتدا پیی بلی:
 « لا أَرْبَحَ اللهُ تِجَارَتَكَ » (۱۲۸).

واته: خوی گه وره قازانج نه خاته ناو ئه و بازرگانیه ته وه،
 چونکه مزگهوت بۆ ئه وه نه کراوه.

وه دروست نییه تف و به لغم و چلم و شتی پیس پۆبکریته ناو
 مزگهوت چونکه تاوانه و که فاره ته که شی پاک کردنه وه یه تی (۱۲۹)

(۱۲۸) الترمذی (۱۳۲۱) وقال حدیث حسن. والدارمی ۳۲۶/۱ وصححه ابن حبان

(۴۱۳) والحاكم ۵۶/۲ ووافقه الذهبي عن أبوهريرة (ﷺ).

(۱۲۹) البخاری ۴۲۸/۱ ومسلم (۵۲۲).

وه نهى كراوه له وهى كه شيعرى ناجائيزى تيدا بووتريت. (١٣٠)
وه ههروهها دروست ذىيه دهنگ بهرز كردنهوه تيايدا. (١٣١) وه ههر
كه سيك پياز يان سير يان كهوهر (يان توور يان شتى بون
ناخوشى ترى خوارد) با نزيكى مزگهوت نهكه ويتهوه. چونكه
مهلائييه كه تهكان نه زيت نه چيژن بهو شتهى كه مروؤ نه زيتى
پى دهگا. (١٣٢)

پيش دهست نويز

بلى: ((بِسْمِ اللّٰهِ)) (١٣٣)

تبييني: نهو ويردو زيكرانهى خهلكى عهوام دهيلين له كاتى
شوردنى ههر نهنداميك له نهندامهكانى دهست نويزدا هيچ
بنچينهيهكى ذىيهو له فهرموودهدا نههاتووه. (١٣٤) وه هيچ دوعاو
نزايهكى تايبهتيش ذىيه به كاتى دهست نويز شتنهوه.

(١٣٠) أبوداود (١٠٧٩) والترمذي (٣٢٢) وقال حديث حسن. واخرجه النسائي

٤٧/٢ - ٤٨ وسنده حسن، عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده (ﷺ).

(١٣١) البخاري ٤٦٥/٧.

(١٣٢) البخاري ٤٩٨/٩ ومسلم (٥٦٤).

(١٣٣) أبوداود ٧٥/١ رقم (١٠١) وابن ماجه ١٤٠/١ رقم (٣٩٩) وغيرهم عن أبي

هريرة. وفي سنده مجهولان: يعقوب بن سلمة وأباه ولكن الحديث حسن

بمجموع طرقه.. والله اعلم. وانظر ارواء الغليل ٢٢/١. (صحيح الترمذي

١٠١/١).

(١٣٤) انظر الوايل الصيب ص (٣١٦) والأذكار للنووي ١١٦/١.

نزای دواى دەست نويز

۱- « أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.. » (۱۳۵)

واته: شايه تى دەدهم كه هيچ پەرستراويك نى يه به ههق جگه له (الله) تاكى بى هاوبه شه. وه شايه تى دەدهم كه محمد (ﷺ) بهنده و نيردراوى خوايه.

۲- « أَللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ. وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ » (۱۳۶)

واته: خوايه بمگيرى له تهوبه كاران و بمگيرى له خوڤاك كه ره وه كان.

۳- « سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ » (۱۳۷)

واته: پاكى و بى گهردى و سوپاس بو تويه خوايه، شايه تى دەدهم كه هيچ پەرستراويك نى يه به ههق جگه له تو، داواى لى خوڤس بوونت لى ده كه م و ده گه پريمه وه بو لات.

(۱۳۵) (ههركه سيك دەست نويزى ته واو بشورى و ئەمه بلى هه ههشت ده رگا كه ي به ههشتى بو ده كريتته وه له كاميانه وه ئاره زوو بكات ده چيته ناوى / مسلم ۱/ ۲۰۹. (۱۳۶) الترمذي ۱/ ۷۸ رقم (۵۵) وانظر صحيح الترمذي ۱/ ۱۸ وهو صحيح. صححه الألباني في سنن الترمذي رقم (۴۸).

(۱۳۷) (ههركه س دەست نويز بگرى و پاشان ئەمه بلى له لاپه ريه كدا بوى ده نوسريتته وه، پاشان مور ده كريت به موريك ناشكيت تا پوزى قيامهت / رواه الحاكم ۱/ ۵۶۴ وهو صحيح وانظر النسائي في عمل اليوم والليلة ص ۱۷۳ وانظر إرواء الغليل ۱/ ۱۲۵ و ۲/ ۹۴ ورواه الحاكم ۱/ ۵۶۴ انظر صحيح الترغيب والترهيب (۲۲۰).

وهلام دانهوهی بانگ بیژ

۱- بانگ بیژ هرچی یهکی ووت تووش دهیلئیتته وه جگه له ووتنی: « حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ - حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ » که دهبی بلی: « لا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ». (۱۳۸)

۲- وه بلی: « وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا. وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا. وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا ». (۱۳۹)

ئهمه دواي شایه تمانی بانگ بیژ دهوتریت. (۱۴۰)

دواي بانگ

۱- دواي وهلام دانهوهی بانگ بیژ صلاوات بده له سهه پیغه مبهه (ﷺ). (۱۴۱)

۲- پاشان بلی « اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ. وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ.

(۱۳۸) هه کهس ئاوا له دای یه وه بیلی دهچیتته بهه شته وه/ البخاری ۱/ ۱۵۲
ومسلم ۱/ ۲۸۸.

(۱۳۹) هه کهس ئی که گوئی له بانگ بیژ بوو بیلی خواي گه وره له گونا هه کانی
خوش دهبی / مسلم ۱/ ۲۹۰.

(۱۴۰) ابن خزیمه ۱/ ۲۲۰.

(۱۴۱) مسلم ۱/ ۲۸۸. بو شیوازی صلاوات بپروانه لاپه ره (۸۶-۸۷).

آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ. وَأَبْعَثُهُ مَقَاماً مَحْمُوداً الَّذِي
وَعَدْتُهُ ((. (۱۴۲)

واته: خويیه پهروهردگاری ئهم بانگهوازته تهواوو نویژته
دامه زراوه. ببه خشته به پیغه مبه رمان محمد (ﷺ) پلهی به رزی
(الوسيلة) (که شوینیکه له به هشت دایه بو کهس نابی جگه
له به ندهیه که له به نده کانی خوی گه وره، وه پیغه مبه ر (ﷺ)
فه رموویه تی: ئومیدم وایه که ئه و کهسه من بم) وه (الفضيلة) که
پلهیه کی زیادهیه به سهر دروست کراواندا. وه بیبه ره ئه و شوینه
سو پاس کراوهی که به لئنت پی داوه (که پلهی شه فاعه تی
گه وره یه له پوژی دوا یی دا).

۳- پپا ریره وه بو خوت له نیوان بانگ و قامه ت دا. چونکه
پا رانه وهی ئه و کاته ره ت نا کریتته وه. (۱۴۳)

(۱۴۲) هه ر که سیک ئهم پا رانه وه یه بلئ کاتی بانگ ده بیستی بهر شه فاعه تی
پیغه مبه ر (ﷺ) ده که ویت البخاری / ۱۵۲/۱ وه زیاده ی: ((إِنَّكَ لَا تُخَلِّفُ الْمِعَادَ))
للبيهقي ۱/ ۴۱۰ ، وه (العلامة ابن باز) له (تحفة الاخيار) ص ۳۸ ئیسناده که ی
به حه سن دانا وه. به لام ئهم زیاده یه ضه عیغه ههروه که هاتو وه له الإرواء ۱/ ۲۶۰
وه (الفتح) دا.

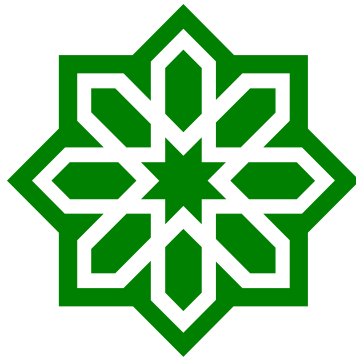
(۱۴۳) رواه البخاري ۸/ ۲۴۴/ ۵۱۷. وانظر صحيح أبوداود (۴۸۹).

فەزلى بانگ وتن

۱- بانگ بيژ له پوژى دوايى دا له هەموو كەسيك گەردن و ملى بەرزو دريژترە. (۱۴۴)

۲- وه هەموو شتيك له مرووق و جنوكه و شتي تر شايه تي بو دەدن له پوژى دوايى دا. (۱۴۵)

۳- وه هەر موسلماننيك (۱۲) سال بانگ بدات (به بي به رانبەر) ئەوا بهههشتي بو واجب دەبي و به هەموو بانگيک له پوژيکدا (۶۰) چاکه و به هەموو قامهتيک (۳۰) چاکه ي دەست گير دەبي. (۱۴۶)

(۱۴۴) مسلم ۳۸۷ عن معاوية (رضي الله عنه).

(۱۴۵) البخاري ۷۲/۲، ۷۳.

(۱۴۶) حديث حسن. أخرجه ابن ماجه رقم (۷۲۸) والدارقطني والحاكم والبيهقي عن ابن

عمر (رضي الله عنه)، انظر (تخريج الاذكار) لابن حجر العسقلاني جزء ۱/.

وصححه الألباني في السلسلة الصحيحة ۱/۱۶.

ووتهی پیش نویژ (امام) بو نویژکه ران

۱- پیش دست پیکردنی نویژو له کاتی چاک کردنی ریزهکانیان دا دهلیت: « سَوَّأَ صُفُوفَكُمْ فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصَّفِّ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ ». (۱۴۷)

واته: ریزهکانتان ریک بخه چونکه به راستی ریک و پیکری ریز له تهواوی نویژهوهیه.

(۱۴۷) البخاری ۱۷۴/۲ و مسلم (۴۳۳) عن أنس. وه له ریوایه تی البخاری دا: « فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصُّفُوفِ مِنْ إِقَامَةِ الصَّلَاةِ ». واته: ریک و پیکری ریزهکان له تهواوی و دامه زراوی نویژهوهیه.

تیبینی: ریز ریکخستن بهم جوریه: شان دهن له شانی یهک و پیو ته نیشتی نه ژنو دهن له یهک، چونکه هاوه له کانی پیغه مبه (ﷺ) ناویان ده کرد. انظر (سلسله الصحیحة ۴۰۱/۱) والحديث رواه أبو داود (۶۶۲) وابن حبان وأحمد وسنده صحیح كما قال الألبانی). وه پیویسته ریزی یهکم تهواو بیت نهوجا ریزی دووهم دروست بکریت. وه ههروهها بو ریزهکانی تریش بهه مان شیوه چونکه مه لائیکه تهکانیش بهم شیوازه دوهستن له لای پهروه دگار.

- له نويز و دواى نويزدا -

سوننه تي دهست پيكر دنى نويز (الاستفتاح)

۱- «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ. اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقِّي الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ. اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ خَطَايَايَ بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَدِ.» (۱۴۸)

واته: خوايه نيوان من و گوناهاه كانم دور بخهروه وهك چون روژه لات و روژئاوات له يهك دور خستوتته وه. خوايه له گوناهاه كانم پاك بكهروه ههروه كو چون كراسى سپى له چلك پاك ده بيتته وه. خوايه له گوناهاه كانم بمشوره وه به به فرو باران و ته رزه.

۲- «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ. وَتَبَارَكَ اسْمُكَ. وَتَعَالَى جَدُّكَ. وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ.» (۱۴۹)

واته: خوايه پاكى و بى گهردى و ستايش بو تو يه، وه ناوى تو پيروزه و فهرو بهر كه ته زوره و دهسته لاتت گه و ره و بلنده و هيچ په رستراويك نى يه به ههق جگه له تو.

۳- «وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ. إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.»

(۱۴۸) البخاري ۱/۱۸۱ و مسلم ۱/۴۱۹.

(۱۴۹) أخرجه أصحاب السنن الأربعة وانظر صحيح الترمذي ۱/۷۷. وصحيح ابن

ماجه ۱/۱۳۵.

لا شريك له وبذلك أمرت وأنا من المسلمين. اللهم أنت الملك لا إله إلا أنت. أنت ربي وأنا عبدك. ظلمت نفسي. واعترفت بذنبي، فاغفر لي ذنوبي جميعاً، إنه لا يغفر الذنوب إلا أنت. وأهدني لأحسن الأخلاق لا يهدي لأحسنها إلا أنت واصرف عني سيئها لا يصرف عني سيئها إلا أنت. لبيك وسعديك. والخير كله بيدك. والشر ليس إليك. أنا بك وإليك. تباركت وتعاليت. أستغفرك وأتوب إليك» (١٥٠)

واته: به پاکی و دلسوزی پرور کرده ئه و خوییه ئاسمانه کان و زهوی به دیهیناوه و من له هاوبهش دانه ران نیم. به راستی نویژو سه برپین و ژیان و مردنم تهنا بۆ پهروهردگاری جیهانیانه و به وه فه رمانم پی کراوه و من له موسلمانانم. خوییه تو پادشایت هیچ په رستراویک نییه به هه ق جگه له تو، تو پهروهردگاری و من بهندهی تو، سته م له نه فسم کردوه و دان ئه نیم به گونا همدا سا خوییه له هه موو گونا هه کانم خوش به، به راستی جگه له تو کهس له گونا ه خوش نابی. وه رینمویم بکه بۆ چاکترین ره وشت، کهس رینمویی ناکات بۆ چاکترینی ره وشت و ئاکار جگه له تو. وه کرده وهی خراپم لی دوور بخهروه کهس کردار خراپم لی دوور ناخاته وه جگه له تو. خوییه (لَبَّيْكَ) واته: وه لای دواي وه لام هه یه بو ت له گوئی رایه لیت داو (سَعَدِيكَ) واته: شوین کهوتهی دواي

(١٥٠) أخرجه مسلم ٥٧/٦.

شویڻ كهوتهم بۇ دینه كهت، چاكه هه مووی به دهستی تۆیه و خراپهش نادهمه پال تۆ، وه من به تۆوه هه م و بۆلای تۆ ده گه پیمه وه. پاکی و بی گهردی و بلندی بۆ تۆیه. داوای لی خوش بوونت لی ده كه م و ده گه پیمه وه بۆلات.

۴- «اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ. فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ. أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ. إِهْدِنِي لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» (۱۵۱)

واته: خواجه، پهروهردگاری جبرائیل و میکائیل و ئیسرافیل. بهدی هینهری ئاسمانه كان و زهوی. زانای غهیب و ئاشکرا. تۆ حوکم ده كهیت له نیوان بهنده کانت دا له و شته دا که جیاوازن تیایدا. ساپینمویم بکهی بۆ ئه و حهقهی که خه لکی تیایدا جیاوازن به ئیزنی خۆت واته (دامه زراوم بکه له سه ری). به پراستی تۆ پینمویی هه رکه سیک بته وی ده یکهیت بۆ سه ر پینگای پراست.

۵- «الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ» (۱۵۲)

واته: سوپاس و ستایش بۆ خوای گه وره سوپاسیکی زۆری پاکی پیروزبی.

(۱۵۱) أخرجه مسلم ۵۳۴/۱.

(۱۵۲) پیاویک به م دو عایه دهستی پی کرد. پیغه مبه ر (ﷺ) فه رمووی: بینیم دوا زده مه لائیکهت هه لپه یان بۆ کرد تا کامیان به رزی بکه نه وه / رواه مسلم ۴۱۹/۱.

۶- «اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا. وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا» (۱۵۳)

واته: خوا گه ورهیهو. زور سوپاس و ستایش بو خوا، وه پاکی و بی گهردی بو خوا له به یانیان و نیواران دا.

۷- پیغه مبهری خوا (ﷺ) نه گهر هه لبسایه و شه و نویژی بگردایه دهیغه رموو: «اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ. وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قِيَمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ. [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ] [وَلَكَ الْحَمْدُ] [أَنْتَ الْحَقُّ. وَوَعْدُكَ الْحَقُّ. وَقَوْلُكَ الْحَقُّ. وَلِقَاؤُكَ الْحَقُّ. وَالْجَنَّةُ حَقُّ. وَالنَّارُ حَقُّ. وَالنَّبِيُّونَ حَقُّ. وَمُحَمَّدٌ (ﷺ) حَقُّ. وَالسَّاعَةُ حَقُّ] [اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ. وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ. وَبِكَ آمَنْتُ. وَإِلَيْكَ أُنَبْتُ. وَبِكَ خَاصَمْتُ. وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ. فَاعْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ. وَمَا أَخَّرْتُ. وَمَا أَسْرَرْتُ.

(۱۵۳) له ابن عمره وه (رضی الله عنهما) فهرمویه تی: (له کاتی کدا نیمه نویژمان ده کرد له گهل پیغه مبهری خوا دا (ﷺ) له کومه له که دا پیاویک نه مهی فهرموو... پیغه مبهر (ﷺ) فهرموی کی بوو ئاواو ئاواوی ووت؟ پیاویک له کومه له که فهرموی: من بووم نهی پیغه مبهری خوا. پیغه مبهر (ﷺ) فهرموی: سه رم سوپرما لیی ده رگا کانی ئاسمانی بو کرانه وه). مسلم ۱/۴۲۰.

وَمَا أَعْلَنْتُ [أَنْتَ الْمُقَدَّمُ. وَأَنْتَ الْمُؤَخَّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ] [أَنْتَ إلهي
لا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ] (١٥٤).

واته: خوياه ستايش بۇ تۆيه. تۆ نوري ئاسمانهكان و زهوى و
هه موو ئەو شتانەى كه تيايدان، وه ستايش بۇ تۆيه تۆ
هه لسورپينهري ئاسمانهكان و زهوى و هه موو ئەو شتانەى
كه تيايدان، ستايش بۇ تۆيه تۆ پهرودگارى ئاسمانهكان و
زهوى و ئەو شتانەى كه تيايدان. ستايش بۇ تۆيه مولكى
ئاسمانهكان و زهوى و چى تىدايه هى تۆيه. ستايش بۇ تۆيه تۆ
پادشاي ئاسمانهكان و زهويت. ستايش بۇ تۆيه. تۆ پرهواو
راستى و به لینه كهت راسته و وته كهت راسته و گه يشتن پیت
راسته و به هه شت راسته و ئاگرى دۆزهخ راسته و پيغه مبه ران (عليهم
الصَّلَاةُ وَالسَّلَام) راستن و محمد (ﷺ) راسته و پۆژى دوايى راسته.
خوياه ته سلیمی تۆبووم و پشتم به تۆبه ست و ئيمانم به تۆ
هیناوه و گه رامه وه بۆلاى تۆو به پشتیوانى تۆوه به پهرچى
دورژمانم دده مه وه وه حوكمى كيشه ی خۆم و ئەو كه سه ی مل
نادات بۆ هه ق دینمه وه بۆلاى تۆ. سا له و گونا هانه م خوش به
كه پيشم خستوه و له وانەش كه دوام خستوه و ئەوه ی به په نهانى
ئه نجام داوه و ئەوه ی ئاشكرام كردوه. تۆ پيشخه رى و تۆ
دواخه رى و هيج په رستراویك نى يه به هه ق جگه له تۆ. تۆ
په رستراوى منى هيج په رستراویك نى يه به هه ق جگه له تۆ.

(١٥٤) البخاري مع الفتح ٣/٣ و ١١٦/١١ و ٣٧١/١٣، ٤٢٣، ٤٦٥ و مسلم مختصراً
بنحوه ٥٣٢/١.

نزای چه مینه وه کان (الرُّكُوع)

۱- « سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ » سنی جار. (۱۵۵)

واته: پاکى و بئى كه م و كورتى و گه وره یی بؤ په روه ردگارى مه زنه.

۲- « سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي » (۱۵۶)

واته: پاکى و بئى كه م و كورتى و گه وره یی بؤ تویه په روه ردگارم

سو پاس و ستایش لایه قى تویه. ساخوایه لیم خویش به.

۳- « سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ » (۱۵۷)

واته: خوایه ته سبیحات و پیروزی بؤ تویه په روه ردگارى

مه لائیکه تان و پوچ.

۴- « اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ. وَبِكَ آمَنْتُ. وَلَكَ أَسَلْتُ. خَشَعْتُ لَكَ

سَمِعِي وَبَصَرِي. وَمُخِّي. وَعَظْمِي. وَعَصَبِي. وَمَا اسْتَقَلَّ

بِهِ قَدَمِي » (۱۵۸)

واته: خوایه بؤ تۆ چه میمه وه و ئیمانم به تۆ هیئاو ته سلیمی تۆ

بووم و بیستن و بینینم و موخ و ئیسقان و ده مارو هه موو ئەم

لاشه یه م که قاچه کانم هه لیان گرتوو ه مل که چی تۆ بوو.

(۱۵۵) أخرجه أهل السنن وأحمد. وانظر صحيح الترمذي ۸۳/۱. وه زيادهى:

((وَبِحَمْدِهِ)) صحیحه پروانه (صفة صلاة النبي ﷺ) ص ۱۳۳ الطبعة

الثانية من الجديدة ۱۴۱۷هـ - ۱۹۹۶ م .

(۱۵۶) البخاري ۹۹/۱ ومسلم ۳۵۰/۱ .

(۱۵۷) مسلم ۳۵۳/۱ وأبو داود ۲۳۰/۱ .

(۱۵۸) مسلم ۵۳۴/۱ والأربعة إلا ابن ماجه .

۵- «سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ» (۱۵۹)

واته: پاکی و بئی عهیبی بو تویه نهی خاوهنی قههرو ته صهرو فی
بئی سنوورو مولک و گه وره یی و مه زنی.

نزای هه ستانه وه له چه مینه وه کان

۱- «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ» (۱۶۰)

واته: خوای گه وره ستایشی نهو که سهی بیست که ستایشی
کردو سوپاس و پی زانینی بو دهر پریوه.

۲- «رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ» (۱۶۱) حَمْدًا كَثِيرًا، طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ» (۱۶۲)

واته: په روه ردگارمان ستایش بو تویه. ستایشی کی زوری پاکی
پیرۆز.

(۱۵۹) أبوداود ۲۳۰/۱ والنسائي وأحمد وإسناده حسن.

(۱۶۰) البخاري مع الفتح ۲/۲۸۲.

(۱۶۱) وه هندی جار دهلی: (رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ) رواه البخاري برقم (۷۹۶) (که مهر

که سیک له دواي ئیما مه وه بیلی و ووتنی نه م له گه ل و تنی مه لایکه ته کاندایه کگیر

بی، نهوا خوای گه وره له گونا هه کانی پیشووی خوش ده بی)، وه هندی جار بو نه م

دوانه ووشه ی (اللهم) له پیشی یه وه زیاد ده کات / مسلم ۱/۳۴۶.

(۱۶۲) کابرایه ک نه مه ی فه رموو: پیغه مبه ر (ﷺ) فه رموی: (کی نه مه ی ووت؟

فه رموی: من. فه رموی: بینیم سی و نه وه نده مه لایکه ت هه لپه یان بو کرد تا کامیان

بینوسن). البخاري مع الفتح ۲/۲۸۴. وه یان بلی: (..... مُبَارَكًا عَلَيْهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا

وَ يَرْضَى) البخاري ۳۱۷/۱ و مالک و أبوداود. وه هندی جار له شهو نو یژدا ده لی (لِرَبِّي

الْحَمْدُ. لِرَبِّي الْحَمْدُ) نه مه دووباره ده کاته وه / رواه النسائي بسند صحيح (الارواء ۳۳۵).

۳- « مِلءَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَمَا بَيْنَهُمَا، وَمِلءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ. أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ. أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ. وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أُعْطِيَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ ». (۱۶۳)

واته: پېر به ئاسمانه كان و پېر به زهوى و پېر به نيوانيان و پېر به شتهى كه جگه له مان بتهوى. ئهى خاوهنى ستايش و پايه به رزى، ره وا تربى له وهى كه به نده دهيلئى و هه مووشمان به ندهى توين. خوايه ريگر نى يه بو ئه و شتهى كه تو دهيبه خشى و به خشهر نى يه بو ئه و شتهى تو دهىگريته وه و هيج خاوهن سامان و دهوله مهندى و پله و پايه يهك مال و منداال و پله و پايه كهى سوودى پى ناگه يه نئى و رزگارى ناكا له تو (واته: بهلكو كرده وهى چاكي سوودى پى دهگه يه نئى و رزگارى دهكات). (۱۶۴)

نزاي كورنوشه كان (السجود)

۱- « سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى » سى جار. (۱۶۵)

واته: پاكي و بى كه م و كورتى و گه وره يى بو په روه ردگارى زور به رزم.

(۱۶۳) مسلم ۱/۳۴۶.

(۱۶۴) انظر شرح مسلم ۵/۹۰.

(۱۶۵) أخرجه أهل السنن وأحمد وانظر صحيح الترمذي ۱/۸۳. وه زيادهى (وَبِحَمْدِهِ)

صه حيحه. بروانه (صفة صلاة النبي ﷺ) ص ۱۴۶ .

۲- « سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي » (۱۶۶)

واته: خوايه پاکی و بی کهم و کورتی و گورهیی بۆ تۆیه
پهروهردگارمان ستایش لایهقی تۆیه. سا خوايه لیم خوش به.

۳- « سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ » (۱۶۷)

واته: ئەهی خوايه پاکی و بی کهم و کورتی و گورهیی و پیروزی
لایهقی تۆیه پهروهردگاری مهلائیکهتهکان و پوچ.

۴- « اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ. وَبِكَ آمَنْتُ. وَلَكَ أَسَلْتُ، سَجَدَ وَجْهِي
لِلَّذِي خَلَقَهُ. وَصَوَّرَهُ. وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ. تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ
الْخَالِقِينَ » (۱۶۸)

واته: خوايه کورنووشم بۆ تۆ بردو باوهپرم به تۆ هیناو تهسلیمی
تۆ بووم، پووم کورنووشی برد بۆ ئەو خوايهی که بهدی هیناوهو
وینهی کیشاوهو بیستن و بینینی بۆ دارشتوه. پاکی و بی کهم و
کورتی و گورهیی بۆ(الله)ی چاکترینی بهدیینهران.

۵- « سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ » (۱۶۹)

واته: پاکی و بی کهم و کورتی و گورهیی بۆ تۆیه ئەهی خاوهنی
قههرو تهسهروفی بی سنوورو مولک و گورهیی و مهزنی.

(۱۶۶) البخاري ۹۹/۱ ومسلم ۳۵۰/۱.

(۱۶۷) مسلم ۳۵۳/۱ وأبوداود ۲۳۰/۱.

(۱۶۸) مسلم ۵۳۴/۱ وغيره.

(۱۶۹) أبوداود ۲۳۰/۱ وأحمد. والنسائي وصححه الألباني في صحيح أبي داود
۱۶۶/۱.

۶- « اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ. دِقَّةً وَجِلَّةً. وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ،
وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ ». (۱۷۰)

واته: خوياه لهه موو گوناهاه كانم خوش ببه: بچوك و گه وره ي.
سه ره تاو كو تا يي و ئاشكراو په نهاني.

۷- « اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ. وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ
عُقُوبَتِكَ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ. لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ. أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ
عَلَى نَفْسِكَ ». (۱۷۱)

واته: خوياه: په نا ئه گرم به ره زاي تو له تووره بوونت. وه په نا
ئه گرم به لي جوورده يت له سزادانت، وه په نا ئه گرم پييت. ناتوانم
ستايشي تو بزمييم، تو بهو جوورهي كه خووت ستايشي خووت
كردووه.

نزاي دانيشتني نيوان دوو كورنوشه كه

۱- « رَبِّ اغْفِرْ لِي. رَبِّ اغْفِرْ لِي ». (۱۷۲)

واته: په روه ردگار لييم خوش به. په روه ردگار لييم خوش به.

(۱۷۰) مسلم ۳۵۰/۱.

(۱۷۱) مسلم ۵۳۲/۱.

(۱۷۲) ابوداود ۲۳۱/۱ رقم (۸۷۴) والنسائي ۱۹۹/۲ وابن ماجه (۸۹۷) وصححه

الألباني في إرواء الغليل برقم (۳۳۵) وانظر صحيح ابن ماجه ۱۴۸/۱.

۲- « اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ. وَاَرْحَمْنِيْ. وَاَهْدِنِيْ. وَاَجْبِرْنِيْ. وَعَافِنِيْ. وَاَرْزُقْنِيْ. وَاَرْفَعْنِيْ. » (۱۷۳)

واته: خوايه ليْم خوش بيهو ره حمم پي بكهو پي نمايم بكهو
نوقسانيم تهواو بكهو پاريزراوو لهش ساغم بكهو پوزيم بدهو پلهم
بهرز بكهروه.

نزای کورنوشی قورئان خویندن (سُجُودُ التَّلَاوَةِ)

۱- « سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِيْ خَلَقَهُ. وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ
{فَتَبَارَكَ اللهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ} » (۱۷۴)

واته: پروم کورنوشی بردبو ئه و خوايه ی بهدی هیناوه و بیستن و
بینینی بو دارشتوو به گوپین و توانای خوئی. پاکی و بی کهم و
کوردی و گورهیی بو ئه و (الله) ی که چاکترینی بهدی هینه رانه.

۲- « اَللّٰهُمَّ اكْتُبْ لِيْ بِهَا عِنْدَكَ اَجْرًا، وَضَعْ عَنِّيْ بِهَا وَزْرًا.
وَاجْعَلْهَا لِيْ عِنْدَكَ ذَخْرًا. وَتَقَبَّلْهَا مِنِّيْ كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ. » (۱۷۵)

واته: خوايه به هوئی ئه م کورنوشه وه له لای خوْت پاداشتم بو
بنوسه و به هوئیه وه گوناهم له سهر لای بهو له لای خوْت پاداشته کهیم
بو هه لگره. وه ليْم وه ربگره ههروه ک چوْن له بهندهی خوْت (داود)
پیغه مبهرت وه رگرت (عليه الصلاة و السلام).

(۱۷۳) أخرجه اصحاب السنن الا النسائي وانظر صحيح الترمذي ۹۰/۱ وصحيح ابن
ماجه ۱۴۸/۱

(۱۷۴) الترمذي ۴۷۴/۲ وأحمد ۳۰/۶ والحاكم وصححه ووافقه الذهبي ۲۲۰/۱
والزيادة له.

(۱۷۵) الترمذي ۴۷۳/۲ والحاكم وصححه ووافقه الذهبي ۲۱۹/۱.

ته حیات (التشهد)

« التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ. وَالصَّلَوَاتُ. وَالطَّيِّبَاتُ. السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ (۱۷۶) وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ. السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. » (۱۷۷)

واته: (مولک و مانه وه و گه وره یی) و (درود و پاران ه وه و لا لانه وه) و وشه ی پاک و چاک هر بو خواجه. سلاو و رحمت و بهر ه که تی خوات له سه ربی نه ی پیغه مبهری خوا (ﷺ). سلاو له سهر ئیمه شو له سهر ه موو بهنده چاکه کانی خوی گوره. شایه تی ددهم که هیچ په رستراویک نی یه به هق جگه له (الله). وه شایه تی ددهم که محمد (ﷺ) بهنده و نیردراوی خواجه.

صلاوات دان له سهر پیغه مبهر (ﷺ) له دواي ته حیات

« اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ. كَمَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ. وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ. إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ. كَمَا بَارَكْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ. وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ. إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. » (۱۷۸)

(۱۷۶) نه مه دهقی فهرموده یه کی پیغه مبهره (ﷺ)، به لام دواي وه فاتی پیغه مبهری خوا (ﷺ) ها وه له کان (رهزای خویان لی بیت) دهیان فهرموو: ((... السَّلَامُ عَلَى النَّبِيِّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ)) رواه البخاري. فتح الباري (۳۹۹/۲) رقم الحديث (۳۹۹) وانظر صفة صلاة النبي (ﷺ) ص ۱۶۲.
(۱۷۷) البخاري مع الفتح ۱۳/۱ و مسلم ۳۰۱/۱.
(۱۷۸) البخاري مع الفتح ۴۰۸/۶.

واته: خويیه درودو پرهمهت برپړژه بهسهر محمد (ﷺ) و
 خانه وادهو کهس وکاری محمد (ﷺ). ههروهک درودت پڙان بهسهر
 ئیبراهیم و کهس وکاری ئیبراهیم دا (عليه الصلاة والسلام). بهراستی
 تو سوپاس کراوو خاوهن شکوو بهرزیت. خويیه فهرو پیرۆزی
 برژه بهسهر محمد (ﷺ) و کهس وکاری محمد (ﷺ) دا. ههروهک فهرو
 پیرۆزیت پڙاندوه بهسهر ئیبراهیم و کهس وکاره کهی دا (عليه الصلاة
 والسلام). به راستی تو سوپاس کراوو خاوهنی شکوو بهرزیت.

۲- «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ. كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى
 آلِ إِبْرَاهِيمَ. وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ. كَمَا بَارَكْتَ
 عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ» (۱۷۹)

واته: خويیه درود بده لهسهر محمد (ﷺ) و خیزان و نهوهکانی
 ههروهک درودت داوه لهسهر کهس وکاری ئیبراهیم (عليه الصلاة
 والسلام). وهبهره کهت برژه بهسهر محمد (ﷺ) و خیزان و
 نهوهکانی دا. ههروهک پڙاندوته بهسهر کهس وکاری ئیبراهیم
 دا (عليه الصلاة والسلام). بهراستی تو سوپاس کراوو بهرپڙیت.

نزای پاش ته حیياتی کوتایو پیش سلاودانهوه

۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ،
 وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ. وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ» (۱۸۰)

(۱۷۹) البخاري مع الفتح ۴۰۷/۶ و مسلم ۳۰۶/۱ واللفظ له.
 (۱۸۰) البخاري ۱۰۲/۲ و مسلم ۴۱۲/۱ واللفظ لمسلم.

واته: خوايه په ناته پي ئه گرم له سزاي گوږو سزاي دوزخ و
ئاشوبه ي ژيان و مردن و خراپه ي ئاشوبه ي چاو سراوه ي هه ق
داپوشهر (المسيح الدجال).

۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ. وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ.
وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ. وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ». (۱۸۱)
۳- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ
الْمَسِيحِ الدَّجَالِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ. اللَّهُمَّ إِنِّي
أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ». (۱۸۲)

واته: خوايه په ناته پي ئه گرم له سزاي گوږو په ناته پي ئه گرم له
ئاشوبه ي مه سيحي ده جال و په ناته پي ئه گرم له ئاشوبه ي ژيان و
مردن. خوايه په ناته پي ئه گرم له گوناھو قه رزاري.
۴- «اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا. وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ
إِلَّا أَنْتَ. فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي. إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَفُورُ الرَّحِيمُ». (۱۸۳)

واته: خوايه من سته م له نه فسي خو م کردوه سته ميكي زورو
كهس له گوناھو تاوان خو ش نابي جگه له زاتي تو. ساخوايه ليم
خو ش ببه به لي خو ش بووني خو ت و ره حمم پي بكه، به راستي
خو ت لي بوورده و به خشنده يت.

(۱۸۱) أخرجه مسلم ۴۱۲/۱ رقم ۵۸۸/۱۲۸ وغيره عن أبي هريرة (رضي الله عنه).

(۱۸۲) البخاري ۲۰۲/۱ ومسلم ۴۱۲/۱.

(۱۸۳) البخاري ۱۶۸/۸ ومسلم ۲۰۷۸/۴.

۵- «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ. وَمَا أَخَّرْتُ. وَمَا أَسْرَرْتُ. وَمَا أَعْلَنْتُ. وَمَا أَسْرَفْتُ. وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي. أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُوَخَّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ» (۱۸۴)

واته: خوايه لهو گوناهاانهم خوش به كه پيشم خستوهو پاشم خستوهو په نهانم كردوهو ئاشكرام كردوهو زياده پويم تيدا كردوه. وه لهه موو ئه وانهي كه تو زاناتري پي ي له من. به راستي تو پيشخهري پاداشت و سزاي و تو پاشخهري، هيچ په رستراويك نزيه بههق جگه له تو.

۶- «اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى ذِكْرِكَ. وَشُكْرِكَ. وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ» (۱۸۵)

واته: خودايه كومه كيم بكهو يارمه تيم بده له سه ر ياد كردنت و سو پاس كردنت و چاك په رستنت.

۷- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْضِ الْعُمْرِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ» (۱۸۶)

واته: خوايه په نات پي ئه گرم له به خيلي و په نات پي ئه گرم

(۱۸۴) مسلم ۱/۵۳۴.

(۱۸۵) ابوداود ۲/۸۶ والنسائي ۳/۵۳ وصححه الالباني في صحيح ابوداود ۱/۲۸۴.

تبييني: ئه م زيكره لي ره دا يان له دواي سلاودانه وه ي نويزدا ده وترئ. بروانه

په راويزي (۱۶) لا په ره (۲۴).

(۱۸۶) البخاري مع الفتح ۶/۳۵.

له ترسنوکی. وه پهنات پی ئه گرم له وهی که بکهومه ته مه نیکی په ک
کهوتهیی و پهنات پی ئه گرم له ناشوبهیی دونیا (که بریتییه
له فروشتنی قیامت به وهی که له دونیادا ههیه له مال و حال) وه
پهنات پی ئه گرم له سزای گوڤر.

۸- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ» (۱۸۷)

واته: خوییه داوای بههشتت لی ده کهم و پهنات پی ئه گرم له
ئاگری دۆزهخ.

۹- «اللَّهُمَّ بَعْلَمِكَ الْغَيْبَ وَقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ أَحْيَيْتَنِي مَا عَلِمْتَ
الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّيْتَنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْرًا لِي. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
خَشْيَتِكَ فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ. وَأَسْأَلُكَ كَلِمَةَ الْحَقِّ فِي الرِّضَا
وَالْغَضَبِ. وَأَسْأَلُكَ الْقَصْدَ فِي الْغِنَى وَالْفَقْرِ. وَأَسْأَلُكَ نَعِيمًا لَا يَنْفَدُ.
وَأَسْأَلُكَ قُرَّةَ عَيْنٍ لَا تَنْقَطِعُ. وَأَسْأَلُكَ الرِّضَا بَعْدَ الْقَضَاءِ. وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ
الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ. وَأَسْأَلُكَ لَذَّةَ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ وَالشَّوْقَ إِلَى لِقَائِكَ
فِي غَيْرِ ضَرَاءٍ مُضِرَّةٍ وَلَا فِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ. اللَّهُمَّ زَيْنًا بِزِينَةِ الْإِيمَانِ
وَأَجْعَلْنَا هُدَاةً مُهْتَدِينَ» (۱۸۸)

واته: خوییه به زانینت به غهیب و نهیندی و نادیاره کان و
به توانای خۆت به سهر دروست کراوانتدا بمژینه تا ئه وکاتهی

(۱۸۷) وانظر صحيح ابن ماجه ۲/۳۲۸.

(۱۸۸) النسائي ۴/۵۴، ۵۵ وأحمد ۴/۳۶۴ وصححه الألباني في صحيح النسائي
۲۸۱/۱.

خۆت ئەزانیت ژيان چاڪه بۆم و بممرینه هەر کات مردن چاك بوو بۆم. خوايه داواي ترسانت لى دهكەم له تۆ به پنهانی و ئاشکراو داواي وشه‌ی هه‌ق و پره‌وات لى دهكەم له کاتی پاری بوون و توورهمدا. وه‌داواي مامناوه‌ندیت لى دهكەم له ده‌وله‌مندی و هه‌ژاریم دا. وه‌داواي نيعمه‌تیکت لى دهكەم كه نه‌پریته‌وه‌و خوشه‌ویست و بینای چاویك كه نه‌چپری و له‌به‌ر چا و ووننه‌بیٔ. وه‌ داواي پاری بونت لى دهكەم له‌داواي قه‌زاو بپاریت به‌سه‌رم دا. وه‌ داواي ژيانیکی خوش و فیئکت لى دهكەم له‌داواي مردن. وه‌ داواي چپژی تی پوانینت لى دهكەم بۆ پووی پیرۆزت و تامه‌زرۆی بینینت به‌بی ناره‌حه‌تی یه‌کی زیان گه‌یه‌ن و ئاشوبه‌یه‌کی گومپراکه‌ر. خوايه بمان پازینه‌ره‌وه به‌جوانی ئیمان و بمانکه به‌پینمونی که‌رانی پینمونی کراوان.

۱۰- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ بِأَنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ. الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ. وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفْوًا أَحَدٌ. أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.» (۱۸۹)

واته: خوايه من داوات لى دهكەم ئەه‌ی خوايه به‌وه‌ی كه‌تۆ تاك و ته‌نیا و جی نیازی، ئەو خوايه‌ی نه‌كه‌ست لى بووه‌و نه‌ له‌كه‌س بوویت و كه‌س له‌ هاووینه‌و هاوتای تۆ ذی‌یه‌. داوات لى ئەكەم له‌ گونا‌هه‌كانم خوش بیت به‌راستی تۆ لی‌بوره‌و به‌خشنده‌یت.

(۱۸۹) وه‌پینغه‌مبه‌ر (ﷺ) به‌و كه‌سه‌ی فه‌رموو كه ئەمه‌ی لى بیست: خوا لى خوش بوو. سى‌جار/ أخرجه النسائي بلفظه ۵۲/۳ وأحمد ۳۳۸/۴ وصححه الألباني في صحيح النسائي ۲۸۰/۱.

۱۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ. الْمَنَانُ. يَا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ.» (۱۹۰)

واته: خوايه من لیت دپاریمهوه بهوهی کهستایش بوئویه هیچ په رستراویک ذییه بههق جگه له تو، تهنیای بیهاوهلی تو خاوهن و شایستهی فهزل و منهت کردنی. ئەهی داهینهری ئاسمانهکان و زهوی ئەهی خاوهنی شکوو پریز. ئەهی زیندوی مشورگیرو ههلسورینهری بوونهوهر من داوای بههششت لی دهکهم و په نات پی ئەگرم له ناگر.

۱۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. الْأَحَدُ. الصَّمَدُ. الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ. وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ.» (۱۹۱)

واته: خوايه من ئەپاریمهوه لیت بهوهی کهمن شایهتی ددهم کهتو (الله) یت هیچ په رستراویک ذییه بههق جگه له تو، تاکی جی نیازی کهست لی نه بووه له کهسایش نه بویت و کهس هاوشیوهو هاوتای تو ذییه.

(۱۹۰) رواه أهل السنن وانظر صحيح ابن ماجه ۳۲۹/۲.

(۱۹۱) أبوداود ۶۲/۲ والترمذي ۵۱۵/۵ وابن ماجه ۱۲۶۷/۲ وأحمد ۳۶۰/۵ وانظر

صحيح ابن ماجه ۳۲۹/۲ وصحيح الترمذي ۱۶۳/۳.

۱۳- «اللَّهُمَّ حَسْبِنِي حِسَاباً يَسِيراً» (۱۹۲)

واته: خوايه (له رۆژی دوايي-دا) به لي پرسینه وه یه کی ئاسان. (۱۹۳) لي پرسینه وه له گه ل بکه.

۱۴- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَمِلْتُ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ أَعْمَلْ [بَعْدُ]». (۱۹۴)

خوايه: من په نات پی ده گرم له خراپه ی ئه وه ی که ئه نجام داوه و کردومه له تاوان و خراپه. وه له خراپه ی ئه وه ی که نه مکردوه و هیشتا ئه نجام نه داوه له چاکه.

۱۵- وه ئه توانی بیاریته وه له نیوانه دا تا سلاوی نویژ ده داته وه به هر پارانه وه یه که خوی پی ی باش بییت. (۱۹۵)

زانایانی سه له ف ده فهرموون: به لام باشت وایه چی (وارد) بووه له م کاته دا ئه وه بخوینی به تایبته له نویژه فهرزه کاندای.

(۱۹۲) رواه أحمد والحاكم وصححه و وافقه الذهبي (صفة صلاة النبي للألباني).

(۱۹۳) لي پرسینه وه ی ئاسان ئه وه یه که موناقه شه ی کرده وه کانی له گه لا نه کری. به لکو پیشان بدری و به س.

(۱۹۴) حدیث صحیح (صحیح سنن النسائي ۱۱۲۲/۳).

(۱۹۵) البخاري (۲/۳۲۰) رقم (۸۳۵) و مسلم (۱/۳۰۱) رقم (۴۰۲) بلفظ: «ثُمَّ يَتَخَيَّرُ مِنْ

المسألة ما شاء» واته: پاشان کام دووعایه ی ده وی هه لی ببژی ریتوئیختیاری

بکات و پی ی بیاریته وه.

ويدى داواى سالاودانهوى نويز (۱۹۶)

۱- سى جار بلى ((اُستغفرُ اللهُ)) ئىنجا بلى: ((اللهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ. تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ)) (۱۹۷)

واته: خوا گورهيه، داواى لى خوشبون له خوا دهكهم.. خوايه تو سهلامى و ئاشتى و سهلامه تيش له تووهيه. پاكى و بى عيبى بو توويه نهى خاوهنى شكو و ريز.

۲- ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ. وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ. وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ)) (۱۹۸)

واته: هيچ پهرستراويك نى يه بههق جگه له (الله) تاكى بى هاوبه شه، مولك و ستايش بو ئه وه و به سهر هه موو شتيك دا به توانايه. خوايه ريگر نى يه بو ئه وه و شتهى تو دهبه خشى و به خشهر نى يه بو ئه وه و شتهى تو دهيگر يته وه و هيچ خاوهن پايه و دهسته لاتيک دهسته لاته كهى سوودى نى يه بوى له پوزى داوى دا له سزاي تو.

(۱۹۶) سهره تا له سهرده مى پيغهمبهردا (ﷺ) ئه م ويدانه به دهنگى بهرز خويندراوه

بوئه وهى خه لكى فيرى بن پاشان به دهنگى نزم و ههركه سه و بوخوى

خويندوني، له بهر ئه وه دروست نى يه به كورس و به دهنگى بهرز بخويندريين/

بروانه (الفتح البارى).

(۱۹۷) مسلم ۴۱۴/۱.

(۱۹۸) البخاري ۲۵۵/۱ و مسلم ۴۱۴

۳- « لا إله إلا الله وحده لا شريك له. له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير. لا حول ولا قوة إلا بالله. لا إله إلا الله ولا نعبد إلا إياه. له النعمة وله الفضل وله الثناء الحسن. لا إله إلا الله مخلصين له الدين ولو كره الكافرون. » (۱۹۹)

واته: هيچ پهرستراویک نییه بههق جگه له (الله) تاك و بی هاوبه شه. مولک و ستایش بۆ ئه وه و به سهر هه موو شتیك دا به توانایه. هيچ گوپان و هيژیک نییه مه گهر به خواوه. هيچ پهرستراویک نییه بههق جگه له (الله) وه جگه له و كهس نا پهرستين. نيعمهت و فزل و ستایشی چاك بۆ ئه وه. هيچ پهرستراویک نییه بههق جگه له (الله). به دلسۆزی دینداری بۆ دهكین نه گهر چی بی باوه پان پئیان ناخوش بی.

۴- « سُبْحَانَ اللَّهِ » ۳۳ جار « الْحَمْدُ لِلَّهِ » ۳۳ جار « اللَّهُ أَكْبَرُ » ۳۳ جار ئینجا بلی: « لا إله إلا الله وحده لا شريك له. له الملك له الحمد وهو على كل شيء قدير. » (۲۰۰)

(۱۹۹) مسلم ۱/۴۱۵.

(۲۰۰) (ههركه سيك ئه مه بلیت له دواي هه موو نوویژیکي فهرز نه وا خواي گه وره له گونا هه كانی خوش ده بی نه گهر چی به وینه ی كه فی ده ریا بییت) مسلم ۱/۴۱۸. **تیببینی:** له فهرمووده ی تر دا ئه م زیكرانه به بی زیاده ی «لا إله إلا الله وحده...» به م جوړانه ها تووه:

۱- یه کی (۱۰) جار ده یلیت / البخاری. فتح الباری مجلد (۱) رقم (۶۳۲۹).

۲- یه کی (۱۱) جار ده یلیت / مسلم رقم (۵۹۵-۱۴۳).

۳- یه کی (۲۵) جار ده یلیت و له گه ل زیاده ی (۲۵) جار وتنی: « لا إله إلا الله / دا / صحیح النسائی (۱۲۷۹).

۴- «سُبْحَانَ اللَّهِ» (۳۳) جار و «الْحَمْدُ لِلَّهِ» (۳۳) جار و «الله أكبر» (۳۴) جار كه ههركه س ئه مه بلیت نا ئومید نا بییت. / رواه النسائی (صحیح سنن النسائی) رقم (۱۲۷۸) و الترمذی (۳۶۵۳) و مسلم (۱۳۴۸) انظر سلسلة الصحيحة رقم (۱۰۲).

۵- سوره‌تی ﴿ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴾ و ﴿ الْفَلَق ﴾ و ﴿ النَّاس ﴾ بخویننه له دواى هموو نویژیکی فهرز. (۲۰۱)

۶- خویندنی ﴿ آية الكرسي ﴾ له دواى هموو نویژیکی فهرز. (۲۰۲)

۷- « لا إِلَهَ إِلَّا وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ » (ده) جار له دواى نویژی مه‌غریب و به‌یانی. (۲۰۳)

(۲۰۱) أبوداود ۸۶/۲ والنسائي ۶۸/۳ وانظر صحيح الترمذي ۸/۲. وه نه م سئ سوره‌ته پی‌یان ده‌وتریت (المعوذات) وانظر فتح الباري ۶۲/۹. وهو صحيح (انظر صحيح أبي داود ۲۸۴/۱).

(۲۰۲) هرکه سئ له دواى هموو نویژیکه وه بیخوینیت هیچ پیگری نییه له چوونه به‌هشت جگه له وه نه‌بی بمرئ. /النسائي في عمل اليوم والليلة برقم (۱۰۰). وابن السني برقم (۱۲۱) وصحة الالباني في صحيح الجامع ۳۳۹/۵ وسلسلة الاحاديث الصحيحة ۶۹۷/۲ برقم (۹۷۲).

(۲۰۳) نه‌مه پیش هه‌ستان له جیگه‌که‌ی خوٓت و قاچ جولاندن ده‌وترئ. (هر که‌سیک نه‌م نزایه بلیت له دواى نویژی به‌یانی و ئیواره وه نه‌و به هر دانه‌یه‌کی (۱۰) چاکه‌ی بؤ ده‌نوسریت و (۱۰) خراپه‌ی ئی ده‌سرپیته وه و، (۱۰) پله‌ش به‌رز ده‌بیته وه و ده‌پاریزیت له هه‌موو خراپه‌یه‌ک و، ده‌پاریزیت له شه‌یطان. وه هیچ گونا‌هیک نایگریته وه. جگه له شرک، وه چاکترین که‌سه که کرده‌وه‌ی نه‌نجام داوه و ته‌نها که‌سیک له‌و باشته ره که له‌و باشته‌ی ووتبیت / رواه الترمذي ۵۱۵/۵ و أحمد ۲۲۷/۴ و انظر صحيح الترغيب والترهيب رقم (۷۴۵) ص ۱۹۱ - ۱۹۲ حديث حسن. و انظر تخريجه في زاد المعاد ۳۰۰/۱ وانظر صحيح الترمذي ۱۹۰/۱-۱۹۱.

وه له فهرموده‌ی تردها هاتووه که: (هر که‌سیک ده (۱۰) جار بیلئ له دواى نویژی به‌یانی‌یه وه نه‌وا کومه‌ئیک فریشته‌ی بؤ ده‌نیردریت تا له شه‌یطان بیپاریزن تا به‌یانی‌و (۱۰) چاکه‌ی رزگار که‌ری بؤ ده‌نوسریت و (۱۰) گونا‌هی له‌ناوبه‌ری ده‌سرپیته وه و پاداشتی رزگار کردنی (۱۰) به‌نده‌ی بروداری بؤ ده‌نوسریت. / انظر ترتيب احاديث (صحيح الجامع الصغير) ۴۳۰/۲ رقم (۳۷).

۸- « اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا. وَرِزْقًا طَيِّبًا. وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا »

له دواى سلاو دانهوه له نويژى بهيانى. (۲۰۴)

واته: خوايه داواى زانستىكى به كه لكت لى ده كه م (كه كرده وهى له گه ل دا بيت) له گه ل پوزى يه كى پاك و حه لال و كرده وه يه كى وه رگيراو.

نه گهر له نويژدا بوويت و بانگيان كرديت

پياو ده بيت بليت: (سُبْحَانَ اللَّهِ) وه ئافرهت چه پله لى بدات. (واته: به بهرى ده ستى راستى بكيشى به پشتى ده ستى چه پى دا تا بزائن كه نويژ ده كات). (۲۰۵)

نه گهر دوو دلبيت بو دروست بوو

له نويژه كه ت يان قورئان خويندنه كه ت دا

له عوئمانى كورى عاصه وه (خواى لى رازى بيت) فه رموى: ووتم: نهى پيغه مبهرى خوا شهيطن ديته نيوان من و نويژه كه م و قورئان خويندنه كه م و ليم تيك ده دات. پيغه مبهرى خوا (ﷺ)

(۲۰۴) ابن ماجه و غيره و انظر صحيح ابن ماجه ۱۵۲/۱ و مجمع الزوائد ۱۱۱/۱۰.

(۲۰۵) البخاري ۱۳۹/۲-۱۴۰ و ۶۱/۳ و ۷۰، ۸۶ و مسلم (۴۲۱).

تاييبنى: نه گهر له نويژدا بوويت و سلاويان كرد نه توانى به ئيشاره تى ده ستى

راستت وه لام بده يته وه به جوړى پشتى ده ستت كه ميك به ره و سه ره وه به رز

بكه يته وه / انظر السلسلة الأحاديث الصحيحة (۱/۳۱۰) رقم الحديث (۱۸۵).

فهرمووی: ((ئهوه شهیطانیکه پیی دهوتری. خهزهب یان(خینزهب)، هه کاتیك ههستت پیکرد پهنا بگره به خوا لیی(أعوذُ بالله من الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ)، وه سی تف بکه به لای چهپت دا)). (۲۰۶)

پارانیهوی قنوتی ویتز

۱- ((اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ. وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ. وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ. وَبَارِكْ لِي فِي مَا أَعْطَيْتَ. وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ. فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ. إِنَّهُ لَا يَدُلُّ مَنْ وَالَيْتَ. [وَلَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ]. تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ)). (۲۰۷)

(۲۰۶) وه تیایدا هاتوو هه دههرمووی: ئەمەم کرد خوای گهوره لیی دور خستمهوه/مسلم ۱۷۲۹/۴.

(۲۰۷) أخرجه أصحاب السنن الأربعة وأحمد والدارمي والحاكم والبيهقي و انظر أبوداود رقم(۱۴۲۵) والترمذي برقم(۴۶۴) وصححه الألباني في الإرواء(۴۲۹). وماين المعكوفين للبيهقي وانظر صحيح الترمذي ۱/۱۴۴ وصحيح ابن ماجه ۱/۱۹۴ وارواء الغليل للألباني ۲/۱۷۲.

تیبینی(۱): شوینی ئەم دوایه پیش چهمینهوه(رکوع)ه به پیچهوانه ی قنوتی کاتی سهغلهتی(النازلة)ه وه که له دوای چهمینهوه دا دهکری. وه له پیغه مبهروه(ﷺ) نه هاتوو که دهستی بهرز کرد بیته وه له قنوتی ویتزدا. به لام له هاوه له کانه وه(رهزای خویان لی بیت) هاتوو وه ههردوو شیوازه که دروسته. وه صلاوات دانیش له دوایه وه له سهله فهوه وارد بووه.

تیبینی(۲): هیچی تیدا نییه نه گهر قنوته که بخاته دوای چهمینهوه و زیاده وه دوایهش له عنهت له کافران بکات و صلاوات بدات له سهه پیغه مبهره(ﷺ)، وه بیاریته وه بو موسلمانان له نیوهی دووه می مانگی ره مه زاندا/ انظر قیام رمضان للألباني ص ۲۳. رواه ابن خزيمة في صحيحه ۲/۱۵۵. قال الأرناؤوط رجاله ثقات.

واته: خوايه پړنمويم بکه له گهل ټهوانه دا که پړنمونيت کردوون. وه پاريزراوو له ش ساغم بکه له گهل پاريزراواندا. وه پشتم بگره له گهل پشستگيري لى کراواندا. وه له وهى دهيبه خشيت پيم بهر که تى تى بخه وه خراپه وه وهى بريارت له سهري داوه بمپاريژه. بهراستى تو پريار دهديت و کهس پريار نادات به سهرتدا. وه وهى توپشتى بگريت هرگيز زه بوون نابى و وهى تو دوژمنايه تى بکهى هرگيز به عيزهت و به دهسته لات نابى. پاکی و بى گهردى و بهرزو بلندی بو توپه په روهردگارمان.

۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ. وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ. لِأُحْصِيَ ثَنَاءً عَلَيْكَ. أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ» (۲۰۸)

واته: خوايه په نا ده گرم بهر زاي تو له خه شم و تووره بوونت. وه په نا نه گرم به لى بووردهيت له سزادانت و په نا نه گرم پيت. ستايشم بو ت ژماره ناکه م. تو به و جوړه ي که خوت و هسف و ستايشى خوتت کردووه.

۳- «اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ. وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ. وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفَدُ. نَرْجُو رَحْمَتَكَ. وَنَخْشَى عَذَابَكَ. إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَافِرِينَ مُلْحَقٌ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ، وَنَسْتَغْفِرُكَ. وَنُشْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ. وَلَا نَكْفُرُكَ. وَنُؤْمِنُ بِكَ. وَنَخْضَعُ لَكَ. وَنَخْلَعُ مِنْ يَكْفُرِكَ» (۲۰۹)

(۲۰۸) أخرجه أصحاب السنن الأربعة وأحمد. انظر صحيح الترمذي ۱۸۰/۳. وصحيح ابن ماجه ۱۹۴/۱ والارواء ۱۷۵/۲.

(۲۰۹) أخرجه البيهقي في السنن الكبرى وصحح اسناده ۲۱۱/۲ وقال الشيخ الألباني (رحمه الله) في ارواء الغليل: وهذا اسناده صحيح ۱۷۰/۲. وهو موقف على عمر (رضي الله عنه). به لام نه م دو عايه تايبه ته به (۱۵) پوژى كو تايى مانگى په مهزان.

واته: خوايه تۆ دهپه رستين و بۆ تۆ نويزده كهين و كورنوش ده بهين. وه بۆلاي تۆ هه لپه ده كهين و خيرايبى ده كهين و ئوميدى به زهيبى تۆ ده كهين و له سزاكه ت ده ترسين. به راستى سزاكه ت بى باوه ران ده گريته وه. خوايه پشت به تۆ ده به ستين و داواى لى خوشبوونت لى ده كهين و ستايشى چاكى تۆ ده كهين و بى باوه ر نابين پيىت و باوه رت پى دينين و مل كه چين بۆت و دووره په ريژ ده وه ستين له و كه سهى كه بى باوه ره پيىت و خومانى لى داده مالين.

ويدى دواى سلاودانه وهى نويزى ويتر

پيغه مبه رى خوا (ﷺ) له نويزى ويتردا سوره تى ﴿سَبَّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى﴾ و ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾ و ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ ي ده خويندو كه سلاوى ده دايه وه ده يفه رموو: «سَبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ» سى جار، وه له سى هه م جاردا ده نگى هه لده بپرى و ده نگى دريژده كرده وه پى و ده يفه رموو: «رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ» (٢١٠) واته: پاكى و گه وره يى بۆ خواى پادشاي پاك و پيروژ له هه موو ناته واوى يه ك. په روه ردگارى مه لائيكه ته كان و رۆح.

(٢١٠) رواه النسائي ٣ / ٢٤٤ والدارقطني وغيرهما وما بين المعكوفين زيادة دار القطني ٣ / ٣١ وإسناده صحيح. انظر زاد المعاد بتحقيق شعيب الأرنؤوط وعبدالقادر الأرنؤوط ١ / ٣٣٧.

نویژہ سونہ تہ کان

- ۱- پیش نیوہ پو چوار رکات و لہ پاشی یہ وہ چوار (۲۱۱) یان لہ پیشی یہ وہ دوو. (۲۱۲)
- ۲- چوار رکات پیش نویژی عہسر (۲۱۳) یان دوو رکات. (۲۱۴)
- ۳- دوو رکات پاش مہ غریب و (۲۱۵) دوو رکات لہ پیشی یہ وہ. (۲۱۶)
- ۴- دوو رکات پاش عیشا (۲۱۷) و دوو رکات لہ پیشی یہ وہ. (۲۱۸)

-
- (۲۱۱) ہرکس پاریزگاریان بکات لہ سہر ٹاگری دوزہخ حہرام دہکریت لہ وہی کہ تیئی بجیت / ابوداود ۵۵/۲ و الترمذی ۲۹۲/۲. وقال: حدیث حسن غریب. والنسائی ۳/۲۶۵ وابن ماجہ ۱/۳۶۷ وهو حدیث صحیح.
- (۲۱۲) البخاری (رقم ۶۰۱ - البغا) و مسلم ۱/۵۷۳.
- (۲۱۳) رہحمہ تیخوا لہ و کہ سہ بیت لہ پیش نویژی عہسر دا چوار رکات دہکات / ابوداود ۵۳/۲ و الترمذی ۲۹۵/۲ وقال: غریب حسن. وهو حدیث حسن. انظر صحیح الترمذی (۳۵۴).
- (۲۱۴) البخاری (رقم ۶۰۱ - البغا) و مسلم ۱/۵۷۳. وہ بہ لای ہندیک لہ زانایانہ وہ دواى نویژی عہسر دوو رکات سونہت ہہیہ. / انظر مسلم مجلد (۱) رقم (۸۳۵).
- (۲۱۵) پیغہ مہر (ﷺ) فہرموی: ئەم دوو رکاتہ لہ مالہ و ہتان بیکن / ابن ماجہ ۱/۳۶۸ وهو حدیث حسن.
- (۲۱۶) البخاری رقم (۵۹۹ - البغا) و مسلم ۱/۵۷۳.
- (۲۱۷) مسلم ۱/۵۰۴.
- (۲۱۸) البخاری (رقم ۶۰۱ - البغا) و مسلم ۱/۵۷۳.

- ۵- دوو پرکات پیش به یانی. ^(۲۱۹) سوننه ته له یه کهم پرکاتدا سورتهی **﴿الکافرون﴾** و له دووهدا **﴿الإخلاص﴾** بخویندریت. ^(۲۲۰)
- ۶- نویژی چیشت ههنگاو **(الضحی)**: (۲ - ۴ - ۶ - ۸) پرکاته. باش وایه که به دوو دوو بیکهیت و کاته که ی له خوږبهرز بوونه وه به ئەندازهی پرمیک و (چاکتر وایه که پوژ گهرم ده بیئت بکریت) تا کاتی لادانی خوږ له ناوه پراستی ئاسمان. ^(۲۲۱)
- ۷- شهو نویژ: لایه نه زوره که ی (۱۳) پرکاته به دوو پرکاتی سوننه تی فهجره وه. به پرکاتیکی تا ک کو تایی پی دیت. ^(۲۲۲)
- ۸- نویژی ویت: (۱-۳-۵) تا (۱۳) پرکاته. ^(۲۲۳) وه دوو پرکاتیش له دواوهی. ^(۲۲۴)

- ^(۲۱۹) پیغه مبه ر **(ﷺ)** هیچ نویژیکی سوننه تی به ئەندازهی ئەمه پاریزگاری نه ده کردو به رده وام نه ده بوو له سه ری / البخاری ۴/۵۰ و مسلم ۱/۵۰۱. وه پیغه مبه ر **(ﷺ)** ده فهرمووی: ئەم دوو پرکاته چاکتره له دنیا و چی تیدایه / رواه مسلم. صحیح الترغیب والترهیب (۱/۳۰۹).
- ^(۲۲۰) مسلم ۱/۵۰۲.
- تیبینی**: سوننه ته دواي ئەنجام دانی نویژی سوننه تی پیش به یانی له سه ر لای راست پرابکشیت وه ک پیغه مبه ر **(ﷺ)** کردو ویه تی / رواه البخاری (۳/۳۵) عن عائشه **(رضی الله عنها)**.
- ^(۲۲۱) البخاری ۴/۲۲۶ و مسلم ۱/۴۹۹.
- ^(۲۲۲) مسلم ۱/۵۰۹. به لام نویژی ته راویح (۱۱) پرکاته / أخرجه الشيخان و غیرهما وانظر صحیح أبي داود (۱۲۱۲).
- ^(۲۲۳) أبوداود ۲/۱۳۲ والنسائي ۳/۲۳۸ وابن ماجه ۱/۳۷۶ و غیرهم وهو حدیث صحیح.
- ^(۲۲۴) ابن خزيمة في (صحيحه) و الدارمي و غیرهما وهو مخرج في الصحيحه. و رواه مسلم من فعله **(ﷺ)**، انظر قیام رمضان للألباني ص (۳۳) وانظر (كشف الستر عن ركعتين بعد الوتر) لابن القيم (رحمه الله).

- ۹- سلاوی مزگهوت (تَحِيَةُ الْمَسْجِدِ): دوو پرکاته کاتی چوونه مزگهوت پیش دانیشتن نه نجام دهریت. (۲۲۵)
- ۱۰- نویژی داوای چاکه کردن (الِاسْتِخَارَةَ): دوو پرکاته. (۲۲۶)
- ۱۱- دوو پرکات له نیوان هه موو بانگ و قامه تیک دا. (۲۲۷)
- ۱۲- نویژی دهست نویژ: دوای دهست نویژ شتن. دوو پرکاته. (۲۲۸)
- ۱۳- سوننه تی دوای نویژی جومعه: چوار پرکات له مزگهوت. (۲۲۹) یان دوو پرکات له ماله وه. (۲۳۰)

- (۲۲۵) البخاري ۵۳۷/۱ و مسلم ۴۹۵/۱ وغيرهما.
- (۲۲۶) البخاري ۱۶۲/۷ وه بروانه لاپه ره (۱۰۶ - ۱۰۷) له ناميلکيه دا.
- (۲۲۷) البخاري (رقم ۶۰۱ - البغا) و مسلم ۵۷۳/۱.
- (۲۲۸) هر كه سيك دهست نویژی چاك بشوات و پاشان دوو پرکات نویژ بکات و له گه ل خویدا مه شغول نه بییت تیایدا خوای گه وره له گوناھی له وه و پیشی خوش دهین / البخاري ۲۶۶/۱ و مسلم ۲۰۴/۱.
- (۲۲۹) مسلم (۸۸۱) وغيره عن أبي هريرة (رضي الله عنه).
- (۲۳۰) مسلم (۸۸۲) عن ابن عمر .
- تیبینی:** نویژی سوننه ته ره واتیبه موئه كه ده كان (۱۲) پرکاتن. پیغه مبه (ﷺ) ده فرمویت:
- ((هر كه سيك به رده وام بییت له سهر دوانزه پرکات نویژی سوننه ته له پوژدا خوای گه وره مالیکي له به هه شتدا بو دروست ده کات: چوار پرکات پیش نیوه پوو دوو پرکات له دوایه وه و دوو پرکات پاش مه غریب و دوو پرکات دوای عیشاو دوو پرکات پیش نویژی به یانی)) . رواه الترمذي والنسائي وابن ماجه عن عائشة (رضي الله عنها) وقد صحح الحديث الألباني في صحيح الجامع الصغير (۲۷۸/۵).

هه ندى نويزى تر

نويزى تهوبه (نه گهر گوناھيكي كرد)

« ما مِنْ عَبْدٍ يُذْنِبُ ذَنْبًا فَيُحْسِنُ الطَّهْرَةَ. ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ. ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ » (٢٣١)

واته: هيچ بهنده يهك نى يه كه گوناھيكي دهكات چاك دهست نويزى هه لگري، پاشان هه لسي و دوو پرکات نويزى بکات. پاشان داواى لى خوش بوون له خوا بکات. ئيلا خواى گه وره لى خوش دهبي.

نويزى دوو جهژنه كه (رهمه زان و قوربان)

ئهم دوو نويزه واجب (٢٣٢) وه دوو پرکات به بي بانگو قامهت و به بي (الصلاة جامعة) دهكريت. له پرکاتى يه كه م دا پيش خويندنى سوره تي (الفاتحة) كهوت ته كيريات دهكري. وه له پرکاتى دووهم دا پينج ته كيريات دهكري. وه زيكرى كى ديارى كراو نه هاتوو كه له نيوان ته كيره كاندا بووترى. (٢٣٣) وه له داواى نويزو وتاريك

(٢٣١) أبوداود ٨٦/٢ والترمذي ٢٥٧/٢ وصححه الألباني في صحيح أبي داود ٢٨٣/١. وانظر صحيح الجامع ١٧٣/٥.

(٢٣٢) ئهمه ووتهى ابن تهيميه و أبى حنيفة و غهيري ئهمان و وته يهكى شافعي و يه كيكه له دوو ووته له مهزه به بي ئيمامى ئهمه ددا/ پروانه مجموع الفتاوي ١٦١/٢٣.

(٢٣٣) به لام چه سپاوه له ابن مهسعوده وه (رهزاي خواى لى بيت) كه سه بارهت به نويزى جهژن فهرموويه تي: (بَيْنَ تَكْبِيرَتَيْنِ حَمْدُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَتَسْبِيحٌ عَلَى اللَّهِ) رواه البيهقي ٢٩١/٣ بسند جيد. واته: له نيوان دوو ته كيره دا سوپاس و ستايشى خواى گه وره دهكري.

دەخویندیریتهوه. وه سوننهته خو گوړین و جلی نوی له بهرکردن و خوبون خوش کردن و دورکه وتنه وه بو نویژگه (المصلی) بو ئه نجام دانی نویژکه مه گهر سه رمای زور نه یهیلئ وه گوړینی ریگای چوون و گه پانه وه. وه له جهژنی ره مه زانیشتا سوننهته پیش دهرچوون بو نویژ چهند دهنکه خورمایهک (یان شتیك) بخوریئت. (۲۳۴) وه دروسته (دهف) لی بدریئت و سرود بوتری له لایه ن کچولهی بالغ نه بوو بو دهرخستنی شادی و خوشی تیایدا. (۲۳۵)

نویژی خورو مانگ گیران (الخسوف و الکسوف)

ئه م نویژه به وتنی: (الصلاة جامعة) خه لکی بو کوده کریته وه و بانگ و قامه تی نییه، وه سوننهت وایه ئیمام دهنگ بهرز بکاته وه تیایدا و راست ترین وه سفی دوو پرکاته و له هه موو پرکاتیك دا دوو چه مینه وه (الركوع) ی تیایه. وه له نیوان چه مینه وه کاندای سوره تی ﴿ الفاتحة ﴾ دهخویندیریته وه. وه سوننهته له وکاته دا خیر و چاکه زور بکری و هک پاران ه وه و ته کبیرات و خیرکردن و داوای لی خوشبوون کردن له خوای گه وره. (۲۳۶) به لام ته پل و ته نه که و دهف لیدان له وکاته دا داهیئراوو (بدعة) یه و له خوورده وشتی ناموسلمانانه.

(۲۳۴) بروانه احکام العیدین / علی حسن علی عبدالحمید الحلبي الاثري.

(۲۳۵) البخاري (۹۴۹) و (۹۵۲) و (۹۸۷) و (۳۵۳۰) و (۳۹۳۱) و رواه مسلم (۸۹۲)

وغيرهما عن عائشة (رضي الله عنها).

(۲۳۶) بروانه الأدلة الرضية ... / للشوکاني لاپه ره ۹۱ - ۹۳.

نویژہ بارانہ (صلاة الإستسقاء)

سوننہ تہ لہ کاتی باران نہ بارین دا بکریّت و ئەم نویژہ لہ دەرہوہی شار ئەنجام دەریت و دوورکاتہو لہ دواییدا ئیمام ووتاریک دەخوینیّتہوہ. کہ تیایدا باسی یادی خواو هه‌لنان دەکات بو گوئی رایه‌لی کردنی خوای گه‌وره و سەرزنشت کردنی یاخی بوون باس دەکات. وه ئیمام و ئەوانه‌ی که له گه‌لیدان زۆر داوای لی خوشبوون له‌خوای گه‌وره ده‌کهن و ده‌پارینه‌وه بو لاچوونی ئەم نه‌بارینی بارانه، له‌و دو‌عیانەش که ده‌یکهن ب‌روانه لا‌په‌ره (۱۴۵-۱۴۶) لهم نامیلکه‌یه‌دا. وه ئیمام پۆشاکه‌که‌ی هه‌لده‌گیریته‌وه‌و به هه‌لگه‌راوه‌یی له‌به‌ری ده‌کات. (۲۳۷)

نویژہ نیازو داوای چاکه‌کردن له‌خوای گه‌وره (صلاة الإستخارة)

جابری کوری عبدالله (ره‌زای خوای لی بیّت) ده‌فه‌رمویت:
پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) داوای چاکه‌کردن (الإستخارة) ی

(۲۳۷) بروانه (الأدلة الرضية) لا‌په‌ره (۹۴-۹۵).

تیبینی: وه پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) دو‌عیای نویژہ بارانه‌ی له‌خوای گه‌وره کرد پشته‌ی ده‌سته‌کانی به‌رزکردووه به‌ره‌و ئاسمان / رواه مسلم (۸۹۶) عن انس (رضی‌الله‌عنه).

فیرده کردین که له هه موو کاریکدا ئه نجامی بدهین، ههروه کو چۆن سوره تیکی قورئانی فیر ده کردین و دهی فهرموو: ئه گهر که سیک له ئیوه ویستی کاریک بکات. با دوو پرکات نویژ بکات جگه له فهرزه کان، پاشان با بیارپیتته وهو بلی:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ. وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ. وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ. فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ. وَأَنْتَ عَالِمُ الْغُيُوبِ. اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ - ناوی پیویستی یه که ی دهی نی - خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي. يَانَ فهرمووی - عاجله و آجله - فاقدرة لي وَيَسِّرُهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ. وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، يَانَ فهرمووی - عاجله و آجله - فاصرفه عني واصرْفني عنه، وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ» (۲۳۸)

واته: خوايه من به زانستی خۆت داواي خیر و چاکهت لی ده کهم و داواي توانات لی ده کهم به توانای خۆت. وه له فه زلی گهرهت داوات لی ده کهم. به راستی تو ده توانی و من ناتوانم و تو زانای و من نازانم و تو زانای نهی نی و غه یبه کانی. خوايه ئه گهر ئه م مه سه له یه چاکه و خیری تیا یه بو دین و ژیان و بزئیوی و کو تایی ته مه نم، یان ئیستا و کو تایم، ئه وا خوايه به نسیم بکهیت و ئاسانی بکهیت له سه رم و به ره که تی تی بخه بۆم. وه ئه گهر ئه م

کاره خراپه بو دین و بزئیوی و کؤتایی ته مه نم. یان ئیستاو کؤتایم. ئەوا خوایه لیم دوور بخه ره وه و منیش له و دوور بخه ره وه و خه یرو چاکه م به نسیب بکه له هه رشوینیکه و پاشان ده روونم رازی بکه پیی.

وه په شیمان نابیته وه ئەو که سه ی داوای چاکه و خیر (استخارة) له خوای گه وره بکات و پراویژ به پرواداران بکات و له کاره که ی بچه سپی. خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ﴾. (آل عمران: ۱۵۹)

واته: مشوره ت به موسلمانان بکه له مه سه له داو ئەگه ره له سه ره کاره که ت چه سپایت ئەوا پشت به خوا ببهسته تیایدا. (۲۳۹)

نوێژی (صلاة التَّسْبِيحِ)

ئهم نوێژه چوار پکاته و شیوه که ی که میك جیاوازی ناوه کی هه یه له گه ل نوێژه کانی تر دا، ئەویش به م شیوه یه ئەنجام ده دریت:-

دوای ته کبیری نوێژ دابه ستن سوره تی ﴿الفاتحة﴾ و سوره تی کی تر ده خوینیت و پاشان هه ره به پیوه (۱۵) جار ده لئیی (سبحان الله وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ) پاشان ده چه میته وه و (۱۰)

(۲۳۹) مختصر تفسیر ابن کثیر ۳۳۳/۱ بروانه الجواب الکافی ابن القیم ص ۱۲۳.

جاریش له چه مینه وه دا ده یلییت. ئینجا راست ده بیته وه له چه مینه وه (۱۰) جار ئەم نزایه ده یلیته وه. پاشان کورنوش ده بهیت و (۱۰) جار ده یلیته وه، پاشان سه ربه رز ده که یته وه له کورنوش و (۱۰) جار ده یلیته وه. پاشان کورنوشی دووهم ده بهیت و (۱۰) جار ده یلیته وه. پاشان سه رت له کورنوش به رز ده که یته وه و پیش هه ستانه وه بو پرکاتی دووهم (۱۰) جار ده یلیته وه، به هه مان شیوه پرکاته کانی تریش هه ر ئاوه ها ئه نجام ده دریت. واته له هه ر پرکاتی کدا (۷۵) جار ئەو ذیکره دووباره ده کریته وه، ئەگه ر توانیت پوژی جاریک ئه نجامی بده. ئەگه ر نا هه فته ی جاریک. ئەگه ر نه ت توانی مانگی جاریک ئەگه ر نا سالی جاریک. ئەگه ر توانات نه بوله ته مه نت دا جاریک ئه نجامی بده. (۲۴۰)

تیبینی: ئەم نویژه تایبته نییه به مانگی پیروزی په مه زان و شهوی قه دره وه. وه ئەصل وایه به ته نها ئه نجام بدریت نهک به جه ماعه ت.

(۲۴۰) أخرجه أبوداود وابن ماجه وابن خزيمة في صحيحه. هه رچه نده ئەم نویژه زانایان جیاوازن له باره ی سه حیدی و سه عیفی فه رموده که یه وه. به لام به چه سپاوی فه رموده ی له سه ره و کاری پی ده کریت. وهک زوریک زانایانی متمانه پیکراو رایان له سه ریه تی. / پروانه (صحیح جامع الصغیر و زیاده ت) (ص ۳۱۰) وه (قیام رمضان).

سوننه ته كانی رۆژی ههینی (الجمعة)

- ۱- زووهاتن بۆ مزگهوت. (۲۴۱)
- ۲- خوشتن (كه سوننه تيكي موهه كه دهيه و هه ندى له زانايان پييان وايه واجبه) وه خو بۆن خو ش كردن و سه رچه ور كردن به زهيت. (۲۴۲)
- ۳- پۆشینی پۆشاکى نوئى. (۲۴۳)
- ۴- نزيك بوونه وه له ئيمام. (۲۴۴)
- ۵- خویندنى سورتهتى (الكهف). (۲۴۵)
- ۶- زۆر صلوات دان له پيغه مبهرى خوا (ﷺ) تيايدا. (۲۴۶)

(۲۴۱) البخاري ۳۶۶/۲ ومسلم ۵۸۲/۲.

(۲۴۲) البخاري ۳۷۰/۲.

(۲۴۳) رواه أحمد والشيخان عن أبي سعيد (رضي الله عنه) انظر فقه السنة. للسيد سابق

۲۹۸/۱. وه برونه (السلسلة الصحيحة) (۱۲۷۹).

(۲۴۴) أبوداود ۶۶۳/۱ وأحمد في المسند ۱۱/۵ والحاكم في المستدرک ۲۸۹/۱

وصححه ووافقه الذهبي.

(۲۴۵) هه ركه سى رۆژى ههینی سورتهتى (الكهف) بخوينى نورىكى بۆ داده گيرسى به

ئه ندازهى نيوان ههردوو جومعه كه / مستدرک الحاكم ۳۶۸/۲ وقال: هذا حديث

صحيح الاسناد ولم يخرجاه. وقال الذهبي: (نعيم - أي: ابن حماد - ذو مناكير)

وقال الالباني (صحيح) (صغير الجامع الصغير) ۳۴۰/۵ (ح ۶۳۴۶).

(۲۴۶) رواه أبوداود (۱۵۴۷) واسناده صحيح وصححه ابن حبان (۵۵۰) والحاكم

۲۷۸/۱ ووافقه الذهبي عن أوس بن أوس.

هه ندى كاتى گرنگ و پيويستى

نزاو پارانه وهى دل ته نگی و خه فه ت

۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ ابْنُ عَبْدِكَ ابْنُ أُمَّتِكَ. نَاصِيَتِي بِيَدِكَ. مَاضٍ فِي حُكْمِكَ. عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ. أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ. أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ. أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ. أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ. أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي. وَتُورَ صَدْرِي. وَجَلَاءَ حُزْنِي. وَذَهَابَ هَمِّي.» (۲۴۷)

واته: خوايه من به ندهتم كورى به ندهتم كورى كه نيزهك و كويله كه تم. نسيب و ناوچه وان و چاره نوسم به دهست تويه و حوكم و بريارت به سه رمدا رابووردوه. برياردانت به سه رم دا دادپه روه رانه يه. داوات لى ده كه م به هه موو ناويك كه هه ته و خوئت پى ناوناوه. يان له كتيبه كه ت دا ناردووته ته خواره وه. يان فيرى يه كيك له دروست كراوه كانت كردوه. يان له عيلمى غه ييدا

(۲۴۷) هه رگيز هيچ كه سيك نى يه كه توشى ناخوشى و خه فه تيك ده بيت و بليت ... فه رموده كه ئيلا خواى گه وره غه م و خه فه ته كه ي لاده بات و شوينه كه ي پرده كاته وه به ده رو لى كردنه وه و دل خوشى و كامه رانى. ووتيان: ئه ي پيغه مبه رى خوا ئايا له به رى نه كه ين؟ فه رمووى: به لى پيويسته هه ركه سيك ده بيستيت له به رى بكات / احمد ۱/ ۳۹۱ و صححه الالباني. انظر سلسلة الأحاديث الصحيحة (۱/ ۳۳۶) رقم (۱۹۹) والكلم الطيب (ص ۷۴).

له لای خوٓت ههٓلت گرتوووه و تهٓنها خوٓت دهٓیزانی. که قورئان بکهٓیته بهٓهاری دلم و نوری سنگم و رهوٓینه رهوهی دل تهٓنگیم و لابهٓری خهٓم و خهٓفهٓتم.

۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلْبَةِ الرَّجَالِ» (۲۴۸)

واته: خوايه پهٓنات پئ ئهٓگرم له دل تهٓنگی و خهٓفهٓت، وه له بی دهٓستهٓلاتی و بی توانایی و تهٓمبهٓلی. وه له بهٓخیلی و ترسنوٓکی. وه له پشت چهٓمانهٓ وه بهٓهوٓی قهٓرزاری یهٓوه و له دوٓرانی پیاوانی ئیسلام و ژیرکهٓ وتنیان.

نزاو پارانهٓ وهی کاتی تهٓنگانهٓ وه سهٓ خهٓتهٓی (الکرب)

۱- «لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ. لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ» (۲۴۹)

واته: هیچ پهٓرستراویک نیٓیه بهٓههٓق جگهٓ له (الله) ی مهٓزنی خاوهٓن حیلیم و هیٓدی. هیچ پهٓرستراویک نیٓیه بهٓههٓق جگهٓ له پهٓروهٓردگاری عهٓرشی گهٓوره. هیچ پهٓرستراویک نیٓیه بهٓههٓق جگهٓ له پهٓروهٓردگاری ئاسمانهٓ کان و زهٓوی و پهٓروهٓردگاری عهٓرشی بهٓپیز.

(۲۴۸) البخاري ۱۵۸/۷ پیغهٓمبهٓر (ﷺ) زور ئهٓم پارانهٓ وهٓیهی دهٓکرد / انظر البخاري مع الفتح ۱۷۳/۱۱.

(۲۴۹) البخاري ۱۵۴/۷ و مسلم ۲۰۹۲/۴.

٢- « لا إله إلا أنت سبحانك إنِّي كنتُ مِنَ الظَّالِمِينَ » (٢٥٠)

واته: هيچ پەرستراویک نزییه بهههق جگه له تو، خوییه پاکى و بئ گهردى بؤ توئییه، بهراستى من له ستهم کارانم و ستهم له خوم کردوو.

٣- « اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا » (٢٥١)

واته: (الله) (الله) پهرودرگارمه هيچ هاوبه شيكى بؤ دانانيم.

٤- « يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ » (٢٥٢)

واته: ئهى خوى زيندوو ئهى ههلسورپينهرى بوونهوهر هاناو هاوار بؤلاى رهحمهتى تو دهبهم.

٥- « اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكْلِنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَأَصْلِحْ

لِي شَأْنِي كُلَّهُ. لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ » (٢٥٣)

(٢٥٠) ئههه نزاو پارانهوى يونس پيغهمبهر (عليه الصلاة والسلام) بوو كه له سكى

حوتهكه دا كردى، هيچ موسلمانيك نزييه كه بيلئ ئيلا وهلام دهدريتهوه/

الترمذي ٥٢٩/٥ والحاكم وصححه ووافقه الذهبي ٥٠٥/١ وانظر صحيح

الترمذي ١٦٨/٣ .

(٢٥١) أخرجه أبوداود ٨٧/٢ وانظر صحيح ابن ماجه ٣٣٥/٢ .

(٢٥٢) رواه الترمذي (٣٥٢٢) و قال: حديث غريب. عن انس (رضي الله عنه). قال الحاكم: حديث

صحيح الاسناد، انظر الاذكار للنووي. قال عبدالقادر الأرناؤوط في تخريج

كتاب (الدعاء المستجاب من السنة و الكتاب) لأحمد عبدالجواد ص ٧٧: نقول

وهو حديث حسن.

(٢٥٣) أبوداود ٣٢٤/٤ وأحمد ٤٢/٥ وحسنه الالباني في صحيح أبوداود ٩٥٩/٣ .

واته: خوييه ئوميدي رحمةتت دهكهم بو ئه ندازهي
چاوتروكانيك مه مدهره دست نه فسم و هه موو كاروبارم چاك بكه.
هيچ په رستراويك نيه بهه ق جگه له تو.

له كاتي بهرنگار بوونه وهي دوزمن و خاوهن

دهسته لات دا

۱- «اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ. وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ.» (۲۵۴)

واته: خوييه خوت بچو به گزيانداو په ناده گرم به تو له شه پرو
خراپه كانيان.

۲- «اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضِدِي. وَأَنْتَ نَصِيرِي. بِكَ أَجُولُ. وَبِكَ أَصُولُ.
وَبِكَ أُقَاتِلُ.» (۲۵۵)

واته: خوييه تو كومهك و تو پشتيوان و سه رخه رمي.
به تووه نه جولييم و به تووه هه لمهت نه بهم و به تووه نه جه نغم و
كوشتار دهكهم.

۳- «حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ.» (۲۵۶)

واته: خوامان به سه و چاكترين پشتيوانه.

(۲۵۴) ابوداود ۸۹/۲ و صححه الحاكم و وافقه الذهبي ۱۴۲/۲.
(۲۵۵) ابوداود ۴۲/۳ و الترمذي ۵۷۲/۵ و انظر صحيح الترمذي ۱۸۳/۳.
(۲۵۶) البخاري ۱۷۲/۵.

نزاو پارانه وهی که سیک که له سته می

خاوهن دهسته لاتیك بترسی

۱- «اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ. وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. كُنْ لِي جَارًا مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ. وَأَحْزَابِهِ مِنْ خَلَاتِقِكَ. أَنْ يَفْرُطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَوْ يَطْفَى. عَزَّ جَارُكَ. وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ. وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.» (۲۵۷)

واته: خوايه پهروهردگاری حهوت ئاسمانهکان و پهروهردگاری عهرشی مهزن. پشتیوانم به له دژی فلانی کوری فلان و پارت و کومه له که می له دروست کراوه کانت. له وهی که یه کیکیان زال بن به سه رمدا یان دهستم لی بیننه وه. به هیزه پشتیوانیت بو خه لکی و هر کهس په نات پی بگریت شکومه نده و ستایشت پیروزو دیاره و هیچ په رستراویک ذییه به هه ق جگه له تو.

۲- «اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعًا. اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَأَحْذَرُ. أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ. الْمُمْسِكِ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ أَنْ يَقَعْنَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ. مِنْ شَرِّ عَبْدِكَ فُلَانٍ وَجُنُودِهِ وَأَتْبَاعِهِ وَأَشْيَاعِهِ. مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ. اللَّهُمَّ كُنْ لِي جَارًا مِنْ شَرِّهِمْ. جَلَّ ثَنَاؤُكَ وَعَزَّ جَارُكَ. وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ.» (سی جار). (۲۵۸)

(۲۵۷) البخاري في الادب المفرد برقم ۷۰۷ وصَحَّحَهُ الالباني في صحيح الادب المفرد برقم ۵۴۵.

(۲۵۸) البخاري في الادب المفرد برقم ۷۰۸ وصَحَّحَهُ الالباني في صحيح الادب المفرد برقم ۵۴۶.

واته: خوا گه وره یه. خوا له هه موو دروست کراوه کانی دهسته لاتدار تره و شکومه ندره، خوا دهسته لاتدار تره له هه موو ئه وهی که لئی دهرسم و سلی لی دهکه مه وه. په نا دهگرم به و خویه ی که په سترای تر نی یه بهه ق جگه له و، راگیر که ری هوت ئاسمانه کان تانه که ون به سهر زهوی دا به ئیزی خوی. له خراپه ی فلانی به ندهت و سه ربازو شوین که وته و کومه له کانی له جنوکه و مروقه. خویه پشتیوانم به له خراپه یان. ستایشت پیروزو دیاره و ئه و که سه ی په نات بو دینی شکومه نده و ناوت به رزو پیروزه و هیچ په سترایک نی یه بهه ق جگه له تو.

نزاو پاران هوه له دوژمن

«اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ. سَرِيعَ الْحِسَابِ. إِهْزِمِ الْأَحْزَابَ. اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلِّزْلِهِمْ» (٢٥٩)

واته: خویه دابه زینه ری قورئان. حیسابت خیرایه. حیزب و کومه له بی باوه ره کان بشکینه. خویه شکستیان پی بهینه و جی پییان له ق بکه و راچه مانیان تی بخه.

ئه گهر له کومه ئیک ترسایت

«اللَّهُمَّ أَكْفِنِيهِمْ بِمَا شِئْتَ» (٢٦٠)

(٢٥٩) مسلم ١٣٦٢/٣.
 (٢٦٠) ئه مه ووته ی مناله که ی (أصحاب الأعدود) ه که له بی باوه ره کانی کرد/ مسلم
 ٢٣٠٠/٤.

واته: خوايه بههر شتيك تو ويستت لي يه تي له ناويان بهره و
كوتايي يان پي بينه.

ئه گهر بينيت موسلمانان شان له جه نكيك دا

«اللَّهُمَّ اعْتَدِرْ إِلَيْكَ مِمَّا صَنَعَ هَؤُلَاءِ _ يَعْنِي أَصْحَابَهُ _ وَأَبْرَأَ إِلَيْكَ
مِمَّا صَنَعَ هَؤُلَاءِ _ يَعْنِي الْمُشْرِكِينَ _». (٢٦١)

واته: خوايه خه جاله تي دهرده بېرم و به هانه دينمه وه بو ت له وه ي
ئه و كومه له كرديان _ واته هاوه له كاني _ له شكستي توش بوون
و پشت هه لكردن. وه خو به ري ده كه م له وه ي ئه و كومه له پي ي
هه ستان _ واته هاوبه ش په يدا كه ران _ له دژايه تي كردن و
ئه زيه ت داني موسلمانان.

له سه ره مه رگي شه هيدى دا

بلى: «اللَّهُ أَكْبَرُ. فُزْتُ وَرَبُّ الْكَعْبَةِ». (٢٦٢)

واته: خوا گه وره يه. به په روه ردگاري كه عبه برده مه وه.

(٢٦١) ئه مه ووته ي ئه نه سي كوپي نه ضره (ره زاي خواي لي بي) كه له روژي
ئو حوددا كه بيني موسلمانان ده شكين و هه لدين. وه له دوايي دا جه نكاو شه هيد
بوو، بينيان هه شتاو ئه وه نده زامى پيوه بوو، كه س نه يناسي يه وه جگه له
خوشكيكي نه بيت ئه ويش به نيشانه يه كدا ناسي يه وه كه به په نجه يه وه بوو/
البخاري ١٦/٦، ١٧ و مسلم (١٩٠٣)

(٢٦٢) ئه مه ووته ي حه رامبي كوپي مه لكان ي خالي ئه نه سي كوپي ماليكه كه له
كاتي شه هيد بوونى دا له (بئر المعونة) دا فه رموي / بېروانه (الرحيق
المختوم) ص (٢٦٧). رواه البخاري و مسلم، به لام له ريوايه تي مسلم دا (الله اكبر) ي
تي دا نى يه. عن أنس (رضي الله عنه) انظر الأذكار للنووي ص (١٩٢).

له کاتی پهیدا بوونی گومان له ئیمان دا

- ۱- په نا دهگری به خوی گوره. (۲۶۳)
 - ۲- کو تایی لهو شته دینی که گومانی ههیه تیایدا. (۲۶۴)
 - ۳- بلی: « آمَنْتُ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ » (۲۶۵) واته: ئیمانم هیئا به خواو پیغه مبهه کانی (علیهم الصلاة والسلام).
 - ۴- ئەم ئایه ته ده خوینیته وه: ﴿ هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴾ (۲۶۶).
- واته: خوا ئەو خویایه که یه کهمین و دویایه مین و زاله به سهر هه موو شتیك دا به زانستی و په نهانه به سهر هه موو شتیك دا به زانستی و به هه موو شتیك ئاگاداره و زانایه. (۲۶۷)

(۲۶۳) البخاري مع الفتح ۳۳۶/۶ و مسلم ۱۲۰/۱.

(۲۶۴) البخاري مع الفتح ۳۳۶/۶ و مسلم ۱۲۰/۱.

(۲۶۵) مسلم ۱۱۹/۱-۱۲۰.

(۲۶۶) سورة الحديد: الآية (۳) . أبو داود ۳۲۹/۴ وحسنه الالباني في صحيح أبوداود ۹۶۲/۳.

(۲۶۷) مختصر تفسير ابن كثير ۴۴۰/۳.

نزاو پارانه وهی قهرزاری

۱- «اللَّهُمَّ أَكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَن حَرَامِكَ. وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ» (۲۶۸)

واته: خوايه به چه لالی خوت تیرم بکهو بی نیازم بکه له حرامت تا مه جبوری نه بم و به فه زلی خوت دهوله مه ندو بی نیازم بکه له غه یری خوت.

۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ. وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ. وَضَلَعِ الدِّينِ وَغَلْبَةِ الرَّجَالِ» (۲۶۹)

واته: خوايه په نات پی نه گرم له دل ته نگوی و خه فهت. وه له بی دهسته لاتی و ته مبه لی. وه له به خیلی و ترسنوکی. وه له پشت چه مانه وه به هو ی قورسی قهرزاری یه وه وه له دورانی پیوانی نیسلام و شکست هینانیان.

نه گهر کاریکت له سهر گران بوو

«اللَّهُمَّ لَاسَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا. وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا» (۲۷۰)

(۲۶۸) هه رکهس نه مه بلنی و به نه ندازه ی شاخی (صییر) قهرزار بییت، خوا ی گه وره دانه وه ی بو ئاسان ده کات/ الترمذی ۵۶۰/۵ (۳۵۶۳) و حَسَنَةُ الْأَلْبَانِي فِي صَحِيحِ الْجَامِعِ (۲۶۲۵) و انظر صحيح الترمذي ۱۸۰/۳ .

(۲۶۹) البخاري ۱۵۸/۷ .

(۲۷۰) رواه ابن حبان في صحيحه برقم (۲۴۲۷) (موارد) وابن السني برقم (۳۵۱) وقال الحافظ: هذا حديث صحيح. وصححه عبدالقادر الارناؤوط في تخریج الاذکار للنووي ص (۱۰۶).

واته: خوايه هيچ كاريكى ئاسان نى يه مه گهر ئه وهى تو ئاسانت
كردوو. وه تو ئه گهر ويستت لى بى زبرى و ره قى و گرانى زهوى
ئاسان ده كه يت.

ئهو نزايه ي كه شهيطان و دوو دئى يه كانى راوده نى

- ۱- په نا گرتن به خواى گه و ره لى. (۲۷۱)
- ۲- بانگ دان. (۲۷۲)
- ۳- ذيكره شه رعى يه كان و خويندنه وهى قورئان. (۲۷۳)

(۲۷۱) ابوداود ۲۰۶/۱ والترمذى وانظر صحيح الترمذى ۷۷/۱ وانظر سورة
المؤمنون آية (۹۸ - ۹۹).

(۲۷۲) مسلم ۲۹۱ / ۱ والبخارى ۱۵۱/۱.

(۲۷۳) (ماله كانتان مه كهن به گوپستان. به راستى شهيطان لهو ماله پاده كات كه
سوره تى (البقرة) ي تيدا ده خويندري) مسلم ۵۳۹/۱. وه لهو نزايانه ي كه
شهيطان راوده نى: ذيكرى به يانيان و ئيواران و خه وتن و هه ستان له خه وو
ذيكرى چوونه مال و هاتنه دهره وه لى و ذيكرى چوونه مزگه وت و هاتنه
دهره وه لى و غه يرى ئه مانه له ذيكره شه رعى يه كان وه كو خويندنى (آية
الكرسى) له پيش خه وتنداو خويندنى دوونايه تى كوتايى سوره تى (البقرة).
وهه ركه سيك (سه د) جار بلئى (لا إله إلا الله وحده لا شريك له. له الملك وله الحمد
وهو على كل شيء قدير) ئه وا ده بيته قه لغان بوى له شهيطان به دريژايى ئه و روزه.
وهه روه ها بانگ دان شهيطان راوده نى.

ئەو نزاپەي بۇ دەركردنى فيلى شەيطان و

دارودەستەكەي دەووترى

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ. وَبَرًّا وَذَرًّا. وَمِنْ شَرِّ مَا يَتَرَلُ مِنَ السَّمَاءِ. وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ فِيهَا. وَمِنْ شَرِّ مَا ذَرَأَ فِي الْأَرْضِ. وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا. وَمِنْ شَرِّ فَتَنِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ. وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَارْحَمَنُ» (٢٧٤)

واتە: پەنا ئەگرم بە وشە تەواوەکانی خوای گەورە کە چاکەکارو خراپەکار ناتوانن بيبەزینن، لە خراپەي ئەوہی دروست کراوەو دیت و دەچیئ. وە لە خراپەي ئەوہی لە ئاسمانەوہ دادەبەزئ و خراپەي ئەوہی سەردەکەوی بۆی. وە لە خراپەي ئەوہی کە لە زەوی دا دەپواو دەچیئە ناوی و ئەوہی لیوہی دەردیئ. وە لە خراپەي ئاشووبەي شەوو روژ. وە لە خراپەي ھەموو لی دەریکی قاپی کە بەشەو لە دەرگا بدات مەگەر لی دەریک کە بەخیر لی بدات ئەي خوای بەبەزەیی.

(٢٧٤) أحمد ٤١٩/٣ بإسنادٍ صحيح وابن السني برقم (٦٣٧) وصَحَّحَ اسناده الارناؤوط في تخريجه للطحاوية ص(١٣٢) وانظر مجمع الزوائد ١٠/١٢٧.

ئەگەر کارئیکت ویست و سەری نەگرت و وا دەرنەچوو

۱- (پرۆاداری بەهیز چاکترەو خۆشەویست ترە بە لای خوای گەورەو لە پرۆاداری لاوازو لە هەموو چاکەیه کدا. سوور بە لەسەر ئەو شتە ی کە لکت پێ دەگەیه نی و پشت بە خوا ببەستەو دەستەوستان و لاواز مەبە. وە ئەگەر شتئیکت تووش هات مەلی ئەگەر ئاواو ئاوام بکردایە ئەوا ئاواو ئاوا دەبوو. بە لکو بلی: «قَدْرُ اللَّهِ وَمَا شَاءَ فَعَلَ» . واتە: پریاری خوای گەورەو ئەو شتە ی ویستی بوو کردی و ئەنجامی دا. چونکە ووشە ی (ئەگەر) دەرگای کاری شەیطان دەکاتەو). (۲۷۵)

لە کاتی پژمێن (العَطَس) دا

۱- دەست یان کراسە کەت بخەرە سەر دەمت و دەنگت نزم بکەرەو. (۲۷۶)

۲- ئەگەر یه کیک لە ئیوہ پژمی با بلی: «أَلْحَمْدُ لِلَّهِ» (۲۷۷) یان «أَلْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ» (۲۷۸)

(۲۷۵) مسلم ۲۰۵۲/۴.

(۲۷۶) أبوداود (۵۰۲۹) والترمذی (۲۷۴۶) وقال: حدیث حسن صحیح، وسنده حسن

عن أبي هريرة (رضي الله عنه).

(۲۷۷) البخاری ۱۲۵/۷.

(۲۷۸) صحیح (صحیح سنن أبی داود ۹۴۹/۳).

واته: سوپاس و ستایش بۆ خوی گهوره لهسهه هه موو حالیک. وه با براكه ی یان هاوه له که ی پی ی بلی: ((یرحمک الله)) واته: خوا ره حمت پی بکات، وه نه گهر وتی: ((یرحمک الله)) ئەم پی ی بلی: ((یهدیکم الله ویصلح بالکم)) (۲۷۹)

واته: خوا پینمایتان بکات و حالتان بۆ چاک بکات.

۳- ((نه گهر کهسیک له ئیوه پژی و سوپاسی خوی کردو بیستتان [هه مووتان] وه لای بدنه وه به: ((یرحمک الله)) به لام نه گهر سوپاسی خوی نه کرد وه لای مه دهنه وه)) (۲۸۰)

تیبینی: هه تا سی جار وه لای کهسیک بدهره وه که پژی به ((یرحمک الله)) نه گهر زیاد له سی جار پژی وه لای مه دهره وه چونکه دیاره نه خوشه وه له مه تی یه تی. (۲۸۱)

نه گهر بی باوه ریک پژی و (الحمد لله) ی کرد

پی ی بلی ((یهدیکم الله ویصلح بالکم)) (۲۸۲)

له کاتی باویشک دان (التائب) دا

۱- ((باویشک له شهیطانه وه یه. نه گهر باویشکت هات تا ده توانی بیگیره وه چونکه شهیطان له و کاته دا پیت پی ده که نیت)) (۲۸۳)

(۲۷۹) البخاری ۱۲۵/۷.

(۲۸۰) مسلم ۲۲۹۲/۴.

(۲۸۱) بۆ درێژه ی ئەمه به به لگه سه حیه کانیه وه بڕوانه (الأذکار) لاپه ره (۲۶۷-۲۶۸).

(۲۸۲) الترمذی ۵/ ۸۲ وأحمد ۴/ ۴۰۰ وأبوداود ۴/ ۳۰۸ وانظر صحيح الترمذی ۲/ ۳۵۴.

(۲۸۳) البخاری ۵۰۱/۱۰ عن أبي هريرة (رضي الله عنه).

۲- « ئه‌گه‌ر باویشکت دا ده‌ست بخه‌ره سه‌رده‌مت چونکه شه‌یطان ده‌چیته ناوی ». (۲۸۴)

نزاو پارانه‌وه بو موسلمانیک ئه‌گه‌ر

هاوسه‌ری هینا (دوای ماره برین)

۱- پئی بلی: « بَارَكَ اللهُ لَكَ. وَبَارَكَ عَلَيْكَ. وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ ». (۲۸۵)

واته: خوا لیت پیروز بکات و به‌ره‌کته برژی به سه‌رت داو له‌سه‌ر خیر کۆتان بکاته‌وه.

۲- یان بلی: « اللَّهُمَّ بَارِكْ فِيهِمَا وَبَارِكْ لَهُمَا فِي بَنَائِهِمَا ». (۲۸۶)

واته: خوایه به‌ره‌کته برژه به سه‌ریانداو به‌ره‌کته بخه‌ره نه‌وه‌کانیا نه‌وه.

۳- یان بلی: « عَلَى الْخَيْرِ وَالْبَرَكََةِ وَعَلَى خَيْرِ طَائِرٍ ». (۲۸۷)

واته: له خوا ده‌پاریمه‌وه له‌سه‌ر چاکه و فه‌رو پیروزی بیت و له‌سه‌ر نسیبیکه چاک کوی کردبیتنه‌وه.

(۲۸۴) رواه مسلم (۲۹۹۵) عن أبي سعيد الخدري (رضي الله عنه).

(۲۸۵) أخرجه أصحاب السنن إلا النسائي وانظر صحيح الترمذي ۳۱۶/۱.

(۲۸۶) رواه الطبراني في الكبير وحسنه الألباني (آداب الزفاف ص ۷۷).

(۲۸۷) رواه البخاري ۳۶/۷.

نزاو پارانهوهی ژن هینه رو بگری هوی

گواستنهوه

(نهگەر یهکیک له ئیوه ژنی هیناو خیزانی پهیدا کرد. یان خزمه تکاریکی کری ^(۲۸۸) با ناوچهوانی بگری و بلی: « اللّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ. »

واته: خوییه من داوای چاکهی ئەمه و ئەو چاکهیهت لی دهکهم که خستوته سهری و پهنا ت پی ئەگرم له خراپه کهی و لهو خراپه یهی که خستوته ته سهری. وه نهگەر حوشتریکی کری با دهست بگری به پیشی سهریهوه و ههروهکو ئەمه بلی). ^(۲۸۹)

نزاو پارانهوهی پیش چوونه لای خیزان و (جیماع کردن)

« بِسْمِ اللَّهِ. اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ. وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَارَزَقْتَنَا. » ^(۲۹۰)

(۲۸۸) وه نهگەر ئۆتۆمبیلی کری هه مان کار دهکات و دهست دهگری به سهر ئۆتۆمبیله که وه دهیلی.

(۲۸۹) أبوداود ۲/۲۴۸، وابن ماجه ۱/۶۱۷ وانظر صحيح ابن ماجه ۱/۳۲۴. وهو حسن.

(۲۹۰) نهگەر ئەمه بلی و مندالیان بوو ئەوا شهیطان هه رگیز ناتوانی زیانی پی بگهیهنی/ البخاري ۶/۱۴۱ و مسلم ۲/۱۰۲۸.

واته: به ناوی خوا. خوییه شهیطانمان لی دور بخرهوهو
شهیطان لهو منالەش دور بخرهوه که پیمان دهبهخشی.

ئەو نزاو پارانهوهی که مندالی پی پهنا ددری

ابن عەباس (پهزای خویان لی بیّت) فهرموویهتی: پیغهمبهری
خوا (ﷺ) حەسەن و حوسەینی پهنا دەدا بهمه: « أَعِيدُكُمْ بِكَلِمَاتِ
اللَّهِ التَّامَّةِ. مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ. وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ ». (٢٩١)

واته: په ناتان دەدهم به ووشه تهواوهکانی خوی گهوره، له
هه موو شهیطان و گیانله بهرو زیندهوه ریکی زیانبهخشی خاوهن
ژهر. وه له هه موو چاویکی لومه کراوو پیس. (یان – مِنْ كُلِّ عَيْنٍ
لَامَّةٍ – واته: له هه موو دهر دو نهخوشی یه که مروؤ دهیگری له
شییتی و کهم عهقلی) (٢٩٢)

وه دهیغه رموو: ئەمه ئیبراهیم پیغهمبهر (عليه الصلاة والسلام)
ئیسماعیل و ئیسحاقی کوری پی پهنا دەدا. (٢٩٣)

ئەگەر مندالتان بوو

١ – هۆزه بانه (العقبة) ی بو بکه. ئەویش سه ربیرینی دوو مه ره بو
نیرو یه که مه ر بو مندالی میینه. (٢٩٤)

(٢٩١) البخاري ١١٩/٤.

(٢٩٢) الفتح ٣٧٣/٦.

(٢٩٣) البخاري (٣٣٧١).

(٢٩٤) أخرجه الترمذي ٩٦/٤ رقم (١٥١٣) وقال: حديث حسن صحيح، وهو حديث صحيح.

۲- ئەمە لە پوژى حەوتەم دا دەكریٲ و منالەكە ناو دەنریت بە ناویكى جوانى شەرى. ^(۲۹۵) ئەگەر نەكرا ئەتوانرئ لە (۱۴) یان (۲۱) دا بكرئ. ^(۲۹۶)

۳- وه گوٲش (تَحْنِيك) دەكریت، ئەویش بە خورمايەك لە دەمى خوت دا شلى بكەرەوهو بیدە لەمەلاشووى و دوعاى خیرى بوٲكە. ^(۲۹۷)

۴- وه سەرى دەتاشرئ و بە ئەندازەى كیشەكەى زیو دەبەخشیتەوه بەسەر هەژاران دا. ^(۲۹۸)

^(۲۹۵) أخرجه أبوداود ۲۶۰/۳ رقم (۲۸۳۸) والترمذي ۱۰۱/۴ رقم (۱۵۲۲) والنسائي ۱۶۶/۷ رقم (۴۲۲۰) وابن ماجه وغيرهم. وهو حديث صحيح. وانظر ابن ماجه (۳۱۶۵).

^(۲۹۶) موقوف على عائشة. انظر (صحيح الجامع الصغير).

^(۲۹۷) صحيح (صحيح سنن أبي داود ۹۶۱/۳). وههروهها ئەبى موسى دەفەرموئت: (منالیکمان بوو بردم بۆلای پیغەمبەر ﷺ) و ئەویش ناوی نا ئیبراهیم و خورمايەكى لە دەمى خوئى دا شل كردهوهو دەمى منالەكەى پئ شیرین كردو پارایهوه بوئى بە بەرەكەت و دایهوه پئیم...). رواه البخاري (۶۱۹۸) ومسلم من حديث أبي موسى الأشعري / انظر تحفة الذاكرين ص ۱۸۲.

تییینی: سەبارەت بە فەرموودەى بانگ دان بەگوئى مندال دا بەبانگى نوئژ لە حەوتەم پوژى دا شیخى ئەلبانى دەفەرموئت: فەرموودەى كەى ضەعیفە (پروانە سلسلە الأحادیث الضعیفة والموضوعة ۱/ ۴۹۴. مكتبة المعارف- الرياض) بەلام هەندئ لە زانایان كار بەم فەرموودەى دەكەن لەوانە: ئیمامى النووى (پروانە الأذكار) وه ابن القيم له (أحكام المولود) دا وه الدهلوى له (حجة الله البالغة)، وه هەندىك زانای تر پئى وایه كە لە پئیشینی چاكهوه وارد بووه كە كردووینانە... والله أعلم.

^(۲۹۸) أخرجه أحمد في المسند ۳۹۰/۶ والبيهقي في (السنن الكبرى) ۳۰۴/۹. وهو حديث حسن.

فهزلی سهردانی کردنی نه خوش

پیغمبهری خوا (ﷺ) دهفهرمویت: «إِذَا عَادَ الرَّجُلُ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ مَشَى فِي خِرَافَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَجْلِسَ. فَإِذَا جَلَسَ غَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ. فَإِنْ كَانَ غُدُوَّةً صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُمْسِيَ، وَإِنْ كَانَ مَسَاءً صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُصْبِحَ.» (۲۹۹)

واته: ئەگەر پیاویک سهردانی برا موسلمانهکهی بکات و نه خوشی یهکهی بهسهر بکاتهوه ئەوا بهناو باخیکی میوهی بههشت دا دهروات ههتا دادهنیشی. وهکاتی دانیشت بهزهیی خوایی دای دهپوشییت و دای دهگریتهوه. وهئهگهر بهیانی بییت حهفتا ههزار مهلائیکهت بوی دهپارینهوه ههتا ئیوارهی لی دهبیتهوه. وهئهگهر ئیواره بییت حهفتا ههزار مهلائیکهت بوی دهپارینهوه ههتا بهیانی لی دهبیتهوه.

نزاو پارانهوه بو نه خوش له کاتی سهردانی کردنی دا

۱- پیغمبهری خوا (ﷺ) ئەگهر بچوایه بو سهردانی نه خوشیک پیی دهفهرموو: « لا بَأْسَ طَهْوَرٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.» (۳۰۰) واته هیچ ذییه پاک دهبیتهوه له گوناھ به ویستی خوای گهوره.

(۲۹۹) رواه الترمذي وابن ماجه وأحمد وانظر صحيح ابن ماجه ۲۴۴/۱ وصحيح

الترمذي ۲۸۶ / ۱ وصححه أيضاً أحمد شاكر.

(۳۰۰) البخاري مع الفتح ۱۱۸/۱۰.

۲- (هیچ بهنده‌یه‌کی موسلمان ذی‌یه که سهردانی نه‌خوشی‌ک بکات که نه‌جه‌لی نه‌هاتبی و حه‌وت جار بلی: «أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ» ئیلا چاک ده‌بیته‌وه). (۳۰۱)
 واته: داوا نه‌که‌م له خوای مه‌زنی په‌روه‌ردگاری عه‌رشی مه‌زن که شیفات بدات.

۳- «اللَّهُمَّ اشْفِ عَبْدَكَ يَنْكَأ لَكَ عَدَوًّا. أَوْ يَمْشِي لَكَ إِلَى جَنَازَةٍ» (۳۰۲)

واته: خوایه شیفای به‌نده‌که‌ت بده تا دوژمنت بو بؤر بدات (به‌وه‌ی زوریان لی‌بریندارو کوژراو بخات). یان له‌به‌ر تو بچیت به دوا‌ی جه‌نازه‌یه‌کداو شوینی بکه‌وی.

۴- «بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ. مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ. وَمِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ اللَّهُ يَشْفِيكَ. بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ» (۳۰۳)

واته: به ناوی خواوه دوعات بو ده‌که‌م له هه‌موو شتی‌ک که نه‌زیه‌تت ده‌دات و له خراپه‌ی هه‌موو نه‌فسی‌ک یان چاوی هه‌سوود به‌ری‌ک که هه‌سوودیت پی ده‌بات خوا شیفات بدات، به ناوی خواوه دوعات بو ده‌که‌م.

(۳۰۱) أخرجه الترمذي وأبو داود وانظر صحيح الترمذي ۲/۲۱۰. وصحيح الجامع ۱۸۰/۵

تیبینی: دیاره نه‌مه‌ش به مه‌رجی‌ک خوای گه‌وره نه‌م دوعایه‌ی لی قبول بکات.
 (۳۰۲) صحيح سنن أبي داود (۲/۶۰۰). وفي رواية: «أَوْ يَمْشِي لَكَ إِلَى صَلَاةٍ» رواه أبو داود (۳۱۰۷) والحاكم ۱/۳۴۴. وقال: صحيح على شرط مسلم، وحسنه الألباني في صحيح الجامع برقم (۴۴۶).
 (۳۰۳) مسلم (۴/۱۷۱۸) عن أبي سعيد (رضي الله عنه).

۵- « اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ. إِذْهَبِ الْبَأْسَ وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي. لاشْفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ. شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا » (٣٠٤)

واته: خوايه پهروهردگاری خه لکی، ئەم ئازاره لابه ره و شیفای بده خوت شيفا دهري دهردانی، هیچ شیفایهك نیه جگه له شیفای تو، شیفایهك كه هیچ نه خووشییهك جی ناهیلی.

نزاو پاراندهوی ئەو نه خووشی

دهستی له ژیان شتووه و بیزار بووه

۱- « اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَأَحِقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى » (٣٠٥)

واته: خوايه لیم خووش بهو په رحمم پی بکهو بمگه یه نه به هاوپی یانی پله بهرز. (٣٠٦)

۲- له عائیشه وه (په زای خوی لی بیت) فه رموویه تی: پیغه مبه ر (ﷺ) له کاتی سه ره مه رگی دا هه ردوو دهستی ده خسته ناو ئاوه وه و دهیسرین به ده م و چاوی داو دهی فهرموو: « لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِنْ لَمُوتِ لَسَكْرَاتٍ » (٣٠٧)

واته: هیچ په رستراویك نیه به هه ق جگه له (الله) به راستی مردن ژان و ناره حه تی خووی هه یه.

(٣٠٤) البخاري مع الفتح (٢٠٦/١٠) و مسلم (١٧٢١/٤).

(٣٠٥) البخاري ١٠/٧ و مسلم ١٨٩٣/٤.

(٣٠٦) كه بریتین له پیغه مبه ران (عليهم الصلاة والسلام) و راستگۆیان و شه هیدان و پیاوچاكان. بپروانه سوره تی (النساء: ٦٩). وه بپروانه (قصص الأنبياء) ی ابن كثير لا په ره (٢١٠).

(٣٠٧) البخاري مع الفتح ١٤٤/٨ وه له فه رمووده ی (السواك) دا.

۳- « لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ. لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ. لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ. لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ » (۳۰۸)

واته: هیچ په‌ستراویک نزیه به‌هق جگه له (الله) و خوا گوره‌یه. هیچ په‌ستراویک نزیه به‌هق جگه له (الله) و تاکه. هیچ په‌ستراویک نزیه به‌هق جگه له (الله) و تاک و بی هاوبه‌شه. هیچ په‌ستراویک نزیه به‌هق جگه له (الله) و مولک و ستایش بوئه‌وه. هیچ په‌ستراویک نزیه به‌هق جگه له (الله) و گوړان و توانا نزیه مه‌گه‌ر به‌وه‌وه.

نزاو پارانه‌وهی نه‌خوش بو‌خوی

(ده‌ستت بخه‌ره سهر ئه‌و شوینه‌ی نازاری هه‌یه له له‌شت داو سی‌جار بلی: « بِسْمِ اللَّهِ » وه‌هوت جار بلی: « أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ » (۳۰۹).

واته: په‌نا ئه‌گرم به‌خوای گوره‌و قودره‌ت و توانای له‌خرابه‌ی ئه‌و نازاره‌ی هه‌ستی پی‌ئه‌که‌م و سلی لی‌ده‌که‌مه‌وه.

(۳۰۸) هه‌رکه‌سیک ئه‌مه‌ کو‌تا ووته‌ی بی‌ت لاشه‌ی ئاگری دوزه‌خ نایخوات / أخرجه الترمذي وابن ماجه وصححه الألباني. وانظر صحيح الترمذي ۱۵۲/۳. و صحيح ابن ماجه ۳۱۷/۲. (۳۰۹) مسلم ۱۷۲۸/۴.

چارهسهری برینداری و زام

(پیغهمبهری خوا (ﷺ) ئەگەر مروؤقیك ناساغ بووایه و ئازاری هه بووایه یان برینداری یان زامی پیوه بووایه پهنجهی ئاوا لی دهکردو دهیفرموو - وه سوفیان (که راوییه که) پهنجهی شایه تمانی دها له زهوی - پاشان بهرزی دهکرده وه دهیفرموو: « بِسْمِ اللّٰهِ تُرْبَةُ اَرْضِنَا بِرِيقَةٍ بَعْضِنَا يُشْفِي سَقِيمُنَا يَا ذَنْ رَبَّنَا » (۳۱۰)

واته: به ناوی خوا، گل و خوئی زهوییه که مان به لیکی هه ندیکمانه وه دهیته شیفای بو نه خووش و ناساغه کانمان به ئیزنی پهروهردگارمان.

(وه مانای فهرمووده که واده گه یه نی که هه ندی له لیکی خوئی دهکرد به پهنجهی شایه تمانیه وه، پاشان دهیخسته سه ر گله که وه هه ندیکی لی هه لده گرت و دهیئنا به شوینی بریندارییه که، یان ناساگییه که داو ئەم ووته و نزایه ی له م حاله تی پیداهینانه دا ده فرموو) (۳۱۱).

(۳۱۰) البخاري مع الفتح ۲۰۶/۱۰. ومسلم ۱۷۲۴/۴ برقم (۲۱۹۴).

(۳۱۱) انظر: شرح النووي على صحيح مسلم ۱۸۴/۱۴ وفتح الباري ۲۰۸/۱۰ وه بروانه پروونکردنه وه یه کی دریژی ئەم فهرمووده یه له (زاد المعاد) ۱۸۶/۴-۱۸۷.

چاره‌سهری پیوه‌دراوی مارو دوو‌پشک (اللسعة واللدغة)

۱- سوره‌تی ﴿الفاتحة﴾ ده‌خوینی له‌گه‌ل کۆ‌کردنه‌وه‌ی تفی
ده‌مت و تف‌کردنه‌ سهر شوینی پیوه‌دراوی‌یه‌که. (۳۱۲)

۲- به‌ ئاوو خوئی شوینی پیوه‌دراوی‌یه‌که مه‌سح بکه له‌گه‌ل
خویندنی سوره‌تی ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾ و ﴿الْفَلَق﴾ و
﴿النَّاس﴾ (۳۱۳)

چاره‌سهری (تا)

قال (ﷺ): « الْحُمَّى مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ فَأَبْرِدُوهَا بِالْمَاءِ » (۳۱۴)

واته: (تا) له‌ هالاوو له‌ پریشکی دۆزه‌خه‌وه‌یه‌ نه‌گه‌ر تووشتان
هات به‌ ئاو ساردی بکه‌نه‌وه‌.

(۳۱۲) البخاري مع الفتح ۲۰۸/۱۰.

(۳۱۳) الطبراني في المعجم الصغير ۸۳۰/۲ ، وانظر مجمع الزوائد ۱۱۱/۵ وحسن
إسناده.

(۳۱۴) البخاري مع الفتح ۱۷۴/۱۰ ومسلم ۱۷۳۳/۴.

تهلقين دادانی كه سيك كه له سه ره مه رگ دا بيت

« مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ » (٣١٥)

واته: هه ره كه سيك كوتا ووتهي له دونيادا (لا إله إلا الله) بيت دهچيته

بهه شته وه.

نه گهر تووشي موسي به تيك بوو (كه سيكي مرد)

خوای گه وه ده فه رمويت: ﴿... وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ * الَّذِينَ إِذَا

أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ * أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ

رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ *﴾ (البقرة: ١٥٥-١٥٧)

واته: ... وه مزده بده به ئارامگران نه وانهي كاتي تووشي

موسي به تيك ده بن ده لين ئيمه مولكي خواين و هه ر بو لاي

نه وه ده گه ريينه وه، نه وانه ستايش و سه نا و ره حمه ت و نه مينيان

بو هه يه له سزا له لايه ن خوای په روه ردگار يانه وه و نه وانه ش به

راستي هيدا يه ت دراوانن. (٣١٦)

(٣١٥) أبوداود ١٩٠/٣ وانظر صحيح الجامع ٤٣٢/٥. وفي رواية: « مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ

مِنَ الدُّنْيَا... » رواه أبوداود (٣١١٦) والحاكم ٣٥١/١، وحسنه الألباني في إرواء

الغليل برقم (٦٨٧). ورواه مسلم بلفظ: « لَقِّنُوا مَوْتَكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ » مسلم ٢١٩/٦

عن أبي سعيد وفي رواية عن أبي هريرة. وابن حبان (٧١٩) موارد بلفظ:

« لَقِّنُوا مَوْتَكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَإِنَّهُ مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ يَوْمًا مِنَ الدَّهْرِ

وَإِنْ أَصَابَهُ قَبْلَ ذَلِكَ مَا أَصَابَهُ » انظر احكام الجنائز / ١٠. واته: تهلقيني نه وه

كه سانه تان بكن كه له سه ره مه رگدان به وتني (لا إله إلا الله) تا بيلين چونكه

هه ره كه سيك كوتا ووشهي (لا إله إلا الله) بيت دهچيته بهه شته وه هه ر روژيك بي

نه گه رچي پيشنه وه تووشي نه وه بيئي كه تووشي ده بي له سزا.

(٣١٦) تفسير القرآن العظيم / ١ / ١٨٤.

۱- ﴿ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴾ اللَّهُمَّ اجْرُنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا. (۳۱۷)

واته: ئيمه مولكى خواين و بۆ لاي ئەو دەگەرپيئنهوه. خوايه پاداشتم بدهيتهوه لهم موسيابهته مداو كه سيكي باشترم بۆ بخهروه جيگه ي.

۲- يان بلى: ﴿ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلَهُ. وَأَعِقِبْنِي مِنْهُ عُقْبَةً حَسَنَةً ﴾. (۳۱۸)

واته: خوايه له من و له ئەو يش (مردووه كه) خوش ببهو كه سيكي چاكم بۆ بخهروه شويني.

له كاتى داخستنى چاوى مردوويهك دا

﴿ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلَانٍ (ناوهكه ي دهليى) وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ. وَأَخْلِفْهُ فِي عَقْبِهِ فِي الْغَابِرِينَ. وَاعْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ وَنَوِّرْ لَهُ فِيهِ ﴾. (۳۱۹)

واته: خوايه له فلانه كهس خوش ببهو پله ي بهرزبكهروه له ناو رپنمويى كراوانداو له پاش ئەو كه سيكي دلسوژ جى بهيئه بۆ كهس و كارى و بيكه ره جى نشيني. وه له ئيمه و له ويش خوش ببه ئەي پهروهردگارى جيهانيان و گوپره كه ي بۆ فراوان بكه و بوى پوشن و نوردار بكه.

(۳۱۷) هيچ موسلمانيك نىيه كه موسيابه تيكي ئاواى تووش ببى و وهك ئەوه ي

خواى گهوره فرمانى پى كردووه بلى (إِنَّا لِلَّهِ.....) (فهرموده كه...) ئيلا خواى

كهوره كه سيكي چاكترى له پاش ئەو بۆ دهخاته شويني / مسلم ۶۳۲/۲

(۳۱۸) مسلم ۲۲۲/۲.

(۳۱۹) مسلم ۶۳۴/۲.

ئاوات نه خواستنی مردن

(هیچ کهسیک له ئیوه ئاواتی مردن نه خوازئ) به هوی نارهحه تییه که وه که توشی هاتوه). (۳۲۰) ئەگەر ههرده بوو بیلئ با بلی: «اللَّهُمَّ أَحْيِنِي مَا كَانَتْ الْحَيَاةُ خَيْرًا لِي. وَتَوَفَّنِي إِذَا كَانَتْ الْوَفَاةُ خَيْرًا لِي.» (۳۲۱)

واته: خوییه بمژینه ههتا ئه و کاتهی ژیان چاکه بۆم و بممژینه ئەگەر مردن خیری تیدا بوو بۆم.

نویژی مردوو

نویژی مردوو فهززی کیفایهیه (واته ئەگەر چه ند کهسیک ئەنجامی بدهن له سههه موسلمانان لاده چی و به نه کردنی هه موو موسلمانانی ئه و ناوچهیه گونا هبار ده بن) وه ئەم نویژه کورنوش و چه مینه وهی تیدا نییه. راسترین شیوهی چوار ته کبیر (الله اکبر) ه، وه پینج ته کبیر تا نو ته کبیر کردن هاتوه.

(۳۲۰) دروست نییه موسلمان ئاواتی مردن بخوازئ. له بهرئ هوی چاکترین کهس ئه و کهسهیه که ته مهنی دریژ بیئت و کرداری چاکي زور بیئت. وه تا گونا ه کهم بکاته وه و په شیمان ببیته وه ایی. ههروه ها له بهر سهختی و نارهحه تی مردن و ژیانانی ناو گۆر. به لام ئەگەر موسلمان له دین و ئیمانی ترسی هه بوو که زیانی پی بگات له کاتی زوربوونی فیتنه و ئاشووبه دا، ئه و ئه و کاته دروسته ئاواتی مردن بخوازیت تا ژینی کوتایی پی بیئت به لام دینی سه لامهت بیئت. (۳۲۱) البخاری ۱۰/۱۰۷/۱۰۸، و مسلم (۲۶۸۰).

وہ ئەصل وەھایە تەنھا لە تەکبیری یەکەمی نوێژ دابەستندا دەست بەرز بکریتەوہ.

پوو بە (قیبلە) دەوہستی و مردووہکە لەبەردەم خۆیدا دادەنێ و ئەگەر مردووہکە پیاو بوو لەلای سەری یەوہو ئەگەر ئافرەت بوو لەلای ناوہراستی دا دەوہستی و تەکبیری دابەستن دەکاو دەست بەرز دەکاتەوہو پاشان دەست دەگری و سورەتی ﴿الْفَاتِحَةُ﴾ و سورەتیکی تر دەخوینێت بەبێ دوعای دەست پیکردن (الإستفتاح)، وە تەکبیری دووہم دەکات و صلاوات دەدات لەسەر پیغەمبەر (ﷺ) (۳۲۲).

وہ لە دواى تەکبیری سێیەم و چوارەم و... هتد دەپاریتەوہ بو مردووہکە بەو پارانەوہی کە ئیستا پێی دەگەین. وە بە دەنگی نزم ئەم نوێژە دەکریت ئەگەر ئیمام بوو، مەگەر لەبەر فیڕکردنی خەلکەکە دەنگ بەرز بکاتەوہو سلاویش دەداتەوہ ھەر بە دەنگی نزم بە جوړیك تەنھا دواى خوێ بییستن و بە یەك سلاویش دەتوانیت سلاو بداتەوہ (واتە بە یەك لادا)، بەلام لە سێ کاتدا ئەم نوێژە دروست نەبێ مەگەر لەبەر ناچارى: (کاتی خۆر ھەلدى تا بەرز دەبیتەوہ بە تەواوی) وە (کاتیك خۆر دەچیتە ناوہراستی

(۳۲۲) بڕوانە لاپەرە (۸۶-۸۷) لەم نامیلکە یەدا. وە زۆر جوړی صلاوات ھەیەو بەھەر کامیان بیئت دروستە.

ئاسمان تا لادهدات) وه (كاتيك خور سهر دهبات بۇ ئاوا بوون تا ئاوا
دهبيت). (۳۲۳) وه ههتا نويزكهران لهسهرى زوربن چاكره، لهو
فهرمودانهش كه باسى ئەمه دهكات:

پيغهمبهر(ﷺ) دهفهرمويت: ((ههر مردوويهك گرؤيهك له موسلمانان
لهسهرى نويز بكهن و ژمارهيان بگاته سهد كهس و تكاي بۇ بكهن له
خوا، خواى گهوره پارانهوهو تكايان وهردهگرئ)). (۳۲۴)

وه دهفهرمويت(ﷺ): ((ههر پياويكى موسلمان بمرئت و لهسهر
جهنازهكهى چل پياوى يهكتاپهريست بوهستن كه هاوهليان هيچ بۇ
خوا دانهنابى، ئيلا خواى گهوره تكايان وهردهگرئت)). (۳۲۵)
وه دهفهرمويت(ﷺ): ((ههر كهسيك سئ ريز له خهلكى لهسهرى
نويز بكات، بههشتى بۇ واجب دهبيت)). (۳۲۶)

(۳۲۳) پروانه دريژهى ئەمه بهبەلگهكانىيهوه له(احكام الجنائزى الالبانىدا
رهحهتى خواى لى بيت).

(۳۲۴) صحيح مسلم بشرح النووي - كتاب الجنائز - ۲۱/۷ رقم (۹۴۷) والجامع
الصغير للترمذي ۳/۳۴۸ رقم (۱۰۲۹) وه له فهرمودهيهكى تردا دهفهرموئ...
ئهوا خواى گهوره لىى خوش دهبئ.

(۳۲۵) شرح صحيح مسلم ۲۱/۷-۲۲ رقم (۹۴۸) وصحيح ابن ماجه (۱۴۸۹).

(۳۲۶) رواه ابوداود (۳۱۶۶) والترمذي (۱۰۲۸) وقال: حديث حسن. واخرجه ابن
ماجه (۱۶۹۰) ومسنند أحمد ۷۹/۴ وصححه الحاكم في المستدرک ۱/۳۶۲ ووافقه
الذهبي.

پارانہوہ بو مردوو له نویژی مردودا

۱- «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ. وَارْحَمْهُ. وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ. وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ. وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ. وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ. وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ. وَأَبْدَلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ. وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ. وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ. وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ. وَأَعِدْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ [وَعَذَابِ النَّارِ]». (۳۲۷)

واته: خوییه لئی خوش ببهو په حمی پی بکهو بی پاریزه و لئی ببوره و له شوینگه یه کی خوش و بهریزدا داینی و شوینه که ی بو فراوان بکهو به ئاوی باران و به فرو ته رزه بیشوره و له گونا ه پاکه بکه ره وه ههروه ک چۆن پو شاکه سی پی پاک ده بیته وه له چلک. وه ماله که ی بو بگوره به خانه یه کی خوش ترو که س و کاریکی بده ری له که س و کاره که ی چاکترو خیزانیکی بده ری له خیزانه که ی باشترو بیخه ره به هه شته وه و په نای بده له سزای گوړو سزای ناگری دوزه خ.

۲- «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا. وَمَيِّتِنَا. وَشَاهِدِنَا. وَغَائِبِنَا. وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا. وَذَكَرْنَا وَأُنْثَانَا. اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ. وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ. اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ». (۳۲۸)

(۳۲۷) له عه و فی کوری مالکی نه شجه عی یه وه (ﷺ) ده فرموی: ... ناواتم نه خواست که نه و مردوو من بم. له بهر نه م پارانه وه یه که پیغه مبه ر (ﷺ) له سه ری پارایه وه / مسلم ۶۶۳/۲.

(۳۲۸) ابن ماجه ۴۸۰/۱ و احمد ۳۶۸/۲ وانظر صحيح ابن ماجه ۲۵۱/۱.

واته: خوايه خوْش ببه له زيندووو مروودمان و له ئامادهو
 نائامادهمان و بچووك و گهوره مان و نيرو مئمان. خوايه
 ههركه سيكمانت ژياند له سهه ئيسلام بيژينه و ههركه سيكمانت
 مراند له سهه ئيسلام بييرينه. خوايه له پاداشتي ئهم موسيبه ته
 بي به شمان مه كه و له دواي ئهم كه سه سهه رلي شيواوو
 گومرامان مه كه.

٣- «اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانَ بَنَ فُلَانَ فِي ذِمَّتِكَ. وَحَبْلِ جِوَارِكَ. فَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ
 الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ. وَأَنْتَ أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَقِّ. فَاعْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ
 أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.» (٣٢٩)

واته: خوايه فلانی کوری فلان له ژیر پاریزگاری تو دایه و له ژیر
 چاودیری و دهسته لاتی تو دایه. له ئاشوبه ی گوپو سزای ئاگر
 بیپاریزه. وه تو خاوه نی وه فاو رهواییت. ساخوایه لی خوْش
 ببه و به زهیت پی دا بیته وه به راستی تو لی بوورده و به به زهیی و
 میهره بانیت.

٤- «اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ أَحْتَاجُ إِلَى رَحْمَتِكَ. وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنِ
 عَذَابِهِ. إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي حَسَنَاتِهِ. وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا
 فَتَجَاوَزْ عَنْهُ.» (٣٣٠)

(٣٢٩) أخرجه ابن ماجه. انظر صحيح ابن ماجه ٢٥١/١ ورواه أبوداود ٢١١/٣.
 (٣٣٠) أخرجه الحاكم وصححه ووافقه الذهبي ٣٥٩/١ وانظر أحكام الجنائز
 للالباني ص ١٢٥.

واته: خوايه ئەمه بهندهتهو نهوهی کۆیلهته پیویستی بهبهزهیی تۆیه. وه تۆش دهوله‌مه‌ندو بی‌نیازی له سزادانی. ساخوایه ئەگهر چاکه‌کاره ئەوا له چاکه‌کانی زیاد بکهو ئەگهر خراپه‌کاره لێی ببوره.

پاران‌هوه بو (کۆریه) له نوێژی مردوودا له‌سه‌ری

۱- «اللَّهُمَّ أَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ» (۳۳۱)

واته: خوايه په‌نای بده له سزای گۆر.

۲- «اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرْطًا. وَسَلَفًا. وَأَجْرًا» (۳۳۲)

واته: خوايه بۆمان بکه‌ره پاداشتی‌ک له پێشمانه‌وه

بپروات و بیکه‌ره پێشین و پاداشت بۆمان.

بۆ دڵ دانه‌وهی که‌س و کاری مردوو (دُعَاءُ التَّعْزِيَةِ)

«إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ. وَلَهُ مَا أُعْطِيَ. وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّسَمًّى...»

فَلتَصْبِرْ وَلتَحْتَسِبْ» (۳۳۳)

(۳۳۱) (سه‌عیدی کۆری المسیب ده‌فه‌رموی: له دوا‌ی ئەبی هوره‌یره‌وه نوێژم کرد که

له‌سه‌ر مندالیک نوێژی ده‌کرد که هه‌رگیز گونا‌هی نه‌کردبوو گویم لێی بوو

ده‌یفه‌رموو... .. فه‌رمووده‌که). أخرجہ مالک فی الموطأ ۲۸۸/۱ وابن أبي شيبة

فی المصنف ۲۱۷/۳ والبيهقي ۹/۴. وصحَّح اسناده شعيب الارناؤوط فی تحقیقه

لشرح السنة للبغوي ۳۵۷/۵. وهو حسن (أحكام الجنائز) للالباني ص ۱۶۱.

(۳۳۲) أخرجہ البغوي فی شرح السنة ۳۵۷/۵ وعبدالرزاق برقم ۶۵۸۸. وَعَلَّقَهُ

البُخاري فی کتاب الجنائز ۶۵ باب قراءة فاتحة الكتاب على الجنابة ۱۱۲/۲.

وهو موقوف على الحسن.

(۳۳۳) البخاري ۸۰/۲ ومسلم ۶۳۶/۲.

واته: خوا خاوهنی ئەو شتیه که دهیباتهوهو خاوهنی ئەوهشه که دهیبهخشی، وه ههموو شتیک له لای ئەو بهکات و به ئەجهلیکی دیاری کراوه، سا ئارام بگره و پازی به بهم تاقی کردنهوهو موسیبهته به نیازی پاداشت له خوای گهوره.

خواردن ناردن به دیاری بو کەس و کاری مردوو هکه

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): «إِصْنَعُوا لِآلِ جَعْفَرٍ طَعَامًا، فَإِنَّهُ قَدْ أَتَاهُمْ أَمْرٌ شَعَلَهُمْ» (٣٣٤)

عبدالله ی کوپی جه عفر ده فرموی: پیغه مبهری خوا (ﷺ) فرموی: خواردنیکی دروست بکهن بو کەس و کرای جه عفر چونکه شتیکیان به سهر هاتوو ه که به راستی سه رقالی کردون. ئەمەیش له کاتیکیدا فرموی که جه عفری کوپی ئەبی طالب (خوای لی پازی بیته) له جهنگی (مۆته) دا شهید بوو.

ئەگەر مردووت خسته گۆره کهی

بَلَى: «بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ» (٣٣٥)

واته: به ناوی خوای گهوره. وه له سهر پیرهوو سوننهتی

پیغه مبهری خوا (ﷺ).

(٣٣٤) أخرجه أبوداود ٤٩٧/٣ وابن ماجه ٥١٤/١ والترمذي ٣٢٣/٣ وقال: حديث حسن صحيح. وهو كما قال.

(٣٣٥) أبوداود ٣١٤/٣ بسند صحيح. وأحمد بلفظ: «بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ» وسنده صحيح. واته: به ناوی خوا وه سهر میلهته پیغه مبهری خوا (ﷺ). وانظر (صحيح الترمذي) ٣٠٦/١.

پارانہوہ دواى ناشتنى مردوو

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ ، اللَّهُمَّ ثَبِّتْهُ» . (۳۳۶)

واته: خوايه لىٰ خوش به، خوايه چه سپاوو دامه زراوى بکه.

له کاتى سهردانى گورستان دا

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ . مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ . وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ [وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ]
أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ» . (۳۳۷)

واته: سلاوتان لىٰ بيت خاوهنى خانه كان له ئيمانداران و موسلمانان ئيمهش به ويستى خواى گهوره دهگهين پيتان. خوا به زهيبى به پيشكه وتوه كانمان و دواكه وتوه كانماندا بيته وه. له خواى گهوره ده پاريمه وه ئيمه وه ئيوهش پياريزى.

تبيبنى: داواى لىٰ خوشبوون كردن بو كه سيك له سهر بى باوه پيىتى مردبيت دروست نى يه، وه پيغه مبهرى خوا (ﷺ) فه رمانى كردوه كه ههر كاتيك به لاي گورى بى بروايه كدا رت بوين مژدهى دوزه خى پى بدهين (به و مهرجهى دنياين له وهى به بى بروايى مردوه)

(۳۳۶) پيغه مبهر (ﷺ) كه ته واو ده بوو له ناشتنى مردوو له سهرى راده وه ستاو

ده يفه رموو: ((داواى لىٰ خوشبوون و دامه زراوى بكن بو براكه تان. چونكه به راستى ئيستا پرسىارى لىٰ ده كريت)) . ابوداود ۳/۳۱۵ و الحاكم وصححه ووافقه الذهبي ۱/۳۷۰.

(۳۳۷) مسلم ۲/۶۷۱. وابن ماجه واللفظ له ۱/۴۹۴ عن بريده (ﷺ). وه نيوان دوو

كه وانكه له وه فرموده يه كه عائيشه (ره زاي خواى لىٰ بى) ده يگيرتته وه.

به نئی حه ونه م:

هه ندی کاتی تری جیاواز

له کاتی هه لکردنی (با) دا

۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا» (۳۳۸)

واته: خوییه داوای چاکی و خیره کیهیت لی ده کهم و په نات پی ئه گرم له خراپه کهی.

۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا. وَخَيْرَ مَا فِيهَا. وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا. وَشَرِّ مَا فِيهَا. وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ» (۳۳۹)

واته: خوییه من داوای خیره چاکه کیهیت لی ده کهم و ئه و چاکه یه ی که تیایه تی و ئه و چاکه یه ی بوی نیردراوه. وه په نات پی ئه گرم له خراپه کهی و له و خراپه یه ی که تیایه تی و ئه و خراپه یه ی بوی نیردراوه.

۳- جوین به - با - مه دن. ئه گهر قایمی کردو خراپه یه یه کتان لی چاوه پروان ده کرد بلین: «اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذِهِ الرِّيحِ وَخَيْرِ مَا فِيهَا. وَخَيْرِ مَا أُمِرْتُ بِهِ. وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِهِ الرِّيحِ وَشَرِّ مَا فِيهَا. وَشَرِّ مَا أُمِرْتُ بِهِ» (۳۴۰)

(۳۳۸) أخرجه أبو داود ۳۲۶/۴ وابن ماجه ۱۲۲۸/۲ وانظر صحيح ابن ماجه ۳۹۵/۲.
(۳۳۹) مسلم ۶۱۶/۲ والبخاري ۷۶/۴.
(۳۴۰) رواه الترمذي (۲۲۵۳) قال: حديث حسن صحيح ورجاله ثقات عن أبي بن كعب (رضي الله عنه).

واته: خوايه ئيمه داواي چاڪهي ئهم بايهت لئ دهكهن و داواي
ئهو چاڪهيهت لئ دهكهن كه تيايهتي و فهرماني پئ كراوه.
وه پهناٽ پئ دهگرين له خراپهي ئهم بايهو ئهو خراپهيهي كه
تيايهتي و خراپهيهي ئهوهي فهرماني پئ كراو كه بيكات.

پارانتهوهي كاتي ههورهگرمه (الرعد)

عبدالله ي كوري الزبير (رهزاي خوايان لئ بيت) ئهگهر گوئي له
ههورهگرمه بوايه وازي له قسه كردن دههيناو دهيفه رموو:
«سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ» (٣٤١)
واته: پاكي و بي گهردي بوئهو خوايهي ههورهگرمه ته سبيحات و
ستايشي دهكات. وه فريشته كانيش له ترسي ئهو ته سبيحاتي
دهكهن .

له پارانتهوهكاني داواي باران بارين كردن (الاستسقاء)

١- «اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا مُغِيثًا مَرِيئًا مَرِيئًا. نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ عَاجِلًا
غَيْرَ آجِلٍ» (٣٤٢)
واته: خوايه بارانمان بو بارينه بارانيكي به ليژمهي ئاساني
سهوزكهرى گژوگياو به سوودي بي زيان. بهم زوانه و داواي
مهخه بو مان.

(٣٤١) الموطأ ٩٩٢/٢ وقال الألباني: صحيح الإسناد موقوفاً.
(٣٤٢) أبوداود ٣٠٣/١ وصححه الألباني في صحيح أبوداود ٢١٦/١.

۲- « اَللّٰهُمَّ اغْنِنَا. اَللّٰهُمَّ اغْنِنَا. اَللّٰهُمَّ اغْنِنَا » (۳۴۳)

واته: خوايه بارانمان بۆ ببارينه و فريامان بکهوه،.....

۳- « اَللّٰهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ. وَبِهَائِمَكَ. وَاَنْشُرْ رَحْمَتَكَ. وَاَحْيِي بَلَدَكَ الْمَيِّتَ » (۳۴۴)

واته: خوايه بهنده کانت تیر ئاوبکه. ههروهها گیانله بارانیش. وه بهزهیی خۆت بلأوبکه رهوه و شاره مردووه کهت زیندوو بکه رهوه.

له کاتی باران باریندا

« اَللّٰهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا » (۳۴۵)

واته: خوايه بارانیکی به لیژمه ی به سوود بیّت.

ذیکری دوا ی بارینی باران

« مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ » (۳۴۶)

واته: بارانمان بۆ باری به فهزل و سوۆزو پهحمهتی خوا ی گه وره وه.

(۳۴۳) البخاري ۲۲۴/۱ و مسلم ۶۱۳/۲.

(۳۴۴) ابوداود ۳۰۵/۱ و حَسَنَةُ الألباني في صحيح أبي داود ۲۱۸/۱.

(۳۴۵) البخاري مع الفتح ۵۱۸/۲. وه به (اللهم صيبا هنيئا) هاتووه. أخرجه أبو داود

(۵۰۹۹) و صححه الألباني في صحيح سنن أبي داود

(۳۴۶) البخاري ۲۰۵/۱ و مسلم ۸۳/۱.

لهو پارانہ وانہی کہ بو خوش کردنہ وہی

باران دہوتری (الاستحاء)

« أَللّٰهُمَّ حَوَالِنَا وَلَا عَلَيْنَا. أَللّٰهُمَّ عَلَيِ الْآكَامِ وَالظَّرَابِ. وَبُطُونِ الْأُودِيَةِ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ ». (۳۴۷)

واته: خوايه له چوار دهورمان بيبارينه و له سهرمان مه بيارينه،
خوايه بيبه بو سهرگردو كورته شاخ و ناو شيوو دوله كان و
شويني پوواني دارو دره خته كان.

له كاتي ته ماشا كرنی مانگ (القمر) دا

« أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ شَرِّ هَذَا الْغَاسِقِ إِذَا وَقَبَ ». (۳۴۸)

واته: په نا ئه گرم به خواي گه وره له خراپه ي ئه م تاريخي يه ي
شه و كه داديت.

له كاتي بينيني هه يفا (مانگي يهك شهوه) (الهلال) دا

« اللَّهُ أَكْبَرُ. أَللّٰهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ. وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ.
وَالتَّوْفِيقِ لِمَا تُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى. رَبَّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ ». (۳۴۹)

(۳۴۷) البخاري ۱ / ۲۲۴ و مسلم ۲ / ۶۱۴.

(۳۴۸) أخرجه الترمذي (۳۰۲/۹ تحفة) والحاكم في المستدرک من حديث عائشة. قال

الترمذي: حديث حسن صحيح، انظر مختصر تفسير ابن كثير ۳ / ۶۹۵: وقال

الحاكم: صحيح الإسناد. وأخرجه من حديثه أيضا النسائي انظر (تحفة

الذاكرين) ص ۱۷۷ وهو حديث حسن. وصححه الألباني. انظر السلسلة

الأحاديث الصحيحة (۱/۶۴۷).

(۳۴۹) الترمذي ۵ / ۵۰۴ والدارمي بلفظه ۱ / ۳۳۶ انظر صحيح الترمذي ۳ / ۱۵۷.

واته: خوا گوره یه. خویاه ئەم مانگه بیهینه ره وه به سه رماندا به
 ناشتی و ئاسایش و ئیمان و به کامه رانی و ئیسلامه تی یه وه و به
 ته و فیک و یارمه تی دانت بو ئەو شته ی په روه ردگار تو پیت
 خوشه و پی ی رازیت. (ئهی مانگ) په روه ردگاری ئیمه و
 توش (الله) یه.

به رۆژوو بوون

- ۱- « پارشیوبکه ن چونکه له پارشیودا به ره که ت هیه » (۳۵۰)
- ۲- ئەگه ر به رۆژوو بوویت و جوینیان پی دایت (یان شه ریان
 پی فرۆشتی) بلی: « **إِنِّي صَائِمٌ. إِنِّي صَائِمٌ** » (۳۵۱)
- واته: من به رۆژووم. من به رۆژووم.
- ۳- « پیغه مبه ر (ﷺ) له سه ر چه ند ده نکه خورمایه کی نه رم و
 پیگه یشتوو (**رُطَبٌ**) به ربانگ ده کرده وه پیش ئەوه ی نوێژ بکات.
 ئەگه ر نه بوایه به خورمای ووشک (**تمرات**). ئەگه ر نه بوایه به چه ند
 مشتیک له ئاو » (۳۵۲)

له کاتی به ربانگ کردنه وه دا

« **ذَهَبَ الظَّمْأُ وَابْتَلَّتِ العُرُوقُ. وَثَبَتَ الأَجْرُ إِنْ شاءَ اللهُ** » (۳۵۳)

-
- (۳۵۰) البخاري ۱۲۰/۴ و مسلم (۱۰۹۵) عن أنس (ﷺ).
 - (۳۵۱) البخاري مع الفتح ۱۰۳/۴ و مسلم ۸۰۶/۲.
 - (۳۵۲) حسن صحيح (صحيح سنن أبي داود ۴۴۸/۲).
 - (۳۵۳) أخرجه أبو داود ۳۰۶/۲ وغيره. وانظر صحيح الجامع ۲۰۹/۴.

واته: تینوویه‌تی پۆیشت وده‌ماره‌کان ره‌وینه‌وه‌و
پاداشته‌که‌شمان چه‌سپاوه‌و مسوگه‌ره‌ به‌ ویستی خوی گه‌وره‌.

نزاو پارانه‌وه‌ نه‌گه‌ر له‌ لای نه‌هل و خیزانی

مالیک به‌ربانگت کرده‌وه

« أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ. وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ. وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ
الْمَلَائِكَةُ ». (۳۵۴)

واته: یاخوا پۆژووه‌وانان له‌ لاتان به‌ربانگ بکه‌نه‌وه‌و خواناس و
بی‌گوناهان له‌ خواردنتان بخۆن و مه‌لائیکه‌ت بۆتان بیارینه‌وه‌.

نزاو پارانه‌وه‌ی پۆژووه‌وان نه‌گه‌ر

خواردنیان هیناو نه‌یشکاند

« إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ فَلْيُجِبْ. فَإِنْ كَانَ صَائِمًا فَلْيُصَلِّ. وَإِنْ كَانَ
مُفْطَرًا فَلْيُطْعَمْ ». (۳۵۵)

(۳۵۴) سنن أبي داود ۳/۳۶۷. وابن ماجه ۱/۵۵۶. والنسائي في عمل اليوم والليلة
برقم (۲۹۶-۲۹۸). وه ده‌قه‌که‌ی وایه‌ که‌ پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) نه‌مه‌ی فه‌رموو کاتئ
به‌ربانگی له‌ لای خیزانی مالیک کرده‌وه/ وصحه‌ الالبانی فی صحیح ابی داود
۷۳۰/۲.

(۳۵۵) مسلم ۲/۱۰۵۴.

تیبینی: دروسته‌ نه‌گه‌ر پۆژووی سوننه‌تی گرتبوو وه‌ ده‌عوته‌ کرا بۆ خواردنی‌که‌ که‌
پۆژووه‌که‌ی بشکینیت و خوی له‌مه‌دا سه‌رپشکه‌ /مسلم ۱۹۵۰-۱۹۵۱
والترمذی وغیره. وانظر إرواء الغلیل (۹۶۵).

واته: ئەگەر یهكك له ئیوه بانگ كرا بۆ دهعهوتیك با بچیت. ئەگەر به پۆژوو بوو ئەوا با بیاریتهوه بویان به بهرەكەت و ئەگەر به پۆژوو نهبوو بابخوات.

نزاو پارانهوهی شهوی قهدر (لیلة القدر)

«اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوفٌ [كَرِيمٌ] تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي.» (٣٥٦)

واته: خوايه تو لی بووردهو بهخشندهیت و لی بووردنت پی خوشه. ساخوايه لی خوش بهو لی ببوره.

ئەگەر نیازی قوربانی کردنت هه بوو

«إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ. فَأَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُضَحِّيَ. فَلَا يَمَسُّ مِنْ شَعْرِهِ. وَلَا مِنْ بَشْرِهِ شَيْئًا.» (٣٥٧)

واته: ئەگەر (ده) پۆژی یهكهمی مانگی (ذی الحجّة) هات و دهستی پی کردو یهكك له ئیوه ویستی و ابوو كه قوربانی بکات با هیچ دهست نه دات له موو نینۆکی و لی نه کاتهوه.

(٣٥٦) صحیح (صحیح ابن ماجه ٣٢٨/٢) بدون لفظ: «کریم». والترمذی

(صحیح الترمذی) (٢٧٨٩) بهذا اللفظ وصححه الألبانی.

(٣٥٧) مسلم (١٩٧٧) وأبو داود (٢٧٩١) والنسائي (٢١١/٧ و ٢١٢) وغيره

عن ام سلمة (رضي الله عنها).

له کاتی سهربرین و قوربانیدا

« بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، [اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ] . اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي » . (۳۵۸)

واته: به ناوی خواو خوا گه وره یه. خواجه له تووه یه و بو تو یه. خواجه لیّم و هر گره و لیّم قبول بکه.

ته کبیر کردن بو جه ژنه کان

کاتی ته کبیر کردن له جه ژنی ره مه زاندا له کاتی دهر چونه وه یه بو نویژ تا نویژ ته واو ده بی و له جه ژنی قوربانیشدا له به ره به یانی پوژی عه ره فه وه یه تا کو تایی پوژی (آیام التشریق) . (۳۵۹)

به م شیوازانه:

۱- « اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ . لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ . وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ .
وَلِلَّهِ الْحَمْدُ » . (۳۶۰)

۲- « اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ . وَاللَّهُ الْحَمْدُ . اللَّهُ أَكْبَرُ وَأَجَلُّ .
اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَيَّ مَا هَدَانَا » . (۳۶۱)

(۳۵۸) مسلم ۱۵۵۷/۳ والبیهقی ۲۸۷/۹ وما بین المعکوفین للبیهقی ۲۸۷/۹ وغیره
والجملة الأخيرة سقتها بالمعنى من رواية مسلم.

(۳۵۹) انظر (سلسلة الأحاديث الصحيحة) (۱۷۰) ومجموع الفتاوى ۲۲۰/۲۴ وانظر
سبل السلام ۷۱/۲-۷۲.

(۳۶۰) رواه ابن أبي شيبة ۱۶۸/۲ بإسناد صحيح موقوفاً على ابن مسعود (رضي الله عنه).
وصححه الألباني في الإرواء ۱۲۵/۳.

(۳۶۱) رواه البيهقي ۳۱۵/۳ وسنده صحيح موقوفاً على ابن عباس
(رضي الله عنهما).

واته: خوا گه وره یه، خوا گه وره یه، خوا گه وره یه و ستایش بو
خوایه. خوا گه وره یه و خاوه نی شکوو ریژه. خوا گه وره یه له سهر
ئه وه ی ریڼمایي کردوین.

۳- ((اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيراً)) (۳۶۲)

تیبینی: ته کبیر کردن له جه ژن دا له هموو کاته کانی دا
(که دیاری کراوه) سوننه ته و تایبته نی یه به دوا ی نویژه
فهرزه کانه وه و به س. وه دروسته که دهنگی هه لپری.

جه ژنه پیروژه کردن

((تَقَبَّلَ اللَّهُ مِنَّا وَمِنْكَ)) (۳۶۳)

واته: خوا له ئیمه و له توشی قبول بکات.

پوژوووه سوننه ته کان

۱- شهش پوژ له مانگی شه وال (شه شه لآن): پیغه مبهری خوا (ﷺ)
ده فهرمویت: ((هر که سیك مانگی ره مه زان بگریت و به دوا ی دا شهش
پوژ له مانگی شه وال بگریت و هکو پوژووی ساله که وایه)) (۳۶۴)

(۳۶۲) أخرجه عبدالرزاق ومن طريقه البيهقي في (السنن الكبرى) ۳/۳۱۶ بسند صحيح.

(۳۶۳) قال أحمد: اسناد حديث أبي أمامة جيد. وانظر (الجواهر النقي) ۳/۳۲۰ وقال

السيوطي في (الحاوي) ۱/۸۱: إسناده حسن. وقال ابن حجر: ورويناه في

(المحاملات) بإسناد حسن عن جبير ابن نفير من فعل الصحابة ايضاً / (فتح

الباري) ۲/۴۴۶.

(۳۶۴) مسلم ۲/۸۲۲ وغيره.

- ۲- (نۆ) پۇژى يەكەمى مانگى (ذى الحجّة) نۆمىنەى حاجيان. (۳۶۵)
- ۳- مانگى موحەپرەم: « چاكتىن پۇژوو دواى پەمەزان مانگى موحەپرەمە...». (۳۶۶)
- ۴- مانگى شەعبان. (۳۶۷)
- ۵- دووشەممەو پىنج شەممەى ھەموو ھەفتەيەك. (۳۶۸)
- ۶- پۇژە سىپىيەكان (أيامُ البيض) واتە: (۱۵، ۱۴، ۱۳) ى ھەموو مانگىك (مەبەست مانگى كۆچىيە). (۳۶۹)
- ۷- پۇژا نا پۇژىك: « لەپۇژووى داود پىغەمبەر (عليه الصلاة والسلام) چاكتى نىيە كە نىوہى سالى دەگرت. پۇژىك بگرەو پۇژىك بشكىنە ». (۳۷۰)

(۳۶۵) ابوداود ۸۱۵/۲ وغىرە ھو ھىث حَسَن.

(۳۶۶) مسلم ۸۲۱/۲ وغىرە.

(۳۶۷) البخارى ۲۱۳/۴ ومسلم ۸۱۱/۲.

(۳۶۸) رواه أبو داود (۲۴۳۶) والترمذى والنسائى وابن ماجه بألفاظٍ مختلفَةٍ ھو ھىث صحىح. انظر صحىح أبى داود (۲۱۲۸). والإرواء ۱۰۵/۴-۱۰۶.

(۳۶۹) مسلم ۸۱۸/۲ وغىرە عن أبى قتادة. تېبىنى: بۇيە پىئى دەوترى (أيامُ البيض) چونكە مانگ لەو سى شەوھىدا زۇر پووناكەو ديارە.

(۳۷۰) البخارى ۲۲۴/۴ ومسلم ۸۱۷/۲.

تېبىنى: ئەمەش بە مەرچىك شەرع پازى بىت پىئى و نەكەوئتە ئەو پۇژانەى كە دوست نىيە بە پۇژوو بىت تىايدا ھەك: (جەژن - أيامُ التَّشْرِيقِ - پۇژى ھەينى بە تەنھا - پۇژى شەممە (مەگەر بۇ فەرز بىت) - ... ھتد).

۸- پۆژووی عەرەفە: « پۆژووی پۆژی عەرەفە خوی گەرە دەیکاتە مایە سیرینەوہی گوناہی سالیکی پيشووی وە سالیکی دوایی ». (۳۷۱)

۹- پۆژووی عاشورا واتە (۱۰) ی مانگی مەحرەم: «... وە پۆژووی پۆژی عاشورا خوی گەرە گوناہی سالیکی پيشووی پی دەسپیتەوہ ». (۳۷۲)

لە کاتی توورەبووندا

بلی: « أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ». (۳۷۳)

واتە: پەنا دەگرم بە خوی گەرە لە شەیطانی نەفرەت لی کراو و دوورخراو لە رەحمەتی خوا.

ئەگەر کەسیکی تووش بوو بە بە لایەکت بینی

بلی: « أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ. وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلاً ». (۳۷۴)

واتە: ستایش بو ئەو خویەیی منی پاراست لەوہی تووشی توی کردوہو فەزلی منی داوہ بەسەر زۆریک لە دروست کراوہ کادی دا.

(۳۷۱) مسلم ۸۱۸/۲.

(۳۷۲) مسلم ۸۱۸/۲. پیغەمبەر (ﷺ) دەیەم پۆژی گرت و فەرمووی ئەگەر سالیکی تر

بمیںم نۆیەمیش دەگرم، بەلام ئەوہوو لە سالی داہاتوودا وەفاتی کرد. وە

دەیفەرموو (پۆژی عاشورا بە رۆژووبن و موخالەفە جۆلەکە بکەن بەوہی

لەگەلی دا رۆژیک لە پيشی یەوہ یان لە دوایەوہ بە رۆژووبن). رواہ مسلم (۱۱۳۳).

(۳۷۳) البخاری ۹۹/۷ و مسلم ۲۰۱۵/۴.

(۳۷۴) ھەرکەسی ئەمە بلی لەو بە لایەیی تووش نابێ / الترمذی ۴۹۴/۵ و ۴۹۳/۵ وانظر

صحيح الترمذی ۱۵۳/۳.

ووتارى پيويستى (خُطبةُ الحاجة)

« إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ نَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ
أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا
هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ
مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. »

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ

إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴾ (آل عمران: ١٠٢)

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ
مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ
وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ (النساء/١)

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ
أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾.
(الأحزاب: ٧٠-٧١)

أما بعدُ فإنَّ أصدقَ الحديثِ كتابُ اللهِ، وخيرَ الهدي هديُّ

مُحَمَّدٌ (ﷺ)، وَشَرَّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا، وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ، وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ. (۳۷۵)

واته: سوپاس و ستایش بؤ خواجه، ستایشی دهکین و داوی کومهکی و لی خوش بوونی لی دهکین. وه پهنا دهگرین به خوا له خراپی دهروون و کرده وه کانمان، هر که سیک خوا رینومایی بکات گومرا کهری نییه و که سیک گومرا بییت رینمایی کهری نییه، وه شایه تی ددهم که هیچ په رستراویک نییه به هق جگه له (الله). تاکی بی هاوبه شه، وه شایه تی ددهم که موحه ممد (ﷺ) بهنده و نیردراوی خواجه.

(نهی نهوانه ی ئیماننان هیناوه ته قوا خوی بکن به ته قوایه کی هق و مه شمرن به موسلمانیتی نه بییت } واته: به رده وام پاریزگاری ئیسلامه تی خوتان بکن {). (۳۷۶)

(۳۷۵) نه مه بریتییه له دهقی نه و وتاری پیویستییه کی پیغهمبه ر (ﷺ) ده یکرده دستپیکی ووتاره کانی و فیری هاوه له کانی شی ده کرد. نه و وتاره (شهش) که له هاوه لان (رهزای خویان لی بییت) گپراویانه ته وه و کومه لیک له پیشه وایانی فرموده له (مصنف) ه کانیاندا ده ریان هیناوه له وانه: امام احمد (۲۷۲/۵) و مسلم فی (صحیحه) (۶۶۷/۵۹۲/۲) و ابوداود و النسائی و ابن ماجه و الحاکم و الطیالسی و فی (صحیح النسائی) (۱۳۳۱) و فی (المشکاة) (۳۱۴۹) و (الکلم الطیب) (۲۰۵).

(۳۷۶) مختصر تفسیر ابن کثیر (۳۰۳/۱).

(ئەى خەلكىنە تەقواى پەروەردگارتان بكنە و پەرسىشى بۇ ئەنجام بىدەن، ئەو خوايەى كەوا بەدى هېناون لە يەك نەفس (كە ئادەمە **عليه الصلاة والسلام**) . وە لەو نەفسە خىزانەكەى بۇدروست كرد(كە حەواء)ە. وە لەو دووانە چەندەها پياوان و ئافرەتانى رەنگ و زووبان جياوازى دروست كردو خستەوہ. وە تەقواى ئەو خوايە بكنە كە داواى پىدەكەن و لىى دەپارپىنەوہ، وە پارىزگارى سىلەى رەحم بكنە لە نىوانتاند، بە راستى خواى گەورە ئاگادارە بەسەرتانەوہ). (۳۷۷)

(ئەى ئەوانەى ئىمانتان هېناوہ تەقواى خوا بكنە و ووتەيەكى راست و تەواو بلىن تا خواى گەورە كارەكانتان بۇ چاك بكات بەرەو صەواب و لە گوناھەكانتان دەبورىت، وە ھەر كەسىك گوى رايەلى خواو پىغەمبەرەكەى **(ﷺ)** بكات بە راستى بردويەتىيەوہ بە بردنەوہيەكى گەورە). (۳۷۸)

پاشان راستىن ووتەو فەرموودە كىتابەكەى خوايەو چاكتىن رىنموى رىنومايى پىغەمبەرە **(ﷺ)**، وە خراپتىنى كاروبارەكان تازە گەرىيەكانىتى، وە ھەموو تازەگەرىيەكيش لە دىندا (كە تىايدا نەبىت) داھىنراوہ، وە ھەموو داھىنراويكىش گومرايىيەو ھەموو گومرايىيەكيش لە ئاگردايە.

(۳۷۷) مختصر تفسير ابن كثير(۱/۳۵۴).

(۳۷۸) مختصر تفسير ابن كثير(۳/۱۱۶).

نهو ذیکرهی له دانیشتگا (مه جلیس) دا دهووتری

له ابن عمرهوه فهرموویهتی: پیغه مبهری خوا (ﷺ) پیش نهوهی ههستی له مه جلیسیکدا دهیانژمارد سه د جار دهیغه رموو: « رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْغَفُورُ » (٣٧٩)

واته: په روهردگار لیم خوش بهو گه رانه وهم لی وهر بگره به راستی تو توبه وهرگری لی بووردهیت.

که فارهتی دانیشتگا (مه جلیس)

« سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ » (٣٨٠)

واته: خوايه پاک و بی گهردی و ستایش بو توبه. شایه تی ددهم که هیچ په رستراویک نییه به ههق جگه له تو، داواوی لی خوشبوونت لی ده کهم و ده گه ری موه بو لات.

(٣٧٩) الترمذی وغیره وانظر صحیح الترمذی ١٥٣/٣ و صحیح ابن ماجه ٣٢١/٢ و لفظه للترمذی.

(٣٨٠) هه رکه سیک له مه جلیسیکدا دابنیشتی و زور هه له و قسه ی بی بایه خی تیدا بکات و پیش نهوهی لهو مه جلیسه ههستی بلتی... (فه رمووده که).. نیلا خوا له تاوانی نهو مه جلیسه ی خوش ده بی / أخرجه أصحاب السنن وهو صحیح، وانظر صحیح الترمذی ١٥٣/٣. وه چه سپاوه که عائیشه (په زای خوا ی لی بییت) فه رموویه تی: پیغه مبهر (ﷺ) له هیچ مه جلیسیکدا دانه نیشتووه و قورئانی نه خویندوه و نویتزیکی نه کردوه نیلا نهوهی بهم ووشانه کوتایی پی هی ناوه... فه رمووده که... أخرجه النسائي في عمل اليوم واللييلة برقم (٣٠٨) وأحمد ٧٧/٦٠ وصححه الدكتور فاروق حمادة في تحقيقه لعمل اليوم واللييلة للنسائي ص / ٢٧٣.

پارانہ وہی دواى دانىشتن

«اللَّهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا تَحُولُ بِهِ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ. وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ جَنَّتِكَ. وَمَنْ اليَقِينِ مَا تُهَوِّنُ بِهِ عَلَيْنَا مَصَائِبَ الدُّنْيَا. اللَّهُمَّ مَتَّعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقُوَاتِنَا مَا أَحْيَيْتَنَا. وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا. وَاجْعَلْ ثَأْرَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمْنَا وَانصُرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا. وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا. وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّنَا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا. وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا» (۳۸۱)

واته: خوايه له ترسى خوت ئه وهنده مان به سهردا به ش بکه که دورمان بخاته وه له سه ريچی کردنت. وه له گوی پايه لی خوت ئه وهنده مان پی ببه خشه که بمانگه يه نيته به هه شته که ت. وه له دنيايي ئه وهنده مان پی ببه خشه که به لا و موسیبه ته کانی دنيا مان لا ئاسان بکات. خوايه کامه رانمان بکه به بیستن و بینین و هیزه کانمان تا ده مان ژیه نی و له دواى خو مان به میرات به جی ی بهیله بو که س و کارو نه وه کانمان. وه پق و توره ییمان پوو پی بکه ره ئه وه که سه ی سته می لی کردووین و سه رمان بخه به سه ر ئه وه دا دوژمنا یه تیمان ده کات. وه به لا و موسیبه تمان مه خه ره دینه که مانه وه و دنیا مه که به گه وره ترین خه فه تمان و مه یکه ره ئه وپه ری زانستمان و خوايه که سی که ده سه لا تدار مه که به سه رماندا که ره حمان پی ناکات و به زه یی نایه ته وه پیماندا.

(۳۸۱) الترمذی ۵۲۸/۵ والحاکم ۲۵۸/۱ وصححه ووافقه الذهبي. وابن السني

برقم (۴۴۶) وانظر صحيح الترمذی ۱۶۸ / ۳ وصحيح الجامع ۴۰۰/۱.

نُهْگەر که سیک پی ووتی خوا لیت خوش بیت (غفر الله لك)

له (عبدالله ی کوری سرجس) هوه ده فهرمویت: هاتم بو خزمه تی پیغه مبهر (ﷺ) و له و خوار دنه که یم خوار دو پیم ووت: (غفر الله لك) یا رسول الله (خوا لیت خوش بیت ئه ی پیغه مبهری خوا. ئه ویش فهرمووی: « وَلَكَ » واته: وه له توش خوش بیت. (۳۸۲)

نُهْگەر که سیک چاکه یه کی له گه لدا کردیت

(هر که سیک چاکه یه کی له گه لدا کراو به بکه ری چاکه که ی ووت: « جَزَاكَ اللهُ خَيْرًا » واته: خوا پاداشتی چاکه ت بداته وه. ئه واه ئه وپه ری سوپاس و ستایشی کرد وه). (۳۸۳)

ئهو ذیکره ی که خوا ده تپاریزی به هویه وه له (ده ججال)
« مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ عُصِمَ مِنَ الدَّجَالِ » (۳۸۴).

(۳۸۲) أحمد ۸۲/۵ والنسائي في عمل اليوم والليلة ص (۲۱۸) برقم (۴۲۱) تحقيق الدكتور فاروق حمادة.
(۳۸۳) أخرجه الترمذي رقم (۲۰۳۵) وانظر صحيح الجامع (۶۲۴۴) وصحيح الترمذي ۲۰۰/۲.
(۳۸۴) مسلم ۵۵۵/۱. وه له ريوایه تی کدا: « مِنْ آخِرِ الْكَهْفِ » . واته: له کوتایى سوره تی (الکھف) ۵۵۶/۱.

واته: هر كه سيك (ده) نايه تي سه ره تاي سوره تي (الكهف)
له بركات له ده جال ده پاريزيت.
وه په نا گرتن به خوي گوره له ناشووبه ي ده جال له دوي
ته حيا تي كو تاي هموو نويزي كه وه. (٣٨٥)

نه گهر كه سيكت له بهر خوا خوش ويست

پي بلي: ((اِنِّي اُحِبُّكَ فِي اللّٰهِ)) . (٣٨٦)

واته: من له بهر خوي گوره تو م خوش ده وي ت.

نه گهر موسلمانيك پي ووتی من له بهر خوا

خوشم ده وي ت

پي بلي: ((اُحِبُّكَ الَّذِي اُحْبَبْتَنِي لَهُ)) . (٣٨٧)

واته: نهو خوايه خوشي بووي ت كه منت له بهر نهو خوش
ده وي .

-
- (٣٨٥) بروانه فرموده يه كه م و دوهم و سي يه مي لاپره (٨٧) ، (٨٨) .
(٣٨٦) اخرجه ابوداود ٣٣٣/٤ وحسنه الالباني في صحيح ابي داود ٩٦٥/٣ .
(٣٨٧) اخرجه ابوداود ٣٣٣/٤ . وحسنه الالباني في صحيح ابي داود ٩٦٥/٣ .

نُهْگەر موسلمانیک پی کهنی

پی بلی: « أَضْحَكَ اللَّهُ سِنَّكَ » (۳۸۸)

واته: یاخو ههردهم له پی کهنین و دل خوشی دا بیت.

نُهْگەر کهسیک پارهو سامانی خسته رووت

پی بلی: « بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ » (۳۸۹)

واته: خوی گهوره فهرو بهرکهت بخاته خیزان و مال و

سامانتهوه.

نزاو پارانتهوه بو خاوهن مال له کاتی قهرز گهراندنهوهدا

« بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ. إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلْفِ الْحَمْدُ
وَالْأَدَاءُ » (۳۹۰)

واته. خوا بهرکهت بخاته ناو خیزان و سامانتهوه. به راستی

پاداشتی قهرز دان سوپاس و ستایش کردن و قهرز گهراندنهوهیه

وهک خوی.

(۳۸۸) رواه البخاري الفتح (۳۶۸۳) ومسلم في فضائل الصحابة (۲۳۹۶) عن سعد بن
أبي وقاص (رضي الله عنه).

(۳۸۹) البخاري مع الفتح ۸۸/۴.

(۳۹۰) أخرجه النسائي في عمل اليوم والليلة ص (۳۰۰) وابن ماجه ۸۰۹/۲ وانظر

صحيح ابن ماجه ۵۵/۲. وفي روايته: «... إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلْفِ الْوَفَاءُ وَالْحَمْدُ»

حديث حسن. واته: ... پاداشتی قهرز گهراندنهوه وهفاو سوپاس کردنه

لهسهری.

نزاو پارانهوهی ترسان له هاوبهش دانان بو

خو(الشرك)

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ. وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ.» (٣٩١)

واته: خوايه پهنا ت پى ئهگرم لهوهى كه هاوبهشت بو دابنيم و ئاگادار بم پى، وه داواى ليخوشبوونت لىدهكه لهوهى كه نايزانم و ئاگادار نيم پى.

كه فارهتى سويند خواردن به غهبرى خوا

(ههر كه سى سويندى خواردو وتى به لات و عوزا (٣٩٢) با بلى: « لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ » . وه ههر كه سىك به هاوپىكهى ووت: وه ره با قومارت لهگهه بكهه با خيريك بكات). (٣٩٣)

(٣٩١) أحمد ٤٠٣/٤ وغيره وانظر صحيح الجامع ٢٣٣/٣ وصحيح الترغيب والترهيب للالباني ١٩/١.

(٣٩٢) كه ئهه دووانه ناوى دوو بت و پهستراوى سهردهمى نهقامى بووه، وه بىگومان سويند خواردن به ههرشتىكى تر(جگه لهخواى پهروهردگار) هه مان حوكمى ههيهو دروست نىيهو هه مان كه فارهتى دهوى.

(٣٩٣) البخاري ٤٦٧/١١ ومسلم (١٦٤٧) عن أبي هريرة (رضي الله عنه).

چي دهليٰ نه گهر ديار يبهك يا خير يكي دا به كه سيك و نه ويش پارايه وه بوي يان نه گهر يه كي پي ويوتى: (بارك الله فيك)

عائيشه (رهزاي خواي لي بيت) فهرموويه تي: مهريكيان به ديارى هينا بو پيغه مبهري خوا (ﷺ)، نه ويش فهرمووي: به شي بكه. وه عائيشه (رهزاي خواي لي بيت) كاتيڪ خزمه تكاره كه ي ده گه پرايه وه له ماله كان دهيفه رموو: وتيان چي؟ دهيفه رموو: ده يانوت: (بارك الله فيكم) واته: خوا به ره كه ت بخاته ناوتان. عائيشه ش دهيفه رموو: ((وفيهم بارك الله) نرد عليهم مثل ما قالوا و يبقى اجرنا لنا)). (٣٩٤)

واته: خواي گه وره به ره كه ت برثي به سهر نه وانيشدا، چي يان ووت پي يان ده ليينه وه وه پاداش ته كه شمان بو خو مان ده مي نيته وه.

پارانه وه ي به دل دا هاتني ره شبيني وشوومي (الطيرة) ((اللهم لا طير الا طيرك. ولا خير الا خيرك. ولا اله غيرك)) (٣٩٥)

(٣٩٤) أخرجه ابن السني ص (١٣٨) برقم (٢٧٨) وانظر الوابل الصيب لابن القيم ص (٣٠٤) تحقيق بشير محمد عيون.

(٣٩٥) أحمد ٢٢٠/٢ وابن السني برقم ٢٩٢ وصححه الالباني في الاحاديث الصحيحة ٥٤/٣ رقم (١٠٦٥) / به لام گه شبيني (الفال) پيغه مبهري (ﷺ) پي وي خوش بو وه، بويه وشه يه كي خوشي له كا براهه ك بيست و پي وي خوش بو وه فهرمووي: ((أخذنا فآلك من فيك)) واته: وشه يه كي گه شبينا وي مان له ده مي خوته وه وه رگرت) / ابو داود وأحمد. وصححه الالباني في الصحيحة ٣٦٣/٢ عند أبي الشيخ في أخلاق النبي (ﷺ) ص (٢٧٠).

پارانہوہی سوار بوونی وولآغ یان نامیری گواستنہوہ

« بِسْمِ اللَّهِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ. ﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ* وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ. اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ. سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. » (۳۹۶)

واته: به ناوی خوا. ستایش بو خوا. پاکى و بى كه م و كورتى و گه وره یی بو ئەو خوایهی ئەمەى بو ژیربار خستوین و ئیمه دسته لاتمان نه بوو به سه ری دا، وه ئیمه (له پوژی دواى دا) بو لای په روه دگارمان ده گه ریینه وه. سو پاس و ستایش بو خوا... خوا گه وره یه... پاکى و بى كه م و كورتى و گه وره یی بو تو یه خوایه من سته م له نه نفسی خو م كردوو وه لی م خو ش به. به راستی كه س له گونا ه خو ش نابى جگه له تو.

نز او پارانہوہی چوون بو گەشت (سه فەر)

۱- « اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُ أَكْبَرُ. ﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ* وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ﴾ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى. وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى.

(۳۹۶) أبوداود ۳/۳۴ والترمذی ۵/۵۰۱ وانظر صحيح الترمذی ۳/۱۵۶.

اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَأَطْوِرْ عَنَّا بُعْدَهُ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ
فِي السَّفَرِ. وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ.
وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ. وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ».

وه ئه گهر گه پرایه وه له سه فهر ده یلیته وه وه ئه مه ی بۆ زیاد ده کات:
«آیون. تائبون. عابدون. لربنا حامدون» (۳۹۷)

واته: خوا گه وره یه ... پاکی و بی گهردی بۆ ئه و خوا یه ی ئه مه ی
بۆ ژیر بار خستووین و ئیمه ده سته لاتمان نه بوو به سه ری دا،
وه ئیمه (له پوژی دوا یی دا) بۆ لای په روه ردگارمان ده گه پری نه وه.
خوا یه له م گه شته ماندا داوا ی کرده وه ی چاک و په فتاری جوان و
ته قوات لی ده که یین و داوا ی کاریکت لی ده که یین که پی ی پازی
بیت. خوا یه ئه م گه شته مان بۆ ئاسان بکه و دووری یه که یمان بۆ
نزیک بخه ره وه. خوا یه تو ئاگات لی مانه له گه شته که ماندا و تو
پاریزه ری که س و کارمانی (که جیمان هیشتون). خوا یه په نات پی
ئه گرم له ناره حه تی و ناسووری گه شت و غه مباری رواله ت و شتی که
که غه مبارم بکات و خراب گه رانه وه بۆ مال و خیزان (به وه ی که
شتیکیان لی ببینم دل ته نگم بکات) ... گه راینه وه له بی ئاگایی
(به ویستی خوا). به ته وه به کردن و په رسته شه وه، ستایشی
په روه ردگارمان ده که یین.

(۳۹۷) مسلم ۹۹۸/۲. وفي رواية: «آيُونَ إِِنْ شَاءَ اللَّهُ...». وه پروانه ته فسیری

نایه تی (۱۲-۱۳-۱۴) ی سوره تی (الزخرف).

۲- له ئه‌بی هورهیرهوه (په‌زای خوای لی بیټ) ده‌فه‌رموئیت:
 پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) ئه‌گه‌ر سه‌فه‌ری بکر دایه‌و سواری وولاغه‌که‌ی
 ببوایه ده‌یفه‌رموو: « أَللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي
 الْأَهْلِ. اللَّهُمَّ اصْحَبْنَا بِنُصْحِكَ. وَاقْلِبْنَا بِذِمَّةِ. اللَّهُمَّ ازْوِ لَنَا الْأَرْضَ.
 وَهَوِّنْ عَلَيْنَا السَّفَرَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ.
 وَكَآبَةِ الْمُنْقَلَبِ ». (۳۹۸)

واته: ئه‌ی خوایه تو ئاگادارمی له گه‌شته‌که‌مداو ئاگاداری
 که‌سوکارمی. خوایه به‌ ئاموژگاری خوټ ئاگات لیم بیټ و به
 چاودی‌ری خوټ بمانگی‌ره‌وه مه‌نزلگا. خوایه زه‌ویمان بو بینه‌وه
 یه‌ک و گراندی و نار‌ه‌حه‌تی گه‌شتمان له‌سه‌ر ئاسان بکه، خوایه من
 په‌نات پی‌ده‌گرم له‌ ناسو‌ری گه‌شت و به‌ غه‌مباری گه‌رانه‌وه.

ئه‌وشتانه‌ی په‌نا ده‌گری به‌ خوای گه‌وره‌لی‌ی له‌ گه‌شتدا

له‌ عبدالله ی کوری سرجس (په‌زای خوای لی بیټ) ده‌فه‌رموئیت:
 (كان رسول الله (ﷺ) إذا سافر يتعوذ من وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ
 الْمُنْقَلَبِ، وَالْحَوْرِ بَعْدَ الْكُورِ. وَدَعْوَةَ الْمَظْلُومِ، وَسُوءَ الْمَنْظَرِ فِي الْأَهْلِ
 وَالْمَالِ). (۳۹۹)

(۳۹۸) رواه الترمذي برقم (۳۴۳۸) و صححه الألباني في صحيح الترمذي برقم (۲۷۳۴).
 (۳۹۹) رواه مسلم ۱۱۱/۹ والنسائي ۲۷۲/۸.

واته: پیغهمبهری خوا (ﷺ) نه گهر سه فهری بکردایه پهنای ده گرت به خوی گهوره له ناسوری گهشت و غه مباری پوآلهت و گه پانه وه به غه مباری و له نوقسانی دوی زیاده (یان له خراپ بوونی کاروبارمان دوی چاک بوونی) (۴۰۰) وه له پارانه وهی ستهم لی کراوو خراپ گه پانه وه بو ناو کهس و کارو مال و سامان.

نزاو پارانه وهی چوونه ناو گوندیک یان شاریک

«اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَنَ. وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَنَ. وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضْلَنَ. وَرَبَّ الرِّيَّاحِ وَمَا ذَرِيْنَ. أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ. وَخَيْرَ أَهْلِهَا. وَخَيْرَ مَا فِيهَا. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا. وَشَرِّ أَهْلِهَا. وَشَرِّ مَا فِيهَا.» (۴۰۱)

واته: خوییه په روهردگاری ههوت ئاسمانه کان و ئه وهی سیبهری بو ده کات، وه په روهردگاری ههوت چینه کهی زهوی و ئه وهی ههلی گرتوووه. په روهردگاری شهیطانه کان و ئه وانه ی گومرایان کردوون. په روهردگاری (با) کان و ئه وهی له گهال خویاندا ده یبهن. داوی خیر و چاکه ی ئه م گونده و چاکه ی خه لکه که ی و ئه و چاکه یهت لی ده که م که تیایدایه و په نات پی ده گرم له خراپه که ی و خراپه ی خه لکه که ی و خراپه ی ئه وهی تیایه تی.

(۴۰۰) انظر النهاية لابن الأثير ۱/ ۴۵۸.

(۴۰۱) الحاكم وصححه و وافقه الذهبی ۲/ ۱۰۰ وابن السني برقم (۵۲۴) وحسنه

الحافظ في تخريج الانكار. قال ابن باز: و رواه النسائي بإسناد حسن. انظر

تحفة الاخيار ص (۳۷). وصحيح الكلم الطيب ص ۶۷.

نزای چوونه بازار

« لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ. يُحْيِي وَيُمِيتُ. وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ. بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. » (٤٠٢)

واته: هیچ په‌رستراویک نی‌یه به هه‌ق جگه له (الله) تاکی بی‌هاوه‌له و مولک و ستایش بو‌ئوه و نه‌ژیه‌نی و نه‌مرینی و خوئی زیندوووه و هه‌رگیز نامری. خیرو چاکه به‌دهست ئه‌وه و به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌کدا به‌تواناو ده‌سته‌لات‌داره.

له کاتی هه‌لدیرانی نامیری سواری یان سه‌رسم

دانی‌دا

بَلِّیْ « بِسْمِ اللَّهِ » (٤٠٣)

واته: به‌ناوی خوی گه‌وره.

(٤٠٢) هه‌رکەسی ئه‌مه بللی هه‌زار هه‌زار (میلیونی‌ک) چاکه‌ی بو‌ده‌نوسری و هه‌زار هه‌زار گونا‌هی لی هه‌لده‌وه‌ری و هه‌زار هه‌زار پله به‌زده‌بیته‌وه لای خوی گه‌وره (وه ماییکی له به‌هه‌شت دا بو‌دروست ده‌کریت) / الترمذی ٢٩١/٥ والحاکم ٥٣٨/١ وحسنه‌ الالبانی فی صحیح ابن ماجه ٢١/٢ و فی صحیح الترمذی ١٥٢/٣. وانظر ترتیب احادیث صحیح الجامع الصغیر ٤١٣/٢ رقم (١٧).

(٤٠٣) ابوداود ٢٩٦/٤ وصحه‌ الالبانی فی صحیح ابي داود ٩٤١/٣.

نزاو پارانه وهی نهو کهسهی دهچیت بو گهشت

(المسافر) بو جیماو

«أَسْتَوِدِعُكُمْ اللَّهَ الَّذِي لَا تَضِيعُ وَدَائِعُهُ» (٤٠٤)

واته: نهتان سپیرم بهو خواجهی که سپارده زایه ناکات.

پارانه وهو ناموزگاری جیماو

بو نهو کهسهی دهچیت بو گهشت

١- «أَسْتَوِدِعُ اللَّهَ دِينَكَ. وَأَمَانَتَكَ. وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ» (٤٠٥)

واته: دین و نهمانهت و کوتایی کرده وهکانت دهسپیرم به خواجه گوره.

٢- «زَوَّدَكَ اللَّهُ التَّقْوَى. وَغَفَرَ ذَنْبَكَ. وَيَسِّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ» (٤٠٦)

واته: خواته قوات زیاد بکات و له گوناخت خوش بیئت وخیرو چاکهت بو ناسان بکات له هر جیگه و شوینیک بوویت.

(٤٠٤) أحمد ٤٠٣/٢ وابن ماجه ٩٤٣/٢ وانظر صحيح ابن ماجه ١٣٣/٢ وصحيح الجامع (٩٥٨).

(٤٠٥) أحمد ٤٩٩/٢ و الترمذي (٣٤٤٣) والنسائي في عمل اليوم والليلة (٥٢٣) وصححه الألباني في صحيح سنن الترمذي برقم (٢٧٣٨) وانظر صحيح الترمذي ١٥٥/٢ وه له ريوایه تیک دا: «..... وَآخِرُ عَمَلِكَ».

(٤٠٦) الترمذي. وانظر صحيح الترمذي ١٥٥/٣.

۳- له ئه‌بی هورهیرهوه (په‌زای خوای لی بی) پیاویک ووتی: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا من ئه‌مه‌ویت سه‌فه‌ر بکه‌م، سا ئاموژگاریم بکه‌. ئه‌ویش فه‌رمووی: « **عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ. وَالتَّكْبِيرُ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ** ». واته: ته‌قوای خوات هه‌بی‌ت و له‌سه‌ر هه‌موو به‌رزای‌یه‌ک ته‌کبیر (الله اکبر) بکه‌. جا کاتی پیاوه‌که پشتی هه‌لکردو پویش‌ت پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فه‌رمووی: « **اللَّهُمَّ اطْوِلْهُ الْأَرْضَ. وَهَوِّنْ عَلَيْهِ السَّفَرَ** ». واته: خوایه: زه‌وی بو بی‌نه‌وه یه‌ک و گه‌شت و سه‌فه‌ره‌که‌ی له‌سه‌ر ئاسان بکه‌. (٤٠٧)

ته‌کبیر کردن له به‌رزای‌یه‌و سه‌ره‌که‌وتن و

ته‌سبیح کردن له دابه‌زیندا

قال جابر (رضي الله عنه): « **كُنَّا إِذَا صَعَدْنَا كَبَّرْنَا. وَإِذَا نَزَلْنَا سَبَّحْنَا** ». (٤٠٨) واته: جابر (په‌زای خوای لی بی‌ت) ده‌فه‌رموویت: ئی‌مه‌ ئه‌گه‌ر به‌ شوینی به‌رزدا سه‌ره‌که‌وتینایه - **الله اکبر** - مان ده‌کردو ئه‌گه‌ر دابه‌زینایه - **سُبْحَانَ اللَّهِ** - مان ده‌کرد.

(٤٠٧) رواه الترمذي برقم (٣٤٤٥). وَحَسَنَهُ الْأَلْبَانِيُّ فِي صَحِيحِ التِّرْمِذِيِّ بِرَقْمِ (٢٧٤٠).

(٤٠٨) البخاري مع الفتح ١٣٥/٦.

پارانہ وہی گہشتیار نہ گہر

پارشویوی بہ سہردا ہات

« سَمِعَ سَامِعٌ بِحَمْدِ اللَّهِ. وَحُسْنِ بَلَاءِهِ عَلَيْنَا. رَبَّنَا صَاحِبِنِ وَأَفْضَلِ عَلَيْنَا عَائِداً بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ ». (۴۰۹)

واتہ: (سَمِعَ سَامِعٌ) شایہ تیگ ٹاگادار بوو شایہ تی دا لہ سہر ستایش کردنمان بو خوی گہورہ لہ بہر نیعمہ تہ کانی و چاک و تاقی کردنہ وہ مان. وہ مانای (سَمِعَ سَامِعٌ): واتہ: بیسہری ئەم ووتہ یہم گہ یاندنی بہ غہیری خوی و ئەویش و ہکو ئەمہی ووت بو ٹاگادار کردنہ وہ لہ سہر ذیکر کردن لہ پارشیوداو لہ سہر پارانہ وہ تیایدا. وہ پەرودرگار بمانپاریژہ و فہزلی خوتمان بہ سہردا پرژہ بہ نیعمہ تہ کانت و ہموو خراپہ یہ کمان لی دور بخرہ وہ. (۴۱۰) پہنا ئەگرم بہ خوی گہورہ لہ ٹاگری دوزہخ.

نزاو پارانہ وہی گہشتیار نہ گہر دابہ زیہ جیگایہ کلہ

گہشتہ کہیدا یان لہ غہیری گہشت دا

بلی: « أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ». (۴۱۱)

(۴۰۹) مسلم ۴/۲۰۸۶.

(۴۱۰) شرح النووي ۳۹/۱۷.

(۴۱۱) ئەگہر ئەمہ بلی ہیچ شتیگ زیانی پی ناگہیہنی تا لہ شوینہی بار

دہکات/مسلم ۴/۲۰۸۰.

واته: په نا ئه گرم به ووشه ته واوه کانی خوی گه وره له خراپه ی دروست کراوه کانی.

نزاو ذیکری گه رانه وه له گه شت

له ابن عمره وه (په زای خویان لی بیت): پیغه مبهری خوا (ﷺ) ئه گه ر له غه زایان له حج بگه پرایه ته وه له سهر هموو به رزایی یه ک سی جار (الله اکبر) ی ده کردو پاشان ده یفه رموو: ((لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ. وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. آيُونَ. تَائِبُونَ. عَابِدُونَ. [سَاجِدُونَ]. لِرَبِّنَا حَامِدُونَ. صَدَقَ اللَّهُ وَعْدُهُ. وَنَصَرَ عَبْدَهُ. وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ)) (٤١٢)

واته: هیچ په رستراویک ذی یه به هق جگه له (الله) تاکی بی هاوه له. مولک و ستایش بو ئه وه به سهر هموو شتی کدا به توانایه. گه راینه وه له بی ناگایی به ته و به کردن و په رستش کردن و کورنوش بردنه وه. سوپاس و ستایشی په روه ردگارمان ده که یین. خوی گه وره به لینه که ی به پراست به جی هی ناو به نده که ی خوی سه رخست و به ته نها خوی هموو کومه ل و پارته کانی شکاند.

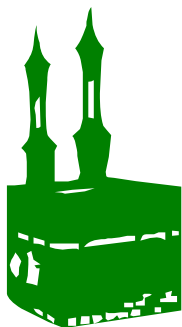
(٤١٢) البخاري رقم (١٧٩٧) ومسلم ٩٨٠/٢ و ١١٢/٩.

لە کاتی ھاتنی شتیکی خوۆشی یان ناخوۆشیدا

پیغەمبەری خوا (ﷺ) ئەگەر شتیکی خوۆشی بەسەردا بەھاتایە دەیفەرموو: « **أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ** ».

واتە: سوپاس و ستایش بۆ ئەو خوایەیی کە بە نیعمەتی ئەو دەوێت ھەموو چاکەکان تەواو دەبێت.

و ئەگەر شتیکی ناخوۆشی بەسەردا بەھاتایە دەیفەرموو: « **أَلْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ** ». واتە: سوپاس و ستایش بۆ خوا بە ھەموو بارێک. (٤١٣)

(٤١٣) أخرجه ابن السني في عمل اليوم والليلة والحاكم وصححه ٤٩٩ / ١ وصححه الألباني في صحيح الجامع ٢٠١/٤.

به نئی هه شته م:

فه زلی صلاوات دان له سهه ر پیغه مبهه ری خوا (صلوات الله)

خوای گه وره ده فه رموی: ﴿ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ﴾ *
يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿ (الأحزاب: ٥٦)

واته: خوای گه وره و مه لائیکه ته کانی صلاوات ده ده ن له سهه ر
پیغه مبهه ر (ﷺ)، سا ئه ی ئیمانداران ئیوه ش صلاواتی له سهه ر بده ن
و سه لامی لی بکه ن به سه لام کردن. (٤١٤)

١- وه ده فه رمویت (ﷺ): « الْبَخِيلُ مَنْ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ
عَلَيَّ ». (٤١٥)

واته: به خیل ئه و که سه یه که له لایدا ناوم دینن و صلاواتم
له سهه ر نادات.

٢- وه ده فه رمویت (ﷺ): « لَا تَجْعَلُوا قَبْرِي عِيدًا وَصَلُّوا عَلَيَّ.
فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُمْ ». (٤١٦)

(٤١٤) مختصر تفسیر ابن کثیر (١١٠/٣-١١٣)

تیبینی: ئیمامی ابن القیم له کتیبی (جلاء الأفهام في الصلاة والسلام على خير الأنام)
باسی ئه وه ده کات که صلاواتی خوای گه وره له سهه ر پیغه مبهه ره که ی (ﷺ) بریتییه
له وه سف و پله به رزی له لای فریشته کان دا. وه صلاواتی مه لائیکه تیش
له سهه ری بریتییه له دو عاو پارانه وه. وه به ره رچی ئه وانهی دا وه ته وه تیایدا که
ده لین صلاواتی خوای گه وره بو ی بریتییه له په حمه ت و به زهی، وه ئه م
جیاوازی خستوته نیوان (صلاوات و په حمه ت) وه. که هه ر ئه مه ش و وته ی
ئیمامی بوخارییه که له أبو العالیه وه ده یهینی، پروانه مختصر تفسیر ابن
کثیر (١٠٠/٣، ١٠٩).

(٤١٥) الترمذی ٥٥١/٥ وغیره وانظر صحيح الجامع ٢٥/٣ وصحيح الترمذی ١٧٧/٣.

(٤١٦) أبوداود ٢١٨/٢ وأحمد ٣٦٧/٢ وصححه الألباني في صحيح أبي داود ٣٨٣/٢.

واته: دواى خوم گوره كه م مه كهن به ئاهنگ و جهژن و صلاواتم له سهر بدهن. چونكه صلاواته كانتانم پى دهگات له ههر شوينيك بن.

۳- پيغه مبهر (ﷺ) ده فهرمويت: « مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا » (٤١٧)

واته: ههركه سيك يهك صلاواتم له سهر بدات خواى گوره به هويه وه (ده) صلاواتى له سهر ده دات. (٤١٨)

٤- وه ده فهرمويت (ﷺ): « إِنَّ لِلَّهِ مَلَائِكَةً سَيَّاحِينَ فِي الْأَرْضِ يُبَلِّغُونِي مِنْ أُمَّتِي السَّلَامَ » (٤١٩)

واته: خواى گوره چه ند مه لائيكه تيكي گه پوكى هه يه له زه وى دا كه سلاوى ئومه ته كه مم پى ده گه يه نن كه ليم ده كهن.

٥- وه ده فهرمويت (ﷺ): « مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ رُوحِي حَتَّى أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ » (٤٢٠)

واته: هيج كه سيك نى يه كه سلاوم لى بكات ئيلا خواى گوره پوچه كه م بو ده گيرپيته وه هه تا وه لامى سلاوه كه ي ده ده مه وه.

(٤١٧) أخرجه مسلم ٢٨٨/١.

(٤١٨) ئيمامى (الطبيبي) ده فهرمويت: (ئه گونجى ئه و صلاواته ي خواى گوره پوآله ته كه ي ووته و قسه يه ك بيت كه مه لائيكه ته كان ده يبيستن. بو پيزلينانيكه بو ئه و كه سه ي كه صلاواته كه ي داوه و ته كريمه بو ئه و، وهك خواى گوره له فهرمووده ي قودسه ي دا ده فهرموى: « وَإِنْ ذُكِّرْتُمْ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ ».

واته: ئه گهر ئه گهر له ناو كوومه لئيكدا يادم بكات. منيش له ناو كوومه لئيكى له وان چاكتردا باسى ده كه م). بېروانه تحفة الأحوذى (٢/٦٢٠-٦٢١).

(٤١٩) النسائي. والحاكم ٤٢١/٢. وصححه الألباني في صحيح النسائي ٢٧٤/١.

(٤٢٠) أبوداود برقم (٢٠٤١) وحسنه الألباني في صحيح أبي داود ٣٨٣/١.

به نئی نویه م:

بلاوکردنه وهی سلاو

۱- پیغمبر (ﷺ) ده فهرمویت: « لا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى لَا تُؤْمِنُوا. وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا. أَوْ لَا أَدُلَّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفَشُوا أَلْسَانَهُمْ بَيْنَكُمْ ». (۴۲۱)

واته: ناچنه به هه شته وه هتا پرواتان نه بی و پرواو ئیمانی ته اویتان نابئ هتا یه کتریتان خوش نه وی. ئایا شتیکیان پی بلیم نه گهر بیکن له ناویه کدا خوشه ویست ده بن لای یهک؟ سلاو زور بلاو بکه نه وه له ناو خو تاندا.

۲- وه عهماری کوری یاسر (په زای خوا لی بیئت) ده فهرمویت: « ثَلَاثٌ مَنْ جَمَعَهُنَّ فَقَدْ جَمَعَ الْإِيمَانَ: الْإِنصَافُ مِنْ نَفْسِكَ. وَبَدَلُ السَّلَامِ لِلْعَالَمِ. وَالْإِنْفَاقُ مِنَ الْإِقْتَارِ ». (۴۲۲)

واته: سی شت هه ن هه رکهس له خویدا کوی بکاته وه نه وا ئیمانی کو کرد و ته وه: ویزدان هه بوون له حوکم دان دا به رامبهه خوت. وه سلاو کردن له خه لکی. وه به خشین له کهم دهستی و هه ژاری.

۳- وه له عبدالله ی کوری عومره وه (په زای خویان له سهه بیئت): کهوا پیاوئیک پرسیری کرد له پیغمبره ی خوا (ﷺ) که کام ئیسلام بوونه چاکه. فهرمووی: « تُطْعِمُ الطَّعَامَ. وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ »

(۴۲۱) مسلم ۷۴/۱ و غیره.

(۴۲۲) البخاری مع الفتح ۸۲/۱ عن عمار (رضی الله عنه) موقوفاً مُعلقاً.

عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ ((٤٢٣)

واته: خواردن ببه خشه و سلاو بکه له و کهسه ی که دهیناسی و
ئه وهش که نایناسی.

چون وه لامی بی بروایه ک دده دیته وه

ئه گهر سلاوی کرد

((إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَهْلُ الْكِتَابِ فَقُولُوا: وَعَلَيْكُمْ)) (٤٢٤)

واته: ئه گهر خاوه ن کتیبه کان (گاورو جوله که) سلاویان لی کردن
بلین: له ئیوه بی.

تیبینی (١): سلاو کردن دروست نییه له کافرو بی پروا و
دو پرووه کان، مه گهر ترسی زهره ریکی دین و دونیا بکهیت له
ئه نجامی ئه و سلاونه کردنه وه لی (٤٢٢). وه ک ئیمامی نه وه وه ی و
ابن العربی ده فهرموون. (٤٢٥)

وابن العربی زیاد له وهش ده فهرمویت: وه ده بی له وتنی (السَّلامُ
عَلَيْكُمْ) ه کهش مه به ستت و ابی که وا خوی گه وره ئا گاداره
به سه رتانه وه، چونکه (السَّلام) ناویکه له ناوه کانی خوی گه وره.

تیبینی (٢): سلاو کردن له مه جلیسیکی تیکه ل له کافرو
موسلمان دروسته به مهرجی مه به ستت موسلمانه کانی بییت. (٤٢٦)

(٤٢٣) البخاري مع الفتح ٥٥/١ و مسلم ٦٥/١.

(٤٢٤) البخاري مع الفتح ٤٢/١١ و مسلم ١٧٠٥/٤. له پيوایه تیکی تر دا ده فهرموئ:

((چونکه له و کاته دا پیتان ده لین (السَّلامُ عَلَيْكُمْ) واته: مردن بو ئیوه بییت))

البخاري ٤٢/١١ و مسلم ١٧٠٦/٤.

(٤٢٥) فتح الباري ٤٠/١١.

(٤٢٦) ئیمامی بوخاری پيوایه تی کردوه. فتح الباري ٣٨/١١.

به نئی ددیهم:

هه ندی کاتی جیاوازی تر

پاران هوه بو ئه و که سهی

که جوینت پی داوه و نه زیه تت داوه

له ئه بو هورهیره وه (رهزای خوی لی بیت) که وا بیستویه تی له پیغه مبهری خوا (ﷺ) که فرموویه تی: « **اللَّهُمَّ فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ سَبَبْتُهُ فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ قُرْبَةً إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ** ». (٤٢٧)

واته: خویه جوینم به هر ئیمانداریک داوه و نه زیه تم داوه ئه وا بو بکه ره نزیک بوونه وه یه که له خوت له پوژی دوا یی دا.

له کاتی خویندن که له شیر و زهری گویی دریژدا

« ئه گهر گویتان له دهنگی که له شیر بوو داوا ی فه زلی خوی گه وه بکه ن « **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ** » چونکه مه لائیکه تی بینیه. وه ئه گهر گویتان له دهنگی زهرینی گویی دریژ بوو په نا بگرن به خوی گه وه له شهیطان « **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ** » چونکه شهیطانی بینیه ». (٤٢٨)

(٤٢٧) البخاري مع الفتح ١٧١/١١ و مسلم ٢٠٠٧/٤ وه له فزه که هی:

« **فاجعلها لها زكاة ورحمة** ». واته: بو بکه ره پاک بوونه وه به زه یی بو ی.

(٤٢٨) البخاري مع الفتح ٣٥٠/٦ و مسلم ٢٠٩٢/٤.

ئەگەر گویت لە دەنگی سەگ بوو بە شەو

« إِذَا سَمِعْتُمْ نُبَاحَ الْكَلَابِ وَنَهَيْقَ الْحَمِيرِ بِاللَّيْلِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْهُنَّ فَإِنَّهُنَّ يَرِينَ مَا لَا تَرُونَ ». (٤٢٩)

واتە: ئەگەر گویتان لە دەنگی وەرپینی سەگ و زەرەهی گوئی درێژ بوو بە شەو ئەوا پەنا بگرن بەخوای گەورە لی یان چونکە ئەوان شتیکی دەبینن لەو کاتەدا کە ئیوہ نایبینن.

موسلمان چی بلی لە کاتی مەدح کردنی موسلمانیک دا

پیغەمبەر (ﷺ) دەفرمویت: ئەگەر یەکی لە ئیوہ هەردەبوو بە چاکە باسی هاوئەلەکەهی بکات بابلی: « أَحْسَبُ فُلَانًا وَاللَّهُ حَسِيبُهُ وَلَا أَزْكِي عَلَى اللَّهِ أَحَدًا، أَحْسَبُهُ - إِنْ كَانَ يَعْلَمُ ذَلِكَ - كَذًا وَكَذَا ». (٤٣٠)

واتە: وا گومان دەبەم و وابزانم کە فلانە کەس (کەخوای گەورەش باشتر دەیناسی و دەزانێ و کەس بەسەر خوای گەورەدا پاک پاناگرم). وای دەناسم _ ئەگەر ئەوسیفەتەهی تیدا شک برد _ ئاواو ئاوایه.

(٤٢٩) ابوداود ٣٢٧/٤ واحمد ٣٠٦/٣ وصَحَّحَهُ الْأَلْبَانِي فِي صَحِيحِ أَبِي دَاوُدَ ٩٦١/٣.

(٤٣٠) رواه مسلم ٢٢٩٦/٤

تیبینی: پیغەمبەری خوا (ﷺ) فرمانی کردووہ بە خۆل کردن

بەدەم وچاوی مەدح کەراند/ مسلم ١٢٧/١٨.

موسلمان چي دهليٰ نه گهر به باش باس ڪرا

« اللَّهُمَّ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا يَقُولُونَ. وَاعْفِرْ لِي مَا لَا يَعْلَمُونَ [وَاجْعَلْنِي خَيْرًا مِّمَّا يُظُنُّونَ] ». (٤٣١)

واته: خوايه نه وهى نه وان دهليٰن به گوناھ له سهرم مه گره و له و گوناھانهم خوڻش ببه ڪه نه وان نايزانن و له و مه دح و وه سغه چاڪترم بڪه ڪه نه وان گومانم پئ ده بهن.

چون حاجي ته لبيبه دهڪات له حج يان له عومره دا

١- « لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ. لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ. إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ. لَا شَرِيكَ لَكَ ». (٤٣٢)

واته: خوايه وه لامي دواى وه لام دده مه وه له گوئ پايه لئيت دا. هيچ هاوبه شيڪت نزيه. ستايش و نيعمهت و مولڪ بو توپه. هيچ هاوبه شيڪت نزيه.

٢- وه عومره (رهزاي خواى لي بيٽ) دهيفه رموو: « لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ. لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ. وَالْخَيْرَ فِي يَدَيْكَ. لَبَّيْكَ وَالرَّغْبَاءُ إِلَيْكَ وَالْعَمَلُ ». (٤٣٣)

(٤٣١) البخاري في الأدب المفرد برقم (٧٦١). وصَحَّحَ إِسْنَادَهُ الْإِلْبَانِي فِي صَحِيحِ الْأَدَبِ الْمَفْرُودِ بِرَقْمِ (٥٨٥). وَبَيْنَ الْمَعْكُوفِينَ زِيَادَةَ لِلْبِيهَقِيِّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ ٢٢٨/٤ مِنْ طَرِيقِ آخَرَ.

(٤٣٢) البخاري رقم (١٥٤٩) و (٥٩١٥) و مسلم رقم (١١٨٤) واللفظ له. انظر تخريج الحديث في جامع الاصول ٩١/٣. (٤٣٣) رواه مسلم ٨٩/٨.

واته: خوییه وه لّامی دواى وه لّام و گوی پرایه لم هه یه بو فرمانه کانت. خیر و چاکه له دهستی تودایه. وه لّامی فرمان و ئومی دو هیواو کردار ئه نجام دان بو تویه.

۳- وه له ئه بی هورهیره وه (په زای خوی لی بیّت) ده فهرموئ: له ته لیبیه کردنی پیغه مبهری خوا (ﷺ) ئه وه بوو دهی فهرموو: ((لَّبِيكَ اِلَهَ الْحَقِّ)) (٤٣٤)

واته: فرمانبهرداری توم ئه ی په رستراوی به هه ق. **تیبینی:** له عه مره کردن دا کاتی ده چیته حه ره مه وه ته لیبیه کردن ده وه ستینئ و کوتایی پی دینیت. (٤٣٥) به لّام له حه ج کردن دا له دواى په جم کردن (الجمرة العقبه) وه کوتایی پی دیت. (٤٣٦)

ته کبیر کردن کاتی ده گاته

گۆشه ره شه که (الرکن الأسود)

((پیغه مبهری خوا (ﷺ) به سه ر حوشره که یه وه به ده وری که عبه دا سوورایه وه هه رکاتی نه گه یشته گۆشه که به ره و پروی ئیشاره تی ده کرد به شتیک که پی ی بوو وه (الله اکبر) ی ده کرد)) (٤٣٧).

(٤٣٤) رواه ابن خزيمة في صحيحه برقم (٢٦٢٤) وصححه الألباني في السلسلة الصحيحة برقم (٢١٤٦).

(٤٣٥) رواه المالک في الموطأ رقم (١١٢٢).

(٤٣٦) رواه البخاري (١٦٨٥).

(٤٣٧) البخاري مع الفتح ٣/٤٧٦. (وه مه به ست به (شت) له فهرمووده که دا بریتیی به له (گۆجان) بروانه البخاري مع الفتح ٣/٤٧٢).

پارانہوہ لہ نیوان گۆشہکھی لای یه مهن

(الرُّكْنُ الْيَمَانِي) و بهرده ره شه که (الحجر الأسود)

پیغه مبهری خوا (ﷺ) له نیوان گۆشهی پووی یه مهن و بهرده
ره شه که دا دهیغه رموو: ﴿ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝ ﴾. (۴۳۸)

واته: پهروه ردگار له دونیادا چاکه و له دوا پوژدا چاکه مان
پی ببه خشه و له سزای ناگر بمانپاریزه.

پارانہوہی وهستان له سهر (صه فا) و (مهروه)

جابر (پهزای خوای لی بیئت) له باسی شیوازی حه جی
پیغه مبهردا (ﷺ) دهغه رمویت: « کاتیک نزیک بوویه وه له صه فا
فه رموی: ﴿ إِنَّ الصِّفَا وَالْمَرَوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ ۝ أبدأ بما بدأ اللهُ به ۝ ﴾ .
واته: (صه فا و مهروه له دروشمه کانی خوای گه وره یه که
دایناوه، بهوه یان دهست پی ده که م که خوای گه وره دهستی
پی کردوو ه)، بویه به صه فا دهستی پی کردوو سه رکه وت

(۴۳۸) أبوداود ۱۷۹/۲ وأحمد ۴۱۱/۳ والبغوي في شرح السنة ۱۲۸/۷ وحسنه
الألباني في صحيح أبي داود ۳۵۴/۱. والآية من سورة البقرة/ ۲۰۱ وانظر مختصر
تفسير ابن كثير ۲۰۳/۱.

به سهري دا ههتا چوو سه ره وهو كه عبهى بينى و پوى كرده
پووگه (قبيله) و خوى گه ورهى به تاك پاكرت و به گه ورهى داناو
فه رموى: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ. أَنْجَزَ وَعَدَّهُ. وَنَصَرَ
عَبْدَهُ. وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ».

واته: هيچ په رستراويك نى يه به ههق جگه (الله) تاكى بى هاوه لهو
مولك و ستايش بو نه وهو به سه ره هموو شتيكدا به توانايه. هيچ
په رستراويك نى يه به ههق جگه له (الله) تاكه. به ليئى خوى
هينايه دى و به نده كهى خوى سه رخست و به تهنيا هموو كو مه ل و
پارته كانى شكان. پاشان لهم نيوانه دا پارايه وه. وه سى جار وهك
ئه مهى فه رموو. فه رموو ده كه... وه تيايدا هاتوو كه
(چى له سه ره صه فا كرد ئاواشى له سه ره مه روه كرد). (٤٣٩)

له كاتى رويشتندا به ره وه عه ره فه

له ابن عمره وه (په زاي خويان لى بيت) ده فه رمويت: به يانئيه كه
له گه ل پيغه مبه رى خوادا (ﷺ) له ميناوه رويشتين و كه وتينه رى
به ره وه عه ره فات، تياماندا بوو ته لبيهى ده كردو هه شمانبوو ته كبرى
ده كرد (٤٤٠)

(٤٣٩) مسلم ٨٨٨/٢.

(٤٤٠) رواه البخاري ٥٩/١٦ و مسلم ٢٩/٩.

نزاو پارانه وهی رۆژی عهرفه

(چاکترین پارانه وه، پارانه وهی رۆژی عهرفه یه. وه چاکترین نزیه که من و پیغه مبه رانی پیش من فهرموویانه ئەمه یه: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» (٤٤١)

نزاو ذیکری لای (المشعر الحرام) (٤٤٢)

جابر (رهزای خوای لی بیئت) ده فهرموویت: « پیغه مبه ری خوا (ﷺ) سواری (القصواء) بوو- که حوشره که ی بوو- هه تا گه یشته (المشعر الحرام) و پووی کرده پووگه (قیبله) وه پارایه وه «اللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ...» ی کردو بهرده وام ئاوا به پیوه مایه وه هه تا به ته واوی دنیا پووناک بوویه وه و پیش ئەوهی خۆر هه لبی رۆیشت و ده رچوو» (٤٤٣)

(٤٤١) الترمذی وحسنه الألبانی فی صحیح الترمذی ١٨٤/٣ و فی الأحادیث الصحیحة

٦/٤. وه سوننه ت وایه جگه له ووتنی ئەم ذیکره ته لیبیه بکات و بیاریته وه.

(٤٤٢) ده رباره ی (المشعر الحرام) ووتراوه بریتیییه له شاخی (قزح) که شاخیکی

به ناویانگه له (مزدلفة) دا، وه ئەهلی ته فسیرو سیره و فهرمووده ناسان فهرموویانه:

(المشعر الحرام) هه موو (مزدلفة) ده گریته وه/ انظر شرح النووي علی مسلم ٨٩/٨.

(٤٤٣) مسلم ٨٩١/٢.

ته کبیر کردن له کاتی

ره جم کردنی (الجمار) هکاندا له گه ل هه موو زیخیکدا

« پیغه مبهری خوا (ﷺ) هرکات زیخیکی ده هاویشت له لای (الجمار) هکانه وه ته کبیر (الله اکبر) ی ده کرد، پاشان ده چوه پییشه وه ده وه ستا و پوووه و قیبله ده پارایه وه به دهستی بهر زکردنه وه له دوای جه مری یه که م و دووه م. به لام له لای (جَمْرَة الْعَقَبَة) دا زیخه که ی ده هاویشت و ته کبیری ده کرد له گه ل هه موو زیخیکدا و ده رویشت و له لایدا نه ده وه ستا. » (٤٤٤)

له کاتی سه سوورمان و بینینی شتی سه یردا

١- « سُبْحَانَ اللَّهِ » (٤٤٥) واته: پاک و بی گهردی بوخوایه.

٢- « اللَّهُ أَكْبَرُ » (٤٤٦) واته: خوا گه وره یه.

(٤٤٤) البخاري مع الفتح ٥٨٣/٣ و ٥٨٤/٣ وه پروانه له فزه که ی له ویداو البخاري مع

الفتح ٥٨١/٣ ههروه ها (مسلم) پیوایه تی کردوه.

(٤٤٥) البخاري مع الفتح ٢١٠/١ و ٣٩٠ و ٤١٤ و مسلم ١٨٥٧/٤.

(٤٤٦) البخاري مع الفتح ٤٤١/٨ وانظر صحيح الترمذي ١٠٣/٤ و ٢٣٥/٢ و مسند

أحمد ٢١٨/٥

چی نه کات نه گهر هه والیکي خوشی بو هینرا

(كَانَ النَّبِيُّ ﷺ) إِذَا أَتَاهُ أَمْرٌ يَسْرُهُ أَوْ يُسْرُهُ بِهِ خَرَّ سَاجِدًا شُكْرًا
لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى . (٤٤٧)

واته: پیغه مبهری خوا(ﷺ) نه گهر هه والیکیان بو بهینایه دلی
خوش بگردایه یان پیی دلخوش بووایه کورنووشی دهرده له
سوپاسی خوی گهره دا.

چی دهلیت نه گهر له چاوی خوی نه ترسا

بدا له شتیک و بیته هوی زیان پی گه یاندنی

« مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ﴿ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَيْهِ ﴾ (٤٤٨)

واته: نه وهی خوی گهره ویستی بیته ده بی و هیزو توانایه ک
نییه مه گهر به خواوه. خوی به ره که تی تی بخه.

(٤٤٧) رواه اهل السنن إلا النسائي. انظر صحيح ابن ماجه ٢٣٣/١ وإرواء الغليل
٢٢٦/٢.

(٤٤٨) بو بهشی یه که می پروانه سورتهی (الكهف) نایه تی (٣٩) . وه بو بهشی
دووه میس پیغه مبهری خوا(ﷺ) ده فهرمویت: « نه گهر یه کیک له نیوه شتیکی
له براهی یان له خوی یان له مال و سامانیدا بینی که سه رسامی کردبوو وه
به لایه وه سه یربوو (با بیاریته وه بوی به به ره که ت). چونکه چاو راست و په وایه «
مسند أحمد ٤/٤٤٧ وابن ماجه. ومالك. وصَحَّحَهُ الألباني في صحيح الجامع ٢١٢/١
وانظر تحقيق زاد المعاد للأرنؤوط ١٧٠/٤.

نُه گهر له چاوی په کیك ترسایت

«سوره تی ﴿الفلق﴾ و ﴿الناس﴾ بخوینه» (٤٤٩)

نُه گهر که سیك چاوی لوی دا

(با چاوی پیسه که دهست نویژ بگریت و پاشان ناوی دهست نویژ که بکهن به سهر نهو که سه دا که چاوی لوی داوه و خوی پی بشوات) (٤٥٠)

نادابی مال و مندال پاراستن

«إِذَا كَانَ جُنْحُ اللَّيْلِ — أَوْ أَمْسَيْتُمْ — فَكُفُّوا صَبِيَانِكُمْ. فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ تَنْتَشِرُ حِينَئِذٍ. فَإِذَا ذَهَبَ سَاعَةٌ مِنَ اللَّيْلِ فَخَلَّوْهُمْ. وَأَغْلِقُوا الْأَبْوَابَ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ. فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ بَابًا مُغْلَقًا. وَأَوْكُوا قَرَبَكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ. وَخَمَّرُوا آيَتَكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ. وَلَوْ أَنْ تَعْرُضُوا عَلَيْهَا شَيْئًا. وَأَطْفِئُوا مَصَابِيحَكُمْ» (٤٥١)

واته: نه گهر شهو داهات، یان نیواره تان به سهر داهات منداله کانتان بگرنه وه له یاری کردن و کولان. چونکه شه یطانه کان

(٤٤٩) رواه الترمذي والنسائي وابن ماجه عن أبي سعيد الخدري (رضي الله عنه). حديث حسن/انظر الاذكار للنووي ص ٢٨٣.

(٤٥٠) أبي داود ٩/٤ ياسناد صحيح على شرط البخاري ومسلم عن عائشة (رضي الله عنها) وزاد المعاد ٤/١٦٣. انظر الاذكار للنووي ص ٢٨٣.

(٤٥١) البخاري مع الفتح ٨٨/١٠ ومسلم ١٥٩٥/٣.

له وکاتهدا بلاوده بنه وه. وه که کاتیك له شهو رۆیشت وازیان لى بهینن، وه دهرگاگان دابخهن و ناوی خوی گه وره بهینن چونکه شهیطان دهرگایه کی داخراو ناکاته وه. وه ده می مه شکو کونده کانتان به پته ببهستن و ناوی خوا بهینن. وه سه ری قاپه کانتان بنینه وه و دایپوشن و ناوی خوا بهینن. نه گهر چی شتیکی بچوکیشی بخه نه سه ر. وه چراکانتان بکوژیننه وه.

سوننه ته کانی فیطره ت

عن عائشة (رضي الله عنها) قالت: قال رسول الله (ﷺ): ((عَشْرٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: قَصُّ الشَّارِبِ، وَإِعْفَاءُ اللَّحِيَّةِ، وَالسَّوَاكِ، وَإِسْتِشَاقُ الْمَاءِ، وَقَصُّ الْأَظْفَارِ، وَغَسْلُ الْبَرَاجِمِ، وَتَنْفُ الْإِبْطِ، وَخَلْقُ الْعَانَةِ، وَانْتِقَاصُ الْمَاءِ)) قَالَ الرَّاوِي: وَنَسِيتُ الْعَاشِرَةَ إِلَّا أَنْ تَكُونَ (الْمُضْمَضَةُ). قَالَ وَكَيْع - وَهُوَ أَحَدُ رَوَاتِهِ -: إِنْتِقَاصُ الْمَاءِ: يَعْنِي الْإِسْتِنْجَاءَ ((. (٤٥٢)

واته: (ده) شت له فیتره ته وه یه: سمیل کورت کردنه وه و ریش هیشتنه وه و سیواک کردن و ئاو له لووت و هردان و نینوک کردن و

(٤٥٢) رواه مسلم (٦٠٣) و أبوداود (٥٣) / وه له فهرموده ی تردا بهم جوره ش هاتوه: عن أبي هريرة (رضي الله عنه) عن رسول الله (ﷺ) قال: ((الْفِطْرَةُ خَمْسٌ: الْإِسْتِنْجَاءُ وَالْإِسْتِحْدَاؤُ. وَقَصُّ الشَّارِبِ وَتَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ. وَتَنْفُ الْإِبْطِ)) صحیح. ابن ماجه (٢٩٢) ق (آداب الزفاف ١١٧ و ارواء الغلیل ٧٣) انظر صحیح سنن النسائي باختصار السند للالباني ص ٥٠. واته: فیتره ت پینجه: یان پینج شت له فیتره ته وه یه: خهته نه کردن و تاشینی مووی شهرمگا و سمیل کورت کردنه وه و نینوک کردن و توکی بن بال هه لکیشان.

شۆردنى (البراجم): (كه كۆى (برجمة) يه واته: ئەو شوينانەى كه چلكى تيدا كۆدەبىتەو وەك خەتى سەر پەنجهكان). وە ھەلكيشان و لابردنى مووى بن بال و تاشينى مووى داوين و شەرمگا و (انتقاصُ الماءِ).

راوى دەفەرموئىت: (دە) يەم لەبىر چۆتەو و پىم و ابىت : ئا و لە دەم وەردانە. وە (وہكيع) - كه يەككە لە راوى يەكانى - دەفەرموئىت: (انتقاصُ الماءِ) واتە: تارەت گرتن و خۆپا كردنەو بە ئا و.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: «وَقَّتَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) فِي قِصِّ الشَّارِبِ وَتَقْلِيمِ الْأَظْفَارِ. وَحَلَقِ الْعَانَةَ. وَتَنَفُّ الْإِبْطِ أَنْ لَا نَتْرُكَ أَكْثَرَ مِنْ أَرْبَعِينَ يَوْمًا» وَقَالَ مَرَّةً أُخْرَى أَرْبَعِينَ لَيْلَةً. (٤٥٣)

واتە: پىغەمبەرى خوا (ﷺ) بۆى داناوين كه كورت كردنەو و سميل و نينو كوردن و لابردن و تاشينى مووى شەرمگا و توكى بن بال ھەلكيشان لە چل پوژيان چل شەو زياتر واز لى نەھينين.

(٤٥٣) صحيح. ابن ماجه (٢٩٥) م. انظر صحيح سنن النسائي باختصار السند للالباني ص ٥.

سمیل کورت کردنه وه و ریش بهردانه وه

عن ابن عمر عن النبي (ﷺ) قال: ((أحفوا الشواربَ وأعفوا اللحى)) (٤٥٤)
واته: سمیل کورت بکه نه وه و ریش بهیلنه وه.

کورتی پۆشاک و نه خشانندی به دواى خویدا

((ما تحت الكعبين من الإزارِ ففي النار)) (٤٥٥)

واته: ئه وهى كه نه كه ویتته ژیر دوو قوله پئ كه وه له پۆشاك له
ئاگردایه.

تیبینی به كس گرنگ:

ئیمامی الثووی (رهحمه تی خواى لی بیئت) ده فهرمویت: (پۆشاك دریژی
له كراس و قه میص و عه مامه و پۆشاك دایه. وه دروست ذییه نه گهر بۆ
خۆ به زل زانی و فیز بوو بهیلریتته وه تا خوار قوله پئ كان. خو نه گهر بۆ
فیز نه بوو مه كروهه. وه موسته حه به تا ناوه پاستی قاچ بیئت. وه
دروستیشه و مه كروه ذییه كه بگاته دوو قوله پئ كه . به لام له وه
دابه زی یاساغ كراوه له شهرع دا).

(٤٥٤) صحیح. الترمذی (٢٩٢٥) و (٢٩٢٦): ق (رياض الصالحين ١٢١٣ و صحیح

الجامع ٢٠٧) انظر صحیح سنن النسائي باختصار السند للالباني ص (٦).

(٤٥٥) رواه الامام أحمد ٢٥٤/٦ وهو في صحیح الجامع (٥٥٧١). و البخاري

هیناویه تی (٢١٨/١٠) به له فزی: ((ما أسفل من الكعبين من الإزارِ ففي النار))

عن أبي هريرة (رضي الله عنه).

وہئین حہجر(رہحمہتی خوی لی بیئت) لہ(فتح الباری) دا
 دہفہرمویت: (وہ قاضي عیاض ئیجماعی ہیناوه لہسہر ئہوہی
 ئہم مہنعہ دہرہق بہ پیوانہو ئافرہتان ناگریتہوہ(واتہ
 دریژکردنہوہی پوْشاک تا خوار قولہپیْکان). پاشان دہفہرموی:
 (بہہرحال پیوان دوو حالہتیاں بوْ ہہیہ: یہکیکیانہ باشہو
 ئیستحبابہو ئہویش ئہوہیہ کہ پوْشاکہکی کورت بکاتہوہ تا
 ناوہپراستی ئیسقانی قاچی. وہ حالہتیکی تریش کہ دروستہو
 جائیزہ تا دوو قولہپیْکہ) (۴۵۶)

وہ جیاوازی نییہ لہمہدا لہ نیوان پوْشاک(عہرہبی یان کوردی
 یان فارسی یان تورکی یان... ہتد) .

وہ ئہگہر ئہم کارہی بوْ فیزو خوبہزل زانی دہکرد ئہوا سزاکی
 سہخت تر دہبیئت و ئہم جوْرہ کہسانہ لہ پوْژی دواپیْدا لہو
 کہسانہن کہ خوی گہورہ قسہیان لہگہل ناکات و تہماشایان
 ناکات و لہ گوناہ پاکیان ناکاتہوہو سزایہکی ئازارویان بوْ
 ہہیہ. (۴۵۷)

(۴۵۶) بروانہ کتیبی(قطوف من الشمائل المحمدية)ی محمد جمیل زینو
 لاپہرہ(۹۹).
 (۴۵۷) رواہ مسلم(۱۰۶) عن أبي ذر (رضی اللہ عنہ).

به شی یانزدهم:

داوای لیخوش بوون کردن و گهرانهوه بۆلای خوای گهوره (الإستغفار والتوبة)

۱- پیغمبری خوا(ﷺ) دهفرمویت: « وَاللَّهِ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً » (٤٥٨)

واته: سویند بهخوا من له پوژیکدا زیاد له هفتا جار داوای لیخوش بوون دهکم له خوای گهوره و دهگهریمهوه بۆلای.

۲- وه چاک وایه له پوژیک دا(سهد) جار بوتری: « أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ » (٤٥٩)

واته: داوای لیخوشبوون له خوای گهوره دهکم و دهگهریمهوه بۆلای.

۳- وه دهفرمویت(ﷺ): « يَا أَيُّهَا النَّاسُ تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ. فَإِنِّي أَتُوبُ فِي الْيَوْمِ إِلَيْهِ مِائَةَ مَرَّةً » (٤٦٠)

واته: ئەهی خهکی بگهرینهوه بۆلای خوا. به پاستی من له پوژیک دا(سهد) جار دهگهریمهوه بۆلای.

(٤٥٨) البخاري مع الفتح ١٠١/١١.

(٤٥٩) البخاري مع الفتح ١٠١/١١ و مسلم ٢٠٧٥/٤.

(٤٦٠) مسلم ٢٠٧٦/٤.

٤- وه دهفهرمويت (ﷺ): « مَنْ قَالَ (أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ) غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَإِنْ كَانَ فَرًّا مِنْ الزَّحْفِ » (٤٦١)

واته: ههركهسيك بلي: داواي ليخوشبون دهكهه لهو خودا مهزنهه كه هيچ پهراويك نيه بههق جكه لهو، وه زيندووي ههلسوورينهري بوونهوهوهو دهگهريمهوه بو لاي. نهوا خواي گهوره لاي خوش دهبي نهگهه چي له كاتي بهرهنگاربوونهوهي دوژمن پشتي ههكردبي و پاي كردبي.

٥- وه دهفهرمويت (ﷺ): « طُوبَى لِمَنْ وُجِدَ فِي صَحِيفَتِهِ إِسْتِغْفَارًا كَثِيرًا » (٤٦٢)

واته: خوش بهختي (يان طوبا كه داريكه له بههشت دا) بو كهسيك كه له نامهه كردهوهكاني داواي ليخوش بوون كردني له خواي گهوره زور تيدا بيت.

٦- وه دهفهرمويت (ﷺ): « أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ. فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ

(٤٦١) أخرجه أبو داود ٨٥/٢ والترمذي ٥٦٩/٥ والحاكم وصححه ووافقه الذهبي

٥١١/١ وصححه الألباني. انظر صحيح الترمذي ١٨٢/٣ وجامع الأصول

لأحاديث الرسول (ﷺ) ٣٨٩/٤، ٣٩٠ بتحقيق الأرناؤوط.

(٤٦٢) رواه ابن ماجه (٣٨١٨) والنسائي في عمل اليوم والليلة ٤٥٥ وصححه

الألباني في صحيح الجامع ٣٩٣٠.

يَذْكُرُ اللَّهُ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ. (٤٦٣)

واته: نزيك ترين كاتيک که په روه ردگار له بهنده که يه وه نزيك بښت له ناوه پراستی کوټايی شهودايه. نه گهر توانیت لهو که سانه بښت که يادی خوی گه وره ده کهن لهو کاته دا نهوا ببه.

٧- وه ده فهرمويت (ﷺ): « أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَكْثِرُوا الدُّعَاءَ ». (٤٦٤)

واته: نزيکترين کات که بهنده له په روه ردگاري يه وه نزيکه له کاتي کوړنووش بردنی دايه. ده سا لهو کاته دا زور بپارينه وه تيايدا.

٨- وه ده فهرمويت (ﷺ): « إِنَّهُ لِيُغَانُ عَلَيَّ قَلْبِي وَإِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ ». (٤٦٥)

واته: تارمايي ديت به سهر دلّم داو بيرم ده چي. وه من له پوژيک دا (سه د) جار داواي ليخوشبوون له خوی گه وره ده کهم.

(٤٦٣) أخرجه الترمذي والنسائي ٢٧٩/١ والحاكم و انظر صحيح الترمذي ١٨٣/٣

و جامع الاصول بتحقيق الأرناؤوط ١٤٤/٤.

(٤٦٤) مسلم ٣٥٠/١.

(٤٦٥) أخرجه مسلم ٢٠٧٥/٤. ابن الاثير ده فهرمويت: (لِيُغَانُ عَلَيَّ قَلْبِي) واته:

دايده گريته وهو دايده پوښي. وه مه به ست پي ي (بیرچونه وه يه). چونکه پينغه مبه ر

(ﷺ) به رده وام له زياده نيزکردن و نزيک بوونه وهو به رده واميتي چاوديري

خوکردن دا بووه. به لام کاتي ناگاي لي نه مايه له هه ندي کاته کاني دا يان بيري

بچوايه نهوا به گونا حسابي ده کرد له سهر خوي و يه کسهر داواي لي خوشبووني

ده کرد له خوی گه وره/ پروانه جامع الاصول ٣٨٦/٤.

به شی دوانزدهم:

فه زلی (ته سبیح و ته حمیدو

ته هلیل و ته کبیر) کردن (۴۶۶)

۱- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) قَالَ: «مَنْ قَالَ: (لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ كَانَتْ لَهُ عِدْلُ عَشْرِ رِقَابٍ وَكُتِبَتْ لَهُ مِائَةُ حَسَنَةٍ. وَمُحِيتَ عَنْهُ مِائَةُ سَيِّئَةٍ وَكَانَتْ لَهُ حِرْزًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ حَتَّى يُمَسِّيَ. وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ أَفْضَلَ مِمَّا جَاءَ بِهِ إِلَّا أَحَدٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ» (۴۶۷)

واته: هر که سی له پوژیکدا سه دجار بلی: هیچ په رستراویک نییه به هق جگه له (الله) تاکی بی هاوه له و سقایش بو نه وه و به سر هم موو شتیك دا به توانایه، نهوا به نه ندازه ی پرگارکردنی ده کویله چاکه ی دست ده که ویئت و (سه د) چاکه ی بو دنوسریئت و (سه د) گوناھی لی ده سرپیتته وه و نه و پوژه له شه یطان پاریزراو ده بی هه تا نیوارهی لی ده بیته وه و کهس به پاداشتی له م چاکتره وه نایه ت مه گهر که سیك له م زیاتر بکات.

(۴۶۶) ته سبیح واته (سُبْحَانَ اللَّهِ) کردن و ته حمید واته (الْحَمْدُ لِلَّهِ) و ته هلیل واته و تنی

(لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) و ته کبیر واته (اللَّهُ أَكْبَرُ) کردن.

(۴۶۷) البخاري ۹۵/۴ و مسلم ۲۰۷۱/۴.

۲- وه دهفهرمويت (ﷺ): « مَنْ قَالَ: (سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ) فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ حُطَّتْ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ » (٤٦٨)

واته: هەر كهسيك له پوژيک دا (سهه) جار بلي پاکی و بئگهردی و ستايش بو خوايه، ئهوا گوناهاههکانی دهسرپيتهوه ئهگهر چي وهکو كهفي دهرياش واييت.

۳- عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ (رضي الله عنه) عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) « مَنْ قَالَ: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) عَشْرَ مَرَارٍ كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ أَرْبَعَةَ أَنْفُسٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلِ » (٤٦٩)

واته: هەر كهسيك دهجار بلي: هيچ پهراويك نزيه بهههق جگه له (الله) تاکی بئهاوهلهو مولک و ستايش بو ئهوهو بهسهه ههموو شتيك دا به توانايه، وهکو ئهوه وايه كه چوار كهسي له نهوهکانی ئيسماعيل پيغهمبهه (عليه الصلاة والسلام) ئازادو پزگار کرد بييت.

۴- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه): قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): « كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ . ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ . حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ: (سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ) » (٤٧٠)

(٤٦٨) البخاري ١٦٨/٧ ومسلم ٢٠٧١/٤.

(٤٦٩) البخاري ١٦٧/٧ ومسلم ٢٠٧١/٤.

(٤٧٠) البخاري ١٦٨/٧ ومسلم ٢٠٧٢/٤.

واته: دوو ووشه ههن كه لهسه زووبان سوكن و له تهرزووی كرده وهكاندا قورسن و بهلای خواوه خۆشهویستن ئهویش بریتیییه له ووتنی: پاکی و بیگهردی و ستایش بۆ خوایه. پاکی و بیگهردی بۆ خوای مهزن.

۵- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): «لَأَنْ أَقُولَ: (سُبْحَانَ اللَّهِ . وَالْحَمْدُ لِلَّهِ . وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ . وَاللَّهُ أَكْبَرُ) أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ» (٤٧١)

واته: ئهگهر بئیم پاکی بیگهردی و ستایش بۆ خوا و هیچ پهراویك نیه به ههق جگه له (الله) و خوا گهرهیه. خۆشتره بهلامهوه له ههموو ئه و شتانهی كه خۆر بهسهری دا ههلدی.

۶- عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ (رضي الله عنه) قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) فَقَالَ: «أَعْجَزُ أَحَدِكُمْ أَنْ يَكْسِبَ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ فَسَأَلَهُ سَائِلٌ مِنْ جُلَسَاءِهِ: كَيْفَ يَكْسِبُ أَحَدُنَا أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ قَالَ: يُسَبِّحُ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ. فَيَكْتُبُ لَهُ أَلْفَ حَسَنَةٍ أَوْ يُحِطُّ عَنْهُ أَلْفَ خَطِيئَةٍ» (٤٧٢)

واته: سهعد دهفهرموی: ئیمه له خزمهت پیغمبهری خوادا بووین (ﷺ) و فهرمووی: ئایا كهس له ئیوه ههیه بی توانا بی له وهی كه ههموو پوژئی ههزار چاكه دهست بخاتبۆ خوی؟ یهکی: لهوانهی كه دانیشتبوو پرسیارى لی كرد: چۆن یهکیك له ئیمه دهتوانی

(٤٧١) مسلم ٢٠٧٢/٤.

(٤٧٢) مسلم ٢٠٧٣/٤.

هزار چاکه‌ی دست بکه‌وی؟ فہرموی: سہد تہ سبیحات
(سُبْحَانَ اللَّهِ) بکات ہزار چاکہ‌ی بو دہنوسری. یان ہزار گوناہی
لی ہلدہ و ہریت.

۷- عَنْ جَابِرٍ (رضي الله عنه) عَنِ النَّبِيِّ (ﷺ) قَالَ: «مَنْ قَالَ (سُبْحَانَ اللَّهِ
الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ) غُرِسَتْ لَهُ نَخْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ» (٤٧٣)

واتہ: ہرکہ سیک یرک جار بلی پاکوی و بی کہم و کورتی و گورہی
ستایش بو خوی مہزن، دارخورمایہ کی لہ بہہ شتدا بو دہرویت.

۸- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): «يَا عَبْدَ اللَّهِ
بْنَ قَيْسٍ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى كَثْرٍ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ؟» فَقُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ
اللَّهِ. قَالَ: «قُلْ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» (٤٧٤)

واتہ: ئہی عبد اللہ ی کوری قیس ئایا گہوہریک لہ
گہوہرہکانی بہہ شتت پی بلیم؟ وتم: بہلی ئہی پیغہ مہری خوا.
فہرموی: بلی ہیچ گوران و ہیڑیک ذی یہ مہگر بہ خوی
گورہوہ.

۹- وَه دہ فہرمویت (ﷺ): «أَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ أَرْبَعٌ:
(سُبْحَانَ اللَّهِ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ. وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. وَاللَّهُ أَكْبَرُ). لَا يَضُرُّكَ
بَأْيَهُنَّ بَدَأْتَ. وَلَا تُسَمِّنَ غُلَامَكَ يَسَارًا. وَلَا رَبَاحًا. وَلَا نَجِيحًا. وَلَا
أَفْلَحَ. فَإِنَّكَ تَقُولُ: أَثَمَّ هُوَ! فَلَا يَكُونُ: فَيَقُولُ: لَا» (٤٧٥)

(٤٧٣) أخرجه الترمذي ٥١١/٥ والحاكم ٥٠١/١ وصححه ووافقه الذهبي. وانظر

صحيح الجامع ٥٣١/٥ وصحيح الترمذي ١٦٠/٣.

(٤٧٤) البخاري مع الفتح ٢١٣/١١ ومسلم ٢٠٧٦/٤.

(٤٧٥) مسلم ١٦٨٥/٣.

واته: خوْشه و یسترین و وته به لای خوی گه وره وه چواره: پاکى و بئ عه یبى و سوپاس بو خوی گه وره و هیچ په رستراویک ذى یه به هق جگه له (الله) و خوا گه وره یه. زیانت پی ناگه یه نئ به هر کامیکیان ده ست پی بکه یت. وه منداله که ت ناومه نئ ئاسان یان قازانج و سهر فراز و پرگار بوو. چونکه تو ده لئى فلانیان (له و ناوانه) له ماله؟ ئه ویش له مال نه بیئت ده لئین: نه خیر له مال ذى یه (واته ئاسانئ و قازانج و سهر فرازی و پرگار بوون له مالماندا ذى یه).

۱۰- عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَاصٍ (رضی الله عنه) قَالَ: «جاء أعرابيُّ إلى رسولِ الله (صلى الله عليه وسلم) فقال: عَلَّمَنِي كَلِمًا أَقُولُهُ. قَالَ: قُلْ: (لا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ. اللهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا. سُبْحَانَ اللهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ) قَالَ: فَهؤُلاءِ لِرَبِّي فَمَالِي؟ قَالَ: «قُلْ: اللهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي. وَاهْدِنِي. وَارزُقْنِي.» (٤٧٦)

واته: ده شته كى يهك هاته خزمهت پیغه مبهرى خوا (صلى الله عليه وسلم) فه رموى: ووته يهكم فيربكه كه بيليم. فه رموى: بلئ هيچ په رستراویک ذى یه به هق جگه له (الله) تاكى بئ هاوبه شه. خوا گه وره یه و زور ستایشى خوا ده كه م. پاکى و بئ كه م و كورتى و گه وره یى بو په روه ردگارى جیهانیانو و هیچ گوږان و هیزو توانایهك ذى یه مه گهر

(٤٧٦) مسلم ٢٠٧٢/٤ و زاد أبوداود: (فلما ولى الأعرابيُّ قال النَّبِيُّ (ﷺ): « لَقَدْ مَلَأَ يَدَيْهِ مِنَ الْخَيْرِ ») ٢٢٠/١. واته: كاتئ كه كابرا ده شته كى يهكه پويشت پیغه مبهر (ﷺ) فه رموى: ههردوو ده ستى خوى له چاكه پر كرد.

به‌خوای ده‌سته‌لآت داری کار به‌جی‌وه، ده‌شته‌کی‌یه‌که ووتی:
ئه‌مانه بۆ (ستایش کردن) ی په‌روه‌ردگارمه. ئه‌ی چی بۆ (نزا و
پارانه‌وه) ی خوومه؟ فه‌رمووی: بلی: خوایه لی‌م خو‌ش به‌و په‌حمم
پی‌بکه‌و پینمایم بکه‌و پۆزیم بده.

۱۱- عن طارق الأشجعي قال: كان الرجل إذا أسلم علمه النبي (ﷺ)
الصلاة ثم أمره أن يدعو بهؤلاء الكلمات: «اللهم اغفر لي. وارحمني.
وأهدني. وعافني وارزقني» (٤٧٧)

واته: طاریقی ئه‌شجه‌عی ده‌فه‌رمووی: ئه‌گهر هه‌رکات پیاویک
موسلمان بووایه پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) فی‌ری نویژی ده‌کردو پاشان
فه‌رمانی پی‌ده‌کرد که به‌م وو‌شانه بی‌پاریته‌وه: خوایه لی‌م خو‌ش
ببه‌و په‌حمم پی‌بکه‌و پینمایم بکه‌و بمپاریزه‌و پۆزیم بده.

۱۲- عن جابر بن عبد الله (رضي الله عنهما) أن رسول الله (ﷺ) قال: «إن
أفضل الدعاء الحمد لله. وأفضل الذكر لا إله إلا الله» (٤٧٨)
واته: باشتیرین پارانه‌وه (الحمد لله) کردنه و باشتیرین ذی‌کر
بریتیی‌یه له‌وتنی (لا إله إلا الله).

(٤٧٧) مسلم ٢٠٧٣/٤ وفي رواية لمسلم: «فإن هؤلاء تجمع لك دنياءك وآخرتك»
واته: ئه‌م شتانه (چاکه‌ی) دنیاو قیامه‌تت بۆ کۆده‌کاته‌وه.
(٤٧٨) الترمذي ٤٦٢/٥ وابن ماجه ١٢٤٩/٢ والحاكم ٥٠٣/١ وصححه ووافقه الذهبي
وأنظر صحيح الجامع ٣٦٢/١.

۱۳- وه دهفهرمویت (ﷺ): « الباقیاتُ الصّالِحَاتُ: (سُبْحَانَ اللَّهِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. وَاللَّهُ أَكْبَرُ. وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ » (۴۷۹)

واته: نهو چاکانهی که ده مینیتته وه^(۴۸۰) بریتیه له ووتنی: پاک و بی گهردی بو خوییه و ستایش بو خوییه و هیچ په رستراویک نییه به هه ق جگه له (الله) و خوا گه وره یه و گوپان و هیژیک نییه مه گهر به خوی گه وره.

پینگه مبهری خوا (ﷺ) چون ته سبیحاتی ده کرد؟

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا) قَالَ: « رَأَيْتُ النَّبِيَّ (ﷺ) يَعْقُدُ التَّسْبِيحَ بِيَمِينِهِ » (۴۸۱).

واته: پینگه مبهری خوام (ﷺ) بینی به دهستی راستی ته سبیحاتی ده کرد.

(۴۷۹) أحمد برقم (۵۱۳) بترتيب أحمد شاکر وإسناده صحيح وانظر مجمع الزوائد ۲۹۷/۱ وعزاه ابن حجر في بلوغ المرام من رواية أبي سعيد إلى النسائي وقال: صححه ابن حبان والحاكم.

(۴۸۰) خوی گه وره دهفهرمویت: ﴿... وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا﴾ (سورة الكهف: ۴۶).

(۴۸۱) أخرجه أبو داود بلفظه ۸۱/۲ (۱۵۰۲) و صححه الألباني في صحيح الجامع (۴۹۸۹) والترمذي ۵۲۱/۵ وانظر صحيح الجامع ۲۷۱/۴ (۴۹۸۹).

عن يسيرة الصحابة (رضى الله عنها) « أَنَّ النَّبِيَّ (ﷺ) أَمْرَهُنَّ أَنْ
يراعينَ التَّسْبِيحَ وَالتَّقْدِيسَ وَأَنْ يَعِدْنَ بِالْأَنَامِلِ فَإِنَّهُنَّ مَسْئَلَاتٍ
مُسْتَنْطَقَاتٍ » (٤٨٢)

واته: له يه سيرهى ژنه صحابهى به پريزه وه (رهزاي خواى
گه ورهى لى بى) پيو ايته كراوه كه پيغه مبهرى خوا (ﷺ) فه رمانى
پي كردون كه ناگايان له ته سبيحات و به به رزو پيرؤز راگرتنى
خواى گه وره بيّت و به (ئه ناميله كانيان) ئه نجامى بدهن
(كه بريتي يه له و ئاوساويانهى كه له سهر سهرى هه موو
په نجه يه كه دا هه يه) چونكه له رؤژى دوايى دا پرسياريان لى
دهكريت و دينرينه گوو ده بنه شايته.

وَلِلَّهِ الْحَمْدُ وَالْمِنَّةُ

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

(٤٨٢) رواه أبوداود (١٥٠١) والترمذي بإسنادٍ حسنٍ وحسنه الألباني في صحيح
الجامع (٤٠٨٧).

سه رچاوه كان

- ١- مختصر تفسير ابن كثير.. اختصار وتحقيق: محمد علي الصابوني ١٤٠٦هـ - ١٩٨٦م.
- ٢- الأذكار... محي الدين أبي زكريا يحيى بن شرف النووي طبعة سنة ١٩٨٢.
- ٣- نتائج الأفكار في تخريج أحاديث الأذكار. جزء ١/.. ابن حجر العسقلاني.
- ٤- رياض الصالحين... محي الدين أبي زكريا يحيى بن شرف النووي.
- ٥- فقه السنة... لسيد سابق سنة ١٣٩١-١٩٧١.
- ٦- الأدلة الرضية لمتن الدرر البهية في المسائل الفقهية... محمد بن علي الشوكاني.
- ٧- الدعاء ويليهِ العلاج بالرقى من الكتاب والسنة... سعيد بن علي بن وهف القحطاني.
- ٨- حصنُ المسلم من أذكار الكتاب والسنة،... القحطاني... طبعة فريدة ومضبوطة بالشكل.
- ٩- سبحانَكَ اللَّهُمَّ... مهندس جميل إبراهيم.
- ١٠- أذكار الصباح و المساء الصحيحة (من المأثورات ومن صحيح الكلم الطيب) الدكتور: عبدالله عزّام.
- ١١- تحفة الذاكرين... محمد بن علي الشوكاني.
- ١٢- فتاوى مهمة تتعلّق بالصلاة... عبدالعزيز بن عبدالله بن باز.
- ١٣- أحكام العيدين في السنة المطهرة... علي حسن علي عبدالحميد الحلبي الأثري.
- ١٤- أذكار اليوم و الليلة بنسخة مزينة بشرح غريب الألفاظ..... إعداد وترتيب: علاء الدين بن يوسف العتيبي ١٤١٦هـ.
- ١٥- صحيح الكلم الطيب... لشيخ الإسلام ابن تيمية. بقلم محمد ناصرالدين الألباني ١٤٠٧-١٩٨٧.
- ١٦- الصحيح المسند من أذكار اليوم واللييلة... تأليف: مصطفى بن العدوي أحمد. راجعهُ: مُقبل بن هادي الوادعي ١٤١٦هـ - ١٩٩٥م.
- ١٧- المُنتقى من الأدعية والأذكار.. إعداد: محمد بن فهد الصبيحي. دار الخضير. الطبعة الخامسة ١٤٢١ هـ.
- ١٨- وه چهند سه رچاوه يه کی تر.....

ناوهرۆك

بايهت لاپه ره

- ۱ پيشهكى
- ۴ بهشى يه كه م: ناوه جوانه ته واوه كانى خواى گه وره
- ۶ نه وه دونو ناو له ناوه پيرۆزه كانى خواى گه وره
- ۱۵ بهشى دووهم: چهند تيبينى يه كه
- ۱۹ بهشى سئيه م: پارانه وه (الدعاء)
- ۲۱ له ئادابه كانى پارانه وه وه كانى وه لام دانه وهى
چهند كات و شيوازو شوينيك كه پارانه وهى تيا دا
- ۲۴ وه لام دهرى ته وه وه
- ۲۷ ناوه گه وره كهى خواى په روه ردگار (اسم الله الاعظم)
- ۲۹ بهشى چواره م: فهزل و گه وره يى (ديكر) كردن
بهشى پينجه م: له هه لس و كه وته دووباره بووه كانى پوزانه:
- ۳۱ هه ستان له خه و
- ۳۳ پيش خه وتن
- ۴۱ وه رگه ران له سه ر جيگا له شه ودا (له بارى كه وه بو بارىك)
- ۴۱ داچله كين له خه ودا و خه و لى نه كه وتن
ئه گه ر خه ونى راست و خوش (الرؤيا) يان
- ۴۲ خه ونى درؤو (الحلم) ت ينى
- ۴۳ ديكرى به يان يان و ئيواران و كاتى خويندنيان

۴۲ نیکره‌کانی به‌یانیان و ئیواران
۵۱ خواردن و خواردنه‌وه
۵۶ نزاو پارانه‌وه‌ی میوان بۆ خاوه‌ن مال
۵۶ له کاتی بینینی نۆبه‌ره‌ی میوه‌دا
۵۶ دامالین و داکه‌ندنی پۆشاک و جل
۵۷ چوونه‌ سه‌رئاو
۵۸ جل و به‌رگ له‌به‌ر کردن
۵۸ له‌به‌رکردن و پۆشیننی جل و به‌رگی نوئی
۵۹ ئەگەر یه‌کیک به‌رگی نوئی له‌به‌رکردبوو
۵۹ له‌پێ‌کردنی نه‌عل و پیاو
۶۰ چوونه‌ ده‌ره‌وه له مال
۶۱ گه‌رانه‌وه بۆ مال
۶۲ له کاتی رۆیشتندا به‌ره‌و مزگه‌وت
۶۴ چوونه‌ ناو مزگه‌وت
۶۴ هاتنه‌ ده‌ره‌وه له مزگه‌وت
۶۵ بینینی ئەو کرده‌وانه‌ی که له مزگه‌وتدا دروست نین
۶۶ پیش ده‌ست نویژ
۶۷ نزای دوا‌ی ده‌ست نویژ
۶۸ وه‌لام دانه‌وه‌ی بانگ بیژ
۶۸ دوا‌ی بانگ
۷۰ فه‌زلی بانگ ووتن

- ۷۱..... ووتەى پيش نويژ(إمام) بو نويژكه ران
له نويژو دواى نويژدا:
- ۷۲..... سوننه تى دەست پيكردى نويژ(الإستفتاح)
- ۷۷ نزاي چه مينه وه كان(الركوع)
- ۷۸ نزاي هه ستانه وه له چه مينه وه كان
- ۷۹ نزاي كړنوشه كان (السجود)
- ۸۱ نزاي دانيشتنى نيوان دو كورنوشه كه
- ۸۲..... نزاي كورنوشى قورئان خوئندن(سجود التلاوة)
- ۸۳ ته حىيات (التشهد)
- ۸۳ صلاوات دان له سهر پيغه مبه ر(ﷺ) له دواى ته حىيات
- ۸۴ نزاي پاش ته حىياتى كوتايى و پيش سلاودانه وه
- ۹۱ ويردى دواى سلاودانه وهى نويژ
- ۹۴ ئەگەر له نويژدا بوويت و بانگيان كرديت
ئەگەر دوودليت بو دروست بوو له نويژه كهت يان
- ۹۴ قورئان خوئندنه كهت دا
- ۹۵ پارانه وهى قنوتى وىتر
- ۹۷ ويردى دواى سلاودانه وهى نويژى وىتر
- ۹۸ نويژه سوننه ته كان
هه ندئ نويژى تر :
- ۱۰۱ نويژى ته وبه(ئەگەر گوناھيكي كرد)
- ۱۰۱ نويژى دوو جه ژنه كه(رهمه زان و قوربان)
- ۱۰۲ نويژى خوړو مانگ گيران(الخشوف والكسوف)

- نویژنه بارانه (صلاة الإستسقاء) ۱۰۳
- نویژی نیازو داوای چاکه کردن
- له خوای گهوره (صلاة الإستخارة) ۱۰۳
- نویژی (صلاة التسبیح) ۱۰۵
- سوننه ته کانی پوژی هینی (الجمعة) ۱۰۷
- بهشی شه شه م: هندی کاتی گرنگ و پیویست :
- نزاو پارانه وهی دل تهنگی و خهفته ۱۰۸
- نزاو پارانه وهی کاتی تهنگانه و سه خله تی (الکرب) ۱۰۹
- له کاتی بهر هنگار بوونه وهی دوژمن و خاوهن دهسته لاتدا ۱۱۱
- نزاو پارانه وهی که سیک که له سته می
- خاوهن دهسته لاتیك بترسی ۱۱۲
- نزاو پارانه وهی له دوژمن ۱۱۳
- ئه گهر له کومه لیک ترسایت ۱۱۳
- ئه گهر بینیت موسلمانان شان له جهنگی کدا ۱۱۴
- له سه ره مهرگی شه هیدی دا ۱۱۴
- له کاتی پهیدا بوونی گومان له ئیماندا ۱۱۵
- نزاو پارانه وهی قهرزاری ۱۱۶
- ئه گهر کاریکت له سه ره گران بوو ۱۱۶
- ئه و نزایه ی که شه یطان و دوودلای یه کانی راوده نی ۱۱۷
- ئه و نزایه ی بو ده رکردنی فیلی شه یطان و
- دارو دهسته که ی دهوتری ۱۱۸
- ئه گهر کاریکت ویست و سه ری نه گرت و واده رنه چوو ۱۱۹

- ۱۱۹ له كاتى پڙمين(العطس)دا
- ۱۲۰ ئەگەر بى باوەرپىك پڙمى و(الحمد لله)ى كرد
- ۱۲۰ له كاتى باويشك دان(التثاؤب)دا
- نزاو پارانه وه بۆ موسلمانىك ئەگەر
- ۱۲۱ ھاوسەرى ھىنا(دواى مارە بېرىن)
- ۱۲۲..... نزاو پارانه وهى پيش چوونە لاي خيزان و (جيماع كردن)
- ۱۲۳ ئەو نزاو پارانه وهى كە مندالى پى پەنا دەدرى
- ۱۲۳ ئەگەر مندالتان بوو
- ۱۲۵ فەزلى سەردانى كردنى نەخوش
- ۱۲۵ نزاو پارانه وه بۆ نەخوش كاتى سەردانى كردنى دا
- نزا و پارانه وهى ئەو كەسەى دەستى
- ۱۲۷ لە ژيان شتووه و بىزار بووه
- ۱۲۸ نزا و پارانه وهى نەخوش بۆ خوى
- ۱۲۹ چارەسەرى بىرندارى و زام
- ۱۳۰..... چارەسەرى پيوە دراوى مار و دوو پشك(اللسعة واللدغة)
- ۱۳۰ چارەسەرى (تا)
- ۱۳۱ تەلقين دادانى كەسىك كە لە سەرمەرگدا بىت
- ۱۳۱ ئەگەر تووشى موسيبەتېك بوو(كەسىكى مرد)
- ۱۳۲ لە كاتى داخستنى چاوى مردوويهك دا
- ۱۳۳ ئاوت نەخواستنى مردن
- ۱۳۳ نويژى مردوو
- ۱۳۶ پارانه وه بۆ مردوو لە نويژى مردودا

- ۱۳۸ پارانہوہ بۆ(کۆرپه) له نوێژی مردوودا لهسهری
- ۱۳۸ بۆ دڵدانهوهی کهسوکاری مردوو(دعاء التّعزية)
- ۱۳۹ خواردن ناردن بهدیاری بۆ کهس وکاری مردووهکه
- ۱۳۹ ئەگەر مردووت خسته گۆرپهکهی
- ۱۴۰ پارانہوہ دواي ناشتنی مردوو
- ۱۴۰ له کاتی سهردانی گۆرستان دا
- بهشی چهوتهم: ههندی کاتی تری جیاواز:
- ۱۴۱ لهکاتی ههڵکردنی(با)دا
- ۱۴۲ پارانہوہی کاتی ههوره گرمه(الرعد)
- ۱۴۲ له پارانہوہکانی داواي باران بارین کردن(الإستسقاء)
- ۱۴۳ له کاتی باران باریندا
- ۱۴۳ زیكری دواي بارینی باران
- ۱۴۴ لهو پارانہوانهی که بۆ خوشکردنهوهی باران دهوتری(الإستسقاء)
- ۱۴۴ له کاتی تهماشاکردنی مانگ(القمر)دا
- ۱۴۴ لهکاتی بینینی ههیف(مانگی يهك شهوه)(الهلال)دا
- ۱۴۵ به پۆژوو بوون
- ۱۴۵ له کاتی بهربانگ کردنهوهدا
- ۱۴۶ نزاو پارانہوہ ئەگەر لهلای ئەهل و خیزانی مائیک بهربانگت کردووہ
- ۱۴۶ نزا و پارانہوہی پۆژووہوان ئەگەر خواردنیان هیناو نهیشکاند
- ۱۴۷ نزاو پارانہوہی شهوی قهدر(ليلة القدر)
- ۱۴۷ ئەگەر نیازی قوربانی کردنت ههبوو
- ۱۴۸ لهکاتی سهربهرین و قوربانیدا

- ١٤٨ تهكبير كردن بۇ جهڭنهكان
- ١٤٩ جهڭنه پيروزه كردن
- ١٤٩ پوژووه سوننهتهكان
- ١٥١ له كاتى تووره بووندا
- ١٥١ ئەگەر كهسيكى تووش بوو به به لايهكت بينى
- ١٥٢ ووتارى پيويستى (خطبة الحاجة)
- ١٥٥ ئەو نيكرهى له دانىشتگا (مه جليس) دا دهووترى
- ١٥٥ كه فارهتى دانىشتگا (مه جليس)
- ١٥٦ پارانه وهى دواى دانىشتن
- ١٥٧ ئەگەر كهسيك پىى ووتى: خوا لىت خوش بىت (غفر الله لك)
- ١٥٧ ئەگەر كهسيك چا كه يهكى له گه لدا كردىت
- ١٥٧ ئەو نيكرهى كه خوا ده تپاريزى به هويه وه له (ده ججال)
- ١٥٨ ئەگەر كهسيكت له بهر خوا خوش ويست
- ١٥٨ ئەگەر موسلمانىك پىى ووتى من له بهر خوا خوشم ده وييت
- ١٥٩ ئەگەر موسلمانىك پىى كهنى
- ١٥٩ ئەگەر كهسيك پارهو سامانى خسته پووت
- ١٥٩ نزاو پارانه وه بۇ خاوهن مال له كاتى قهرز گه پراندنه وه دا
- ١٦٠ نزاو پارانه وهى ترسان له هاوبهش دانان بۇ خوا (الشرك)
- ١٦٠ كه فارهتى سويند خواردن به غه يرى خوا
- چى ده لى ئەگەر ديارى يهك يان خيرىكى دا به كهسيك و ئەويش
- ١٦١ پارايه وه بوى يان ئەگەر يهكى پىى ووتى: (بارك الله فيك)
- ١٦١ پارانه وهى به دلداهاتنى ره شيبينى و شوومى (الطيرة)

- پارانهوهی سوار بوونی وولاغ یان ئامییری گواستنهوه..... ۱۶۲
- نزاو پارانهوهی چوون بو گهشت(سهفه) ۱۶۲
- ئهو شتانهی پهنا دهگری به خوی گهوره لی له گهشتدا ۱۶۴
- نزاو پارانهوهی چوونه ناو گوندیک یان شاریک ۱۶۵
- نزای چوونه بازار ۱۶۶
- لهکاتی ههئدیسانی ئامییری سواری یان سه رسم دانیدا ۱۶۶
- نزاو پارانهوهی ئهو کهسهی دهچیت بو گهشت(المسافر) بو جیماو ۱۶۷
- پارانهوهی ئاموژگاری جیماو بو ئهو کهسهی دهچیت بو گهشت ۱۶۷
- تهکییرکردن له بهرزایی و سهرکهوتن و تهسیح کردن له دابهزیندا ۱۶۸
- پارانهوهی گهشتیار ئهگه پارشیوی بهسهردا هات ۱۶۹
- نزاو پارانهوهی گهشتیار ئهگه دابهزییه جیگایهک له گهشتهکهیدا
- یان له غهیری گهشت دا ۱۶۹
- نزاو ذیکری گهپانهوه له گهشت ۱۷۰
- لهکاتی هاتنی شتیکی خوش یان ناخوشیدا ۱۷۱
- بهشی ههشتهم: فهزلی صلاوات دان لهسه پینغه مبهری خوا(ﷺ) ۱۷۲
- بهشی نویهم: بلاوکردنهوهی سلاو ۱۷۴
- چون وهلامی بی پروایهک دهدهیتهوه ئهگه سلاوی کرد ۱۷۵
- بهشی دهیهم: ههئدی کاتی جیاوازی تر:
- پارانهوهی ئهو کهسهی که جوینت پی داوهو ئهزیهتت داوه ۱۷۶
- لهکاتی خویندنی کهلهشیرو زهپهی گوی دریزدا ۱۷۶
- ئهگه گویت له دهنگی سهگ بوو به شهو ۱۷۷
- موسلمان چی بلی له کاتی مهوح کردنی موسلمانیک دا ۱۷۷
- موسلمان چی دهلی ئهگه به باش باس کرا ۱۷۸

- ۱۷۸ چۆن حاجى تەلبىيە دەكات لە حج يان لە عومرەدا
- ۱۷۹ تەكبیرکردن كاتى دەگاتە گۆشه پەشهكە(الركن الأسود)
- ۱۸۰ پارانەوہى وەستان لەسەر(صەفا) و (مەرۋە)
- پارانەوہ لە نىوان گۆشهكەى لای يەمەن(الركن اليماني)و
- ۱۸۰ بەردە پەشهكە(الحجر الأسود)
- ۱۸۱ لە كاتى پۆيشتن دا بەرەو عەرەفە
- ۱۸۲..... نزاو پارانەوہى پۆژى عەرەفە
- ۱۸۲ نزاو ذىكرى لای(المشعر الحرام)
- ۱۸۳..... تەكبیر كردن لە كاتى رەجم كردنى(الجمار)كاندا لەگەل ھەموو زيخىكدا
- ۱۸۳ لە كاتى سەرسوپرمان و بينىنى شتى سەيردا
- ۱۸۴ چى ئەكات ئەگەر ھەوالىكى خوشى بۆ ھينرا
- چى دەليت ئەگەر لە چاوى خۆى ئەترسا بدا لە شتيك و
- ۱۸۴ ببیتە ھۆى زيان پىگەيانندى
- ۱۸۵..... ئەگەر لە چاوى يەككە ترسايىت
- ۱۸۵ ئەگەر كەسيك چاوى لىى دا
- ۱۸۵ ئادابى مال و منداال پاراستن
- ۱۸۶ سوننەتەكانى فيطرەت
- ۱۸۷ سميل كورت كردنەوہو ريش بەردانەوہ
- ۱۸۸ كورتى پۆشاك و نەخشاندنى بەدواى خۆىدا
- بەشى يانزەھەم: داواى لىخوش بوون كردن و گەرانەوہ
- ۱۹۰ بۆ لای خواى گەورە(الإستغفار والتوبة)
- ۱۹۳..... بەشى دوانزەھەم: فەزلى(تەسبيح و تەحميد و تەھليل و تەكبیر)كردن
- ۱۹۹ پيغەمبەرى خوا(ﷺ) چۆن تەسبيحاتى دەكرد؟
- ۲۰۱ سەرچاواھەكان
- ۲۰۲ ناوھروك

بەرھەمەکانی نوسەر

- ۱- قەلای موسلمان لە زیکرەکانی شەوانە و رۆژانە لە قورئان و سوننەتدا
- ۲- رووخسارو رهوشته بەرزەکانی پیغەمبەری خوا (ﷺ)
- ۳- چارەسەر بە دوعا لە قورئان و سوننەتدا
- ۴- راستییتی جنۆکە
- ۵- نیشانە بچوکەکانی رۆژی دوایی
- ۶- نیشانە گەورەکانی رۆژی دوایی
- ۷- قیامەتی گەورە و نارەحەتی یەکانی (۱)
- ۸- قیامەتی گەورە و نارەحەتی یەکانی (۲)
- ۹- ئەحکامەکانی جەژن و ئادابەکانی
- ۱۰- حوکمی نوێژنەکەر
- ۱۱- نامۆژگاری یەکی زیڕین بۆ ئەو کۆمەلانە ی ئیسلامین
- ۱۲- دۆستایەتی و خۆبەری کردن لە ئیسلامدا
- ۱۳- زنجیرە ی چیرۆکە سەحیحەکانی پیچغەمبەر (ﷺ) ۱/
- ۱۴- زنجیرە ی چیرۆکە سەحیحەکانی پیچغەمبەر (ﷺ) ۲/
- ۱۵- ھەلوەشینەرەو ھەکانی ئیسلام و ئیمان

www.fermude.com